

ถอดบทเรียนความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล  
ของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์

นางสาวจันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์



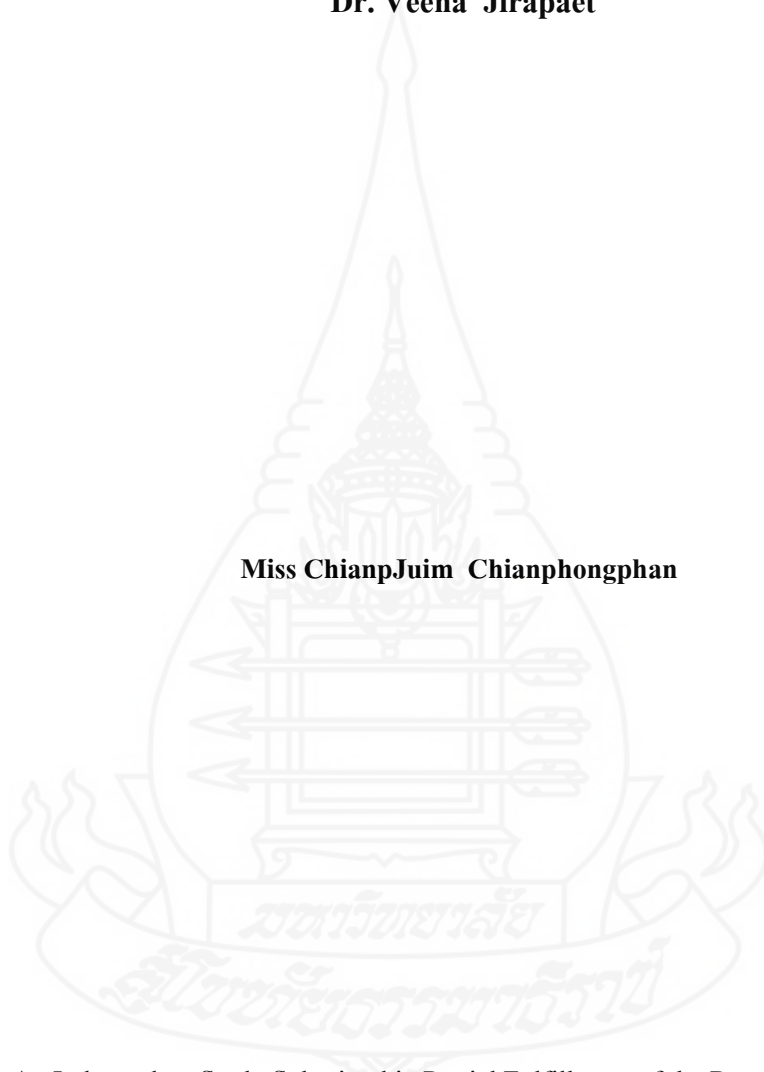
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต  
แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Lesson Learned for The Highest Succession in Nursing Profession of Professor**

**Dr. Veena Jirapaet**

**Miss ChianpJuim Chianphongphan**



An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for  
the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

School of Nursing

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ      ถอดบทเรียนความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล  
ของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์  
ชื่อและนามสกุล                      นางสาวจันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์  
แขนงวิชา                                การบริหารการพยาบาล  
สาขาวิชา                                พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช  
อาจารย์ที่ปรึกษา                      รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริรังศรี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริรังศรี)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เพลินดา พรหมบัวศรี)

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

**ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ** ถอดบทเรียนความสำเร็จ **Ā+Ī** สูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล  
ของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

**ผู้ศึกษา** นางสาวจันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์ รหัสนักศึกษา 2545100527 **ปริญญา** พยาบาลศาสตร  
มหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี  
**ปีการศึกษา** 2556

### บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาชีวประวัติและผลงานของ  
ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ และ 2) ปัจจัยที่ทำให้ผู้ประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล  
แหล่งข้อมูลประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษา คือ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์  
อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เครื่องมือในการศึกษา คือประเด็นการ  
สัมภาษณ์กรณีศึกษา ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นเองตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาพบว่า (1) ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ เริ่มชีวิตราชการโดยบรรจุเป็น  
อาจารย์พยาบาล ได้เป็นผู้บริหารองค์กรวิชาชีพในระดับชาติและนานาชาติ มีผลงานทางวิชาการ  
หลากหลาย อาทิ นวัตกรรมการเรียนการสอน นิพนธ์ตำราและหนังสือ วิจัยโดยเฉพาะสาขาทารก  
แรกเกิด ผลงานได้รับการยอมรับของ สหสาขาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องระดับชาติ และ  
นานาชาติ ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของ ข้าราชการพลเรือนสายวิชาการ  
ศาสตราจารย์ ระดับ 11 คนแรกของพยาบาลไทย และ (2) ปัจจัยที่ทำให้ผู้ประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดใน  
วิชาชีพการพยาบาล ประกอบด้วย 1) การอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย ที่ส่งเสริมให้เป็นคนมีความคิด  
วิเคราะห์ และมีความเป็นนักวิจัย 2) เป็นผู้มึจิตใฝ่รู้ค้นหาคำตอบอยู่เสมอ มีเป้าหมายในการทำงาน  
ที่ชัดเจน และมีความรักในเพื่อนมนุษย์และวิชาชีพ 3) การมีหลักธรรมนำชีวิต

โดยการใช้อิทธิบาทสี่ 4) การมีจังหวะก้าวแต่ละขณะของชีวิต การมีมิตรและเครือข่ายดี  
และ 5) การมีคู่ชีวิตที่ดี ช่วยเสริมเติมเต็มชีวิตและการทำงาน

**คำสำคัญ** ความสำเร็จขั้นสูงสุด วิชาชีพการพยาบาล ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

**Independent Study title:** Lesson Learned for The Highest Succession in Nursing Profession of Professor Dr. Veena Jirapaet

**Author:** Miss Chanphim Chiamphongphan; **ID:** 2545100527

**Degree:** Master of Nursing Science(Nursing Administration);

**Independent Study advisor:** Dr. Boontip Siritarungsri, Associate Professor;

**Academic year:** 2013

### Abstract

The purposes of this study were: (1) to study the biography and the achievements of Dr. Veena Jirapaet, and (2) to study determining factors which led to the highest succession in her nursing profession.

Data resources included related documents and case study. Prof. Dr. Veena Jirapaet is a nurse instructor of Faculty of Nursing, Chulalongkorn University. Semi-structure interview was developed by investigator and used as a study tool.

The results of study were as follows. (1) Professor Dr. Veena Jirapaet started her career path as a nurse instructor in government sector, and held position as an administrator at the National and International level of Nursing Council. Her outstanding achievements included nursing innovative instruction, some textbooks, and research works, especially in the field of newborn care which has been widely recognized nationally and internationally by relevant professional organizations as well as health care providers. By royal appointment, Professor Dr. Veena was promoted to Professor of Nursing, Level Class 11 as the first Thai nurse holding this academic position. (2) Determining factors which led her to the highest succession were as follows. 1) Under her parents' good care, she was brought up to be a critical thinker with a research mind. 2) As a fast learner, she has always sought answers to her doubts, set clear goals for her works, with love in mankind and professionalism. 3) — Having followed Dharma principle, she has adopted the 4 paths of accomplishment in her life journey. 4) Timely life step, she has true friends and a good network throughout her working life. Finally, 5) her nice spouse has always supported and fulfilled her life and works.

**Keywords:** The Highest Succession, Nursing Profession, Professor Dr. Veena Jirapaet

## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านที่ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ท่านแรกคือ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริธรังศรี ผู้ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนที่ปราถนาดีชักชวนให้เข้ามาเรียนต่อระดับมหาบัณฑิต เป็นทั้งอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งให้ความเอื้ออาทร และกำลังใจแก่ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ดร.เพลินตา พรหมบัวศรี กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ให้คำวิจารณ์ ข้อคิดเห็น และคำแนะนำอันมีค่ายิ่งในการแก้ไข ปรับปรุงการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งต่อการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ที่ให้ความกรุณาเสียสละเวลาในการเป็นกรณีศึกษา และเป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ความช่วยเหลือ และกำลังใจจาก พี่ เพื่อน และน้องๆ ช่วยเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้

จันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์

กรกฎาคม 2557

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญภาพ .....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา .....	2
คำถามการศึกษา .....	2
ขอบเขตการศึกษา .....	3
คำจำกัดความในการศึกษา .....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง .....	4
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ .....	4
ตอนที่ 2 คุณลักษณะและปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ .....	11
ตอนที่ 3 วิวัฒนาการความก้าวหน้าสู่ความสำเร็จของวิชาชีพการพยาบาล .....	14
ตอนที่ 4 เกณฑ์ผลงานทางวิชาการและคุณสมบัติ เพื่อให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ได้รับเงินเดือนขั้นสูง .....	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา .....	20
แหล่งข้อมูล .....	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	20
การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล .....	22
ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล .....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	23
การนำเสนอข้อมูล .....	24

## สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	25
ตอนที่ 1 ชีวิตประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ .....	25
ประวัติส่วนตัวและครอบครัว .....	25
ประวัติการศึกษา .....	26
ประวัติการปฏิบัติงาน .....	27
ผลงานทางวิชาการ .....	30
ความภาคภูมิใจและรางวัลเกียรติยศที่ได้รับ .....	32
สรุปผลงานเด่นของกรณีศึกษา .....	33
ตอนที่ 2 เส้นทางสู่ความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ .....	34
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	48
สรุปการวิจัย .....	49
อภิปรายผล .....	54
ข้อเสนอแนะ .....	58
บรรณานุกรม .....	59
ภาคผนวก .....	64
ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา .....	65
ข ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย .....	67
ค เอกสารรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ .....	71
ประวัติผู้ศึกษา .....	86



## สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การกำหนดชื่อ และระดับตำแหน่งวิชาการของเดิมและปัจจุบันจำแนกตามระยะเวลา .....	18
ภาพที่ 5.1 แสดงความสำเร็จสูงสุดของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ .....	51
ภาพที่ 5.2 แสดงปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ .....	52



# บทที่ 1

## บทนำ

### 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพการพยาบาล มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการบริการและการศึกษา สำหรับการศึกษายุทธศาสตร์การพยาบาลได้มีการพัฒนาบุคลากรพยาบาลให้ได้ศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้นตามลำดับ และส่วนใหญ่ได้กลับมาสอนในสถาบันการศึกษา (วิเชียร ทวีลาภ 2550) จนถึงปัจจุบันมีสถาบันการจัดการศึกษายุทธศาสตร์การพยาบาลกระจายทั่วประเทศไทย จำนวน 84 แห่ง (สภาการพยาบาล, 2556) สังกัดทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและมูลนิธิ มีการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ทั้งระบบชั้นเรียนและระบบการศึกษาทางไกล และระดับปริญญาเอก การศึกษาทุกระดับมีทั้งหลักสูตรภาษาไทยและนานาชาติ จัดเรียนการสอนมีทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ จนเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ ทำให้มาตรฐานการศึกษายุทธศาสตร์การพยาบาลสูงขึ้น มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น วิธีการเรียนการสอนของพยาบาลในระดับอุดมศึกษาและสภาพแวดล้อมแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ทำให้พยาบาลรุ่นใหม่มีอิสระทางความคิดมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาบุคลากรพยาบาลประจำการในสถานบริการพยาบาลทั้งระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ รวมทั้ง excellence center เพื่อการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล ควบคู่กันไปกับทางการศึกษายุทธศาสตร์การพยาบาลอันจะทำให้พยาบาลมีความรู้เพิ่มพูน และแนวคิดกว้างขวางขึ้น สามารถศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ และปรับปรุงพัฒนางานด้านบริการสุขภาพ และการพยาบาลให้มีคุณภาพขึ้น

นอกจากความก้าวหน้าทางการศึกษาและบริการพยาบาลแล้ว ความก้าวหน้าในสายวิชาชีพของบุคลากรก็เติบโตไปพร้อมๆ กัน โดยเฉพาะฝ่ายการศึกษายุทธศาสตร์การพยาบาล มีการเจริญเติบโตทางวิชาการ อาทิ การเข้าสู่ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ซึ่งทัดเทียมกับสายวิชาการและวิชาชีพอื่นๆ และที่เป็นความก้าวหน้าสูงสุดทางด้านตำแหน่งวิชาการในสายวิชาชีพการพยาบาล คือ การที่พยาบาลวิชาชีพได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ชั้นสูง คือ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ อาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็น 1 ในจำนวน 99 คน ของวงการศึกษายุทธศาสตร์การพยาบาลไทยในปัจจุบัน (ข้อมูลจากทำเนียบผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2556) และเป็น 1 ใน

จำนวนของพยาบาลวิชาชีพที่มีอยู่ในประเทศไทย 125,250 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2553, สภาการพยาบาล อ้างในวิจิตร ศรีสุพรรณ และ กฤษดา แสงวงศ์ 2554)

จากความสำเร็จทางด้านผลงานทางวิชาการขั้นสูงสุดของวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ นับว่าเป็นการนำมาซึ่งชื่อเสียง เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจให้แก่ครอบครัว วงศ์ตระกูลและวิชาชีพการพยาบาล ที่สมควรได้รับการยกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่บุคคลในวิชาชีพ และวิชาชีพ ผู้ศึกษาในฐานะเป็นพยาบาลวิชาชีพคนหนึ่ง ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว จึงมีความสนใจศึกษาภูมิหลังและการทำงาน โดยการถอดบทเรียนชีวิตของกรณีศึกษาตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น สู่วัยทำงานในสายวิชาชีพการพยาบาล อาทิ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานในสายวิชาชีพในฐานะครูพยาบาล การบริหารจัดการในชีวิตการงาน ครอบครัวและความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ประสบความสำเร็จทางวิชาการขั้นสูงสุดในสายวิชาชีพ ด้วยวัยเพียง 48 ปี เพื่อเป็นบทเรียนให้แก่ ครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ผู้นำและผู้เกี่ยวข้องในวงการวิชาชีพการพยาบาล รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ผู้สนใจ และสังคมในฐานะครูพยาบาลผู้เป็นปูชนียบุคคลสำคัญควรแก่การยกย่องและเชิดชูเกียรติต่อไป

## 2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

## 3. คำถามการศึกษา

- 3.1 ชีวประวัติของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ มีความเป็นมาอย่างไร และมีผลงานสำคัญใดบ้างที่นำมาสู่ความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพการพยาบาล
- 3.2 ปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ประกอบด้วยปัจจัยใดบ้าง

#### 4. ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาถึงชีวประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ และปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ข้าราชการผู้ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ระดับ 11 หรือ ปัจจุบัน คือ ตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง (ประกาศ ก.พ.อ. 2553) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจากการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา รวมทั้งเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของกรณีศึกษา เก็บข้อมูลในช่วง 1 เมษายน ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2556

#### 5. คำจำกัดความในการศึกษา

ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง การที่ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11 สาขาการพยาบาล หรือ ศาสตราจารย์รับเงินเดือนขั้นสูง

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ หมายถึง อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11 สาขาการพยาบาล หรือ ศาสตราจารย์รับเงินเดือนขั้นสูง

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ หมายถึง เหตุอันเป็นทาง หรือหนทางให้ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11

ชีวประวัติและ ผลงาน หมายถึง ประวัติชีวิตและผลงานทางวิชาการของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

#### 6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองสำหรับพยาบาลวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 6.2 เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลในวิชาชีพการพยาบาล องค์กรและหน่วยงาน รวมทั้งวงศ์ตระกูลและสังคมต่อไป
- 6.3 เพื่อเป็นการยกย่องและเชิดชูเกียรติยศของบุคคลในวงการวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

## บทที่ 2

### วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การถอดบทเรียนความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสำเร็จ และปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ จากตำรา วารสารและ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จขั้นสูงสุดของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ข้าราชการสังกัดคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ระดับ 11 หรือปัจจุบันเรียกว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง นำเสนอประเด็น 4 ตอน ดังนี้

- 1.แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ
- 2.คุณลักษณะและปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ
- 3.วิชาชีพการพยาบาลกับความก้าวหน้าในสายวิชาการ
4. เกณฑ์ผลงานทางวิชาการและคุณสมบัติเพื่อให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง

#### ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในที่นี้ นำเสนอครอบคลุมถึง ความหมายของความสำเร็จ ทฤษฎีแนวคิดและปรัชญาความสำเร็จ และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ

##### 1.1 ความหมายของความสำเร็จ

มีผู้ให้ความหมายของความสำเร็จไว้ ดังนี้

วิเชียร ชานูตรบุญทริก (2542 :58) ให้ความหมายของความสำเร็จ ว่า การเสร็จภารกิจ หรือบรรลุเป้าหมาย และความสำเริบของชีวิต หมายถึง การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ การยอมรับจากสังคม ในมุมมองทางสังคม แต่ละคนอาจให้ความหมายของ “ความสำเร็จ” แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการวางเป้าหมายในเรื่องนั้นๆ หรือการวางเป้าหมายของชีวิตของบุคคลนั้น วิเชียร ชานูตรบุญทริก (2542) ยังได้กล่าวว่า มนุษย์มีชีวิตอยู่เพื่อความสำเร็จที่เป็นระดับขั้นขึ้นไปเรื่อยๆ จะเป็น ระดับใดขึ้นอยู่กับฐานะและโอกาสของแต่ละบุคคล ความสำเร็จอาจแตกต่างกันตรงที่ความพยายาม ความกระตือรือร้นที่ไม่เท่ากันหรือมากน้อยต่างกัน

ดังตัวอย่างมีผู้ให้ความเห็นต่อประเด็นความสำเร็จในชีวิต ไว้ดังนี้ใน (ปฏิจจชน 2550)

<http://www.oknation.net/blog/patijjachon/2007/10/21/entry-1>

“ความสำเร็จในชีวิต ... สำหรับผมไม่ได้เกี่ยวข้องกับเงินทองครับ แต่อยู่ที่ว่าได้ทำในสิ่งที่ฝันไว้หรือยังต่างหากครับ”(ความคิดเห็นที่19)

“ความสำเร็จของหนู คือได้ทำงานที่มีคุณค่าต่อสังคม งานที่ทำแล้วสนุก หัวใจเป็นสุข งานที่ได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับแรงกายแรงใจ...”(ความคิดเห็นที่91)

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2556) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของเป้าหมายกับความสำเร็จว่า การจะนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จได้ สิ่งสำคัญอยู่ที่การกำหนดเป้าหมายชีวิตได้ถูกต้อง และชัดเจนมากน้อยเพียงใด เป้าหมายมีความท้าทายหรือไม่ นอกจากนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างแรงจูงใจ ทั้งแรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายในให้เป็นพลังงานขับเคลื่อนชีวิตไปสู่เป้าหมาย

สำหรับมุมมองทางธุรกิจ เช่น ก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ (2554) กล่าวว่า ความสำเร็จ มีเกณฑ์ตัดสินอยู่ที่ ความสามารถควบคุมทรัพยากรให้เพิ่มขึ้น เพื่อสร้างพลังที่ยิ่งใหญ่ขึ้น นั่นคือ สร้างพลังที่ยิ่งใหญ่ คือ เป้าหมายปลายทางของความสำเร็จที่วางไว้

โดยสรุป พบว่า ความสำเร็จเกิดขึ้นได้ต้องมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อเป็นตัวชี้วัด ซึ่งความสำเร็จของแต่ละคนอาจต่างกันเพราะมีการวางเป้าหมายที่แตกต่างกัน และการไปสู่ความสำเร็จได้ยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจของแต่ละคนด้วย อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จที่ได้การยอมรับจากสังคมนั้น จำเป็นต้องมีตัวชี้วัดหรือเกณฑ์มาตรฐานที่มีการกำหนดไว้

## 1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จที่กล่าวถึงที่นี่ คือ แรงจูงใจ

### 1.1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ได้มีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ ดังนี้

ถนัดชัย ฐานะบุตร ( 2553) กล่าวว่า แรงจูงใจ คือ พลังทั้งจากภายในและภายนอก ที่ช่วยกระตุ้นพฤติกรรมให้บุคคลใช้ความรู้ ความสามารถในการกระทำในสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายด้วยความเต็มใจ และเป็นไปตามกระบวนการจูงใจของแต่ละบุคคล

เคนดร้า เชอร์รี่ (Kendra Cherry, 2013) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นกระบวนการพฤติกรรม หรือพลังที่ประกอบด้วยการเริ่มต้น การชักนำ และ ดำเนินการต่อไป เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา เชอร์รี่ และเคนดร้า ยังกล่าวว่า แรงจูงใจมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ การเริ่มต้น การคงอยู่ และความแน่วแน่ และแรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล

ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสิ่งตอบแทน เช่นรางวัล ตัวเงิน การยกย่องยอมรับจากสังคม ส่วนแรงจูงใจภายในเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เช่น ความพึงพอใจ หรืออาจเป็นจากชีวภาพ สังคม อารมณ์หรือธรรมชาติ การรับรู้ (Kendra Cherry, 2014) จากความหมายของแรงจูงใจที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของคนจะถูกกำหนดและควบคุมโดยแรงจูงใจต่างๆ และแรงจูงใจเหล่านี้ก็ยังมีลักษณะแตกต่างกันออกไปสำหรับแต่ละคน แรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมซ้ำๆเฉพาะตัว เป็นบุคลิกภาพ ดังที่ อัลเฟรด แอดเลอร์ (อ้างใน จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์, 2556) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลจากแบบแผนการดำเนินชีวิต (Life Style) หรือ ทางเลือกของแต่ละคนเพื่อจะไปสู่จุดหมายปลายทาง อีกทั้งเห็นว่า ประสบการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนทัศนคติ และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ และเด็ก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ

เช่นเดียวกับในจิตวิทยาเด็ก (สุชา จันทน์เอม ,2538) กล่าวว่า สถาบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กรู้จักใกล้ชิดที่สุด และนานที่สุด เด็กจะเติบโตมากน้อยเพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไรนอกจากขึ้นกับพันธุกรรมที่ได้รับจากพ่อแม่ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ และผู้ใหญ่ใกล้ชิดที่มีส่วนสร้างทัศนคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กวัยก่อนเข้าเรียนที่เป็นวัยเรียนแบบ ดังนั้น ครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการแรกเริ่มและในวัยต่อไป

ความรู้ในเรื่องแรงจูงใจได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางจนกระทั่งตั้งเป็นทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับแรงจูงใจ ที่ได้รับการยอมรับและกล่าวขานจนถึงปัจจุบันและนำกล่าวในที่นี้ คือ ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์

## 1.2 ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human Motivation)

มาสโลว์ (Maslow) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ไว้ 3 ประการ คือ

1) มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลา และไม่มีที่สิ้นสุดความต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเรามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้ตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นที่ซับซ้อนขึ้นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และความต้องการเป็นปัจจัยจูงใจพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรม

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีใช้แรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรม

3) ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญ ในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการที่สูงขึ้นขั้นต่อไปก็จะตามมา

เนื่องจากความต้องการเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเกิดแรงจูงใจ ซึ่งในระยะแรกมาสโลว์ (ลีริธ วิชาวุธ, 2555) ได้จัดลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้ 5 ลำดับขั้น เรียงจากความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ต่อมา ปี ค.ศ.1990 Maslow ได้ขยายแนวคิด อีก 3 ขั้น รวมเป็น 8 ขั้น (Chapman ,2004 Kenyon, 2009 อ้างใน จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์, 2556) มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานและจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ความต้องการนี้จะมีมากในกลุ่มคนที่มีความขาดแคลน เป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการได้รับการตอบสนองก่อนความต้องการอื่นๆ ความต้องการด้านนี้ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการด้านร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์ก็จะเกิดความต้องการความปลอดภัย เป็นความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัย เช่น การได้รับความคุ้มครอง มีกฎหมายที่จะช่วยคุ้มครองให้พ้นอันตรายต่างๆ สภาพบ้านที่มั่นคง มีเงินออม

ขั้นที่ 3 ความต้องการด้านสังคม (Belonging and Love or Social Needs) เป็นความต้องการมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ไป ต้องการให้สังคมยอมรับคนเข้าเป็นสมาชิกได้มีส่วนร่วมในสังคม ความต้องการขั้นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการขั้นที่สองได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ

ขั้นที่ 4 ความต้องการความนิยมนับถือในตนเอง (Self-Esteem Needs) ต้องการได้รับการยกย่องเคารพนับถือจากคนในสังคม รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ความต้องการมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เช่น รางวัลเกียรติคุณ ตำแหน่งบริหาร

ขั้นที่ 5 ความต้องการด้านความรู้คิด (Cognitive Needs) เป็นความต้องการที่ขาดแคลนได้แก่ ความต้องการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการแสวงหาความรู้และความเข้าใจในสิ่งแปลกใหม่ตลอดเวลา ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ อย่างแจ่มแจ้งชัดเจนและสามารถอธิบายได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและมีเป้าหมาย

ขั้นที่ 6 ความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic Needs) ได้แก่ความต้องการชื่นชมและสรรหาความสมดุล ความเป็นระเบียบ และความงดงามตามธรรมชาติ ความต้องการซาบซึ้งและสร้างความสุนทรีย์ในชีวิตและ สังคมแวดล้อม

ขั้นที่ 7 ความต้องการด้านความรู้การคิดพัฒนาศักยภาพของตน (the Needs for Self-Actualization) ความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการจะเป็น ต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในเป้าหมายชีวิตของตนและต้องการเป็นเอกลักษณ์ส่วนตัว

ขั้นที่ 8 ความต้องการด้านเหนือธรรมชาติ (Transcendence Needs) ซึ่งเป็นความต้องการด้านจิตวิญญาณ (Spiritual Needs) ได้แก่ความต้องการที่จะยอมรับและเข้าใจคนอื่นอย่างไม่มีเงื่อนไขมีความต้องการที่จะช่วยให้บุคคลอื่นสามารถพัฒนาไปสู่จุดสมบูรณ์ของชีวิตอย่างแท้จริง (Self-Actualization)

จากการวิเคราะห์ความต้องการทั้ง 8 ขั้นตอน ดังกล่าว จะเห็นว่าความต้องการขั้นที่ 7 ความต้องการด้านความรู้การคิดพัฒนาศักยภาพของตน เป็นแรงจูงใจที่เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของนักวิจัยในการพัฒนางานวิจัย ส่วนแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นความต้องการด้านจิตวิญญาณ



อาทิ หากเป็นพยาบาล ความสำเร็จ จะมีเป้าหมายอยู่ที่การหายป่วยของคนไข้ หรือ ถ้าเป็นครู ความสำเร็จ ก็จะมีเป้าหมายอยู่ที่การเห็นความสำเร็จของลูกศิษย์ เป็นต้น

## 2. ทฤษฎี แนวคิดและปรัชญาความสำเร็จ

ได้มีผู้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีความสำเร็จไว้หลากหลาย ในที่นี้ขอนำเสนอเฉพาะแนวคิดที่คัดสรรมาว่าเกี่ยวข้องกับกรณีศึกษา ได้แก่ ทฤษฎีความสำเร็จในอาชีพ แนวคิดความสำเร็จทางพุทธศาสนาและแนวคิด ปรัชญาความสำเร็จของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยมีรายละเอียดดังนี้

### 2.1 ทฤษฎีความสำเร็จในอาชีพ (Theory career of success)

SWEET MANAGER (2014) ระบุว่า คนส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงอาชีพ จะมุ่งถึงความสำเร็จในอาชีพ (career successful, career achievements) และความสำเร็จของคน (successful people) โดยอาชีพหมายถึงเส้นทางเดินของผู้ปฏิบัติแต่ละคนในสายวิชาชีพจากจุดเริ่มต้น (point A) ถึงไปสู่จุดหมาย (point B) อาชีพจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เคลื่อนไหวต่อเนื่อง

SWEET MANAGER (2014) ยังกล่าวว่า ทฤษฎีความสำเร็จในอาชีพ พิจารณาจากจุดเริ่มต้นโดยทั่วไปแต่ละคนจะเป็นผู้เลือกเส้นทางเดินของตนและเลือกกำหนดทิศทางเดินไปสู่จุดหมายเส้นทางเดินในอาชีพของแต่ละบุคคลอาจเริ่มต้นจากการเลือกเข้าสถานที่ศึกษาเช่นทางอาชีวศึกษาหรือมหาวิทยาลัยในขณะที่บางคนวันเริ่มต้นเป็นวันแรกของการทำงาน (the first day of working) ซึ่งจุดเริ่มต้นของอาชีพได้ถูกกำหนดเงื่อนไขว่าเป็นจุดที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ (immovable and fixed) สำหรับจุดหมายปลายทางพบว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับวิถีทัศน์ของแต่ละบุคคลกระบวนการจากจุดเริ่มต้นถึงจุดหมายปลายทางจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการคิดและสถานการณ์ความเป็นจริงที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจและความรู้สึกบรรลุเป้าหมายของแต่ละบุคคล

เมื่อแต่ละคนมาถึงจุดหมายปลายทางแล้วหากลองย้อนคิดถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตการทำงานในอาชีพ ว่าอะไรคือสิ่งที่ทำให้เราพอใจและประสบความสำเร็จ จะพบว่ามี กุญแจสำคัญ (key indicators) ในการที่จะนำมาสู่จุดหมายปลายทาง ที่คนส่วนใหญ่อาจไม่ทันคิดถึง อาทิ ปัจจัยส่งเสริมต่างๆ ที่ให้ตนประสบความสำเร็จ เช่น หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น การที่แต่ละคนจะมาถึงจุดหมายปลายทางได้ อาจต้องผ่านกระบวนการที่หลากหลาย สุขหวานชื่น หรือขมขื่น หรือต้องอาจฝ่าฟันอุปสรรคนานับประการ อย่างไรก็ตามเส้นทางหรือกระบวนการดังกล่าวอาจมีผู้มาสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จได้ คำถามจึงอยู่ที่ว่าเราจะสร้างอนาคตจุดหมายปลายทางของเราอย่างไรให้สำเร็จและเป็นจริงได้เพื่อให้จุดเริ่มต้นถึงจุดหมายปลายทางสู่ความสำเร็จได้ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกันขึ้นกับการให้คุณค่ากับงานนั้นๆ โดยเฉพาะในส่วนกระบวนการ

ทั้งนี้ ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://sweetmanager.blogspot.com/2013/06/sm-article-theory-of-career-success-by.html>)

## 2.2 แนวคิดความสำเร็จทางพุทธศาสนา

ความสำเร็จในทางพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552) มีหลักปฏิบัติหรือกระบวนการสู่ความสำเร็จ เรียกว่า อิทธิบาท ซึ่งหมายถึง ธรรมที่เป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือทางแห่งความสำเร็จ มี 4 ประการ ดังนี้

1. ฉันทะ (ความพอใจ) ได้แก่ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากให้สิ่งนั้นๆ ดำรงอยู่ในภาวะที่ดีที่งดงามประณีต คือรักงานและรักจุดหมายของงาน ถ้าสามารถปลุกเร้าฉันทะให้เกิดขึ้นอย่างแรงกล้า คนก็จะทุ่มเทชีวิตจิตใจอุทิศให้แก่สิ่งนั้น

2. วิริยะ (ความเพียร) ได้แก่ ความอาจหาญบากบั่น ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เห็นอุปสรรค ความยากลำบากเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะเอาชนะทำให้สำเร็จ

3. จิตตะ (ความคิดจดจ่อ) ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อยห่างไปไหน

4. วิมังสา (ความสอบสวนไตร่ตรอง) ได้แก่ การใช้ปัญญาหมั่นใคร่ครวญหาเหตุผล ตรวจสอบข้อบกพร่องในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง

พระพรหมคุณาภรณ์ (2552) ได้อธิบายคำว่า อิทธิบาท ไว้ในหนังสือพุทธธรรม ว่า ข้อปฏิบัติทั้งสี่ประการ มักมาด้วยกัน เกื้อหนุนกันเสมอ เช่น เมื่อเกิดฉันทะ มีใจรักแล้วก็ทำให้เกิดความพากเพียร เมื่อพากเพียรก็เอาใจจดจ่อใส่ใจกับสิ่งนั้นอยู่เสมอ และเปิดช่องให้ใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองอย่างไรก็ตาม ข้อปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับจาก ข้อ 1 มา 2 มา 3 มา 4 ก็ได้ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 : 842-845) แต่ละข้อปฏิบัติมีโอกาสดำเนินการเป็นต้นนำเริ่มต้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องขึ้นต้นด้วยข้อปฏิบัติแรกเสมอไป เช่น นำด้วยจิตตะคือความคิดจดจ่อกับการทำงานที่รักสักชิ้นหนึ่งก็จะเกิดวิมังสา หรือความสอบสวนไตร่ตรองในงานชิ้นนั้นเป็นต้นนอกจากนั้นความสำเร็จที่เกิดขึ้นก็ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อปฏิบัติให้ครบทั้ง 4 ข้อก็ได้

บุคคลผู้มีฉันทะเป็นต้นนำ หรือเป็นแรงจูงใจ ต้องการภาวะที่เป็นผลของการกระทำโดยตรง ผลที่ติดตามมาทำให้เกิดความสุจริต ความขยัน อดทน ตั้งใจทำงาน นำไปสู่ความดีเลิศของงาน เกิดการร่วมมือ ร่วมใจประสานงาน แต่หากบุคคลที่มีฉันทะเป็นแรงจูงใจ การกระทำเป็นเพียงเงื่อนใจ สำหรับการได้สิ่งสวยมาปรนเปรอตนไม่ได้ต้องการทั้งการกระทำและผลของการกระทำนั้นโดยตรงจุดประสงค์ของเขาอยู่ที่การได้สิ่งสวยสวยหรือได้รับความสุขจากสิ่งนั้นมา ถ้าเปรียบเทียบ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552:519-520) กับการทำวิจัยหากทำด้วยฉันทะที่ต้องการความรู้มาสอนนักศึกษาให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ดี ก็จะมี ความขยัน อดทน ตั้งใจ มีความสุขกับการค้นคว้าหาองค์ความรู้หากทำด้วยอยากได้ผลงานวิชาการ ก็ต้องการเพียงมีวิจัยออกมาไม่ได้สนใจกับกระบวนการทำวิจัยหรือความรู้จากผลการวิจัย

นอกจากปัจจัยภายในตัวบุคคลแล้ว (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552 :586) ในพุทธศาสนายอมรับความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในฐานะสภาพแวดล้อมทางสังคม ว่าเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะชักนำ และส่งเสริมให้เกิดระบบการดำเนินชีวิต ระบบจริยธรรม การปฏิบัติชอบหรือชีวิตที่ดีงามจะตั้งต้นขึ้นได้ด้วยอาศัยปัจจัยทางสังคม เพราะปัจจัยสังคมทางสังคม เป็นทั้งเครื่องจูงชนวนความรู้จักคิดหาเหตุผลโดยถุวิธีในเบื้องต้น และเป็นเครื่องประทับประคองคอยเสริมเติมและกระตุ้นความรู้จักคิดหาเหตุผลนั้น ในระหว่างก้าวเดินคืบหน้าต่อๆ ปัจจัยทางสังคมที่ส่งเสริมให้พบกับความสำเร็จมี ความมีกัลยาณมิตรจึงเป็นข้อเน้นพิเศษ

คำว่า กัลยาณมิตรมิได้หมายถึงเฉพาะ เพียงเพื่อนสามัญ แต่หมายถึงใครก็ตามที่ช่วยแนะนำให้ความรู้ ให้ความคิด ชี้ช่องทางความประพฤติปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นพระศาสดา ครู อาจารย์ มิตรตลอดจนหนังสือ และสื่อมวลชนต่างๆ

ว.วชิรเมธี(2554) ให้ความหมาย กัลยาณมิตรหมายถึง ผู้นำทางปัญญาและจิตวิญญาณผู้เปี่ยมด้วยธรรมของมิตรแท้ 7 ประการหรือ กัลยาณมิตรธรรม ประกอบด้วย

1. ปิโย น่ารัก เพราะเปี่ยมด้วยเมตตา
2. ครุ น่าเคารพ เพราะวางตนเหมาะสม ก่อให้เกิดความมั่นอกมั่นใจยามอยู่ใกล้สนิทเสวนา
3. ภาวนีโย นำยกย่อง เพราะทรงภูมิรู้ ภูมิธรรม ภูมิปัญญา คู่ควรแก่การเจริญรอยตามและเอ่ยอ้างถึงได้อย่างมั่นใจ ภูมิใจ
4. วตุตา มีวาทศิลป์ กล่าวคือ เป็นผู้รู้จักศิลปะในการพูด การสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษา
5. วจนกุชโหม มีความอดทนต่อถ้อยคำ กล่าวคือ เป็นผู้มีใจกว้าง อดทน อดกลั้น ต่อการปรึกษาไต่ถาม และทนคำวิพากษ์วิจารณ์หรือความคิดเห็นที่แตกต่าง ได้อย่างสงบ
6. คมภีรณฺจ ถถ กตฺตา ทำเรื่องยากให้ง่าย กล่าวคือ มีศิลปะในการถ่ายทอดเรื่องราว หรือวิชาการที่ยุ่งยาก ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย ได้รู้ลึกซึ้งขึ้น
7. โน จฺกฺฐาเน นิโยชโย ไม่แนะนำในเรื่องอันไม่ควร กล่าวคือ ไม่นำไปในทางเสียหาย ไม่ชักชวนให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง

### 2.3 แนวคิด ปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

มีพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานในโอกาสต่างให้เป็นหนทางดำเนินชีวิตสู่ความสำเร็จ

“ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นอยู่แก่เราในวันนี้ย่อมมีต้นเรื่องมาก่อน ต้นเรื่องนั้นคือเหตุ สิ่งที่ได้รับคือผล และผลที่ท่านมีความรู้อยู่ขณะนี้จะเป็นเหตุให้เกิดผลอย่างอื่นต่อไปอีก คือทำให้สามารถให้

ความรู้ที่มีอยู่ทำงานที่ต้องการได้ แล้วการทำงานของท่านก็จะเป็เหตุให้เกิดผลอื่นๆต่อเนื่องกัน ไป  
อย่างไม่หยุดยั้ง ...อนาคตก็คือผลของการกระทำในปัจจุบัน...”

“...การใ้เห็น ไม่ว่าจะให้สิ่งใด แก่ผู้ใดโดยสถานใดก็ตาม เป็นสิ่งที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง เพราะ  
เป็นเครื่องประสานไมตรีอย่างสำคัญระหว่างบุคคลกับบุคคล และให้สังคมมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น  
ด้วยสามัคคีธรรม...”

“ความสงบภายใน หรือจิตใจที่ปลอดโปร่งจากสิ่งรบกวนนี้สำคัญมาก ควรจะทำให้มีขึ้น  
เพราะผู้ที่มีจิตใจสงบจะใช้ความคิดพิจารณาของตน ได้อย่างกว้างขวางและถูกต้องดีขึ้น ความคิดที่  
ประกอบด้วยความสงบมีศักยภาพสูง อาจนำไปใช้คิดอ่านสร้างสรรค์สิ่งให้อำนวยความสุข ความ  
เจริญก้าวหน้า ตลอดจนชื่อเสียงเกียรติคุณ อันเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาให้สัมฤทธิ์ผลได้...”

“จิตใจและความประพฤติที่สะอาดและ มีระเบียบเป็นรากฐานสำคัญของชีวิต ทั้งจิตใจ ทั้ง  
ความประพฤติดังนั้น ใ้จะมีเกิดขึ้นเองได้ หากแต่จำเป็นต้องฝึกหัดอบรมและ สนับสนุน ส่งเสริมกัน  
อย่างจริงจังสม่ำเสมอ นับตั้งแต่บุคคลเกิด... ทั้งนี้เพื่อให้สามารถรักษาตัวและ มีความสุข ความสำเร็จใน  
การครองชีวิต ทั้งให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้ด้วยความผาสุก สงบ...”

“...การรู้ตัวอยู่เสมอจะทำให้เป็นคนมีระเบียบ และคนที่มีระเบียบดีแล้วจะสามารถเล่าเรียน  
และ ทำงานการต่างๆได้โดยถูกต้อง รวดเร็ว จะเป็นคนที่สร้างความสำเร็จและความเจริญให้แก่ตนเอง  
และส่วนรวม...”

“...การปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบและ เสียสละเพื่อส่วนรวมยิ่งทำมากเท่าใดจะ ช่วยใ้  
เกิดความสามารถและเชี่ยวชาญขึ้นเท่านั้น...”

“...เมื่อมีโอกาสและ มีงานให้ทำ ควรเต็มใจทำโดยไม่จำเป็นต้องตั้งข้อแม้หรือ เงื่อนไขอันใด  
ไว้ให้เป็นเครื่องกีดขวาง คนที่ทำงานได้จริงๆนั้นไม่ว่าจะงานสิ่งใด ย่อมทำได้เสมอ ถ้ายังมีความเอาใจ  
ใส่ มีความขยัน ซื่อสัตย์ สุจริต ก็จะช่วยใ้ประสบผลสำเร็จในงานที่ทำสูงขึ้น...”

โดยสรุปจากตัวอย่างพระบรมราโชวาทที่ยกมา พบว่า ความสำเร็จของคนต้อง ใ้ได้รับการ  
ฝึกรบรรมจิตใจและความประพฤติมาตั้งแต่เด็ก มีเป้าหมาย มีความรับผิดชอบ มีเมตตาเสียสละไม่เกี่ยง  
งาน มีสติรู้ตัวเสมอ

## ตอนที่ 2 คุณลักษณะและปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ

คุณลักษณะเด่นและปัจจัยส่งเสริมของผู้ประสบความสำเร็จมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ปกกรณ์ วงศ์รัตนพิบูลย์ (2557) กล่าวไว้มี 10 ประการ ซึ่งแต่ละประการเกิดจากตนเองเป็น  
สำคัญ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคลอื่น ดังนี้

1. **กล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองตลอดเวลา** ทำในสิ่งที่ยากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่กลัวล้มเหลวไม่กลัวถูกปฏิเสธ และ ไม่กลัวเสียหาย โดยคิดว่าถ้าหากไม่สำเร็จก็จะได้ประสบการณ์ชีวิต

2. **มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน** เพราะเมื่อมีเป้าหมาย เมื่อเราทำถึงแล้วจะได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มขึ้นไปอีก เราจะได้ประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การตั้งเป้าหมายแล้วทำได้ก็จะทำให้เรามีความสุข แล้วอยากจะตั้งอีกเรื่อยๆ สอดคล้องกับที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน มีผลทำให้บุคคลเกิดความมานะบากบั่น อดทน และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งในชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และสังคม ต้องพยายามบากบั่นเอาจริงเอาจัง ไม่ล้มเลิกกลางคัน มีความเชื่อมั่นว่าทำได้ ทั้งนี้เป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องมีความสมเหตุ สมผลที่ศักยภาพและความสามารถของบุคคลนั้น รวมทั้งบริบทแวดล้อมมีส่วนสนับสนุนเพียงพอที่จะทำให้เป้าหมายเกิดขึ้นจริงได้ มิใช่เป็นการคิดเพ้อฝันในเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

3. **เผชิญหน้ากับความล้มเหลวแล้วเริ่มใหม่** เพราะการทำงานทุกอย่างล้วนมีสิ่งที่ไม่ถึงถึงแม้ว่าจะเตรียมตัวไว้ดีแค่ไหน ก็อาจมีสิ่งที่ไม่ถึง เจออุปสรรคที่ทำให้ล้มเหลวได้ ต้องกล้าลุกขึ้นมาทำต่อไป

4. **มีจุดยืน มุ่งมั่นในความคิดของตนเองและทำงานกว่าจะสำเร็จ** เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าเขาสามารถทำมันได้ไม่ว่าผู้อื่นจะคิดอย่างไร และจะภูมิใจในความคิดของตัวเองไปเรื่อยๆ จนประสบความสำเร็จในที่สุด

5. **ไม่เสียเวลาอยู่กับช่วงที่ตัวเองรู้สึกไม่ดี** ในภาวะวิกฤตไม่จมอยู่กับเรื่องไร้สาระเช่นความหดหู่ เบื่อหน่าย ขี้เกียจ นานนัก กระตุ้นตัวเองให้เดินหน้าต่อไป

6. **รับฟังคำวิจารณ์จากผู้อื่น** ได้สามารถแปลคำวิจารณ์เป็นสิ่งที่เราสามารถนำไปปรับปรุงได้ เป็นคนเปิดกว้าง ก็จะมีสิ่งต่างๆ เข้ามาทำให้ได้มีโอกาส เลือกสิ่งดีๆ ได้มากขึ้น

7. **มีทัศนคติเชิงบวกในเรื่องต่างๆมากกว่าคิดในด้านลบเสมอ** ากับสิ่งที่ทำเพื่อให้อะไรๆ และอยากประสบความสำเร็จเพราะจินตนาการผลลัพธ์ในด้านดีไว้แล้ว ถ้าเราควบคุมทัศนคติเชิงบวกในเรื่องต่างๆ ได้มากเท่าไร เราก็จะลงมือทำเรื่องต่างๆ ได้มากเท่านั้น ผลลัพธ์หรือผลงานก็จะยิ่งออกมาดี ด้วยคนเราสามารถโต้ตอบกับสิ่งต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบได้ ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของเรา

8. **มีภาวะความเป็นผู้นำสูง** ทำให้ผู้ตามก็อยากตามด้วยความเต็มใจ ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่า

9. **ให้ความสำคัญกับผู้อื่น** หมายถึงการทำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์ ค่านิยม และแผนงานของเรา ส่งเสริมให้เขาได้แสดงความสามารถของเขาให้เต็มที่ ยอมรับในคุณค่าของเขา

**10. ดำเนินเรื่องด้วยความไม่ประมาท** ต้องมีข้อมูลและแผนงานที่ชัดเจนก่อนที่เขาจะลงมือทำนั้น อีกนัยหนึ่ง คือ เขามีขั้นตอนในการดำเนินชีวิตที่แน่นอน แต่ก็ไม่กลัวความล้มเหลวเมื่อลงมือทำแล้วก็จะทำให้ตลอดจนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จ

นอกจากนั้น เจฟฟรีย์ เจ เมเยอร์ (Jeffrey J. Mayer, 2002) ได้รวบรวมคุณลักษณะ 13 ประการ ของผู้ที่ประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้มีความต้องการความสำเร็จ (Achievement Need) สูงของแมค คลีแลนด์ (Mc Clelland 1956, อ้างใน สิริอร วิชาวุธ, 2555)

1. ต้องมีความฝัน มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายตั้งไว้ชัดเจน
2. ความ กระตือรือร้นต้องการที่จะทำให้สำเร็จ ยินดีทำงานหนัก มีวินัยในตนเอง และมีความภาคภูมิใจ
3. มีแรงจูงใจต่อความสำเร็จอย่างสูง พึงพอใจเมื่องานเสร็จลุล่วง
4. มีความมุ่งมั่น ไปที่เป้าหมายหลัก
5. ใช้ความสามารถพิเศษทักษะ พลัง และ ความรู้อย่างเต็มความสามารถทำในสิ่งต่างๆที่จำเป็นต้องทำให้เสร็จสิ้น มิใช่เลือกทำแต่สิ่งที่ยากทำเท่านั้น
6. รับผิดชอบต่อการกระทำของตน ไม่ตำหนิผู้อื่น
7. แสวงหาวิธีการแก้ปัญหา เมื่อใดมีโอกาสจะใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น
8. ทำการตัดสินใจได้ทันทีหลังพิจารณาประเด็นปัญหา ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ
9. กล้าที่จะยอมรับผิด เมื่อทำความผิด
10. มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะ ความสามารถพิเศษ และการฝึกฝนที่จำเป็นเพื่อให้ประสบความสำเร็จ
11. มีความรู้เฉพาะทาง การฝึกฝน และหรือทักษะและความสามารถพิเศษที่ทราบว่าจะต้องรู้อะไรบ้างจึงจะสำเร็จ และจะหาได้ที่ไหน
12. ทำงานร่วมกับ และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมีความเป็นผู้นำ
13. มีความกระตือรือร้นกับทุกสิ่งที่ทำก็จะดึงดูดผู้คนเข้ามาร่วมทำงานด้วย

กอสส์ คี ไชร์สมิศักดิ์ (2554) กล่าวว่า ปัจจัยความสำเร็จในชีวิตของบุคคล อาทิ ดร. มอริส จาง ผู้นำทางธุรกิจระดับต้นๆของโลก ชาวไต้หวัน ที่นิตยสาร TIME ยกให้เป็น 1 ใน 26 นักบริหารผู้ทรงอิทธิพลมากที่สุดประจำปี 2001 ด้วย คุณสมบัติ 5 ประการดังนี้

1. มีค่านิยมที่ถูกต้องได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรมและจริยธรรม การรู้จักแยกแยะถูกผิด แบ่งงานกันรับผิดชอบร่วมกับรักสังคม
2. คิดแก้ปัญหาโดยตนเองเป็น พร้อมกับนิสัยใฝ่หาความรู้
3. มีความสามารถในการสื่อสารที่ดีโดยอาศัยทักษะการพูดและการเขียน

4. มีความคิดระดับสากล

5. มีความรู้รอบด้านนอกเหนือวิชาชีพ

นอกจากนี้ยังมีกมลวรรณ ลิมปนาทร (2549) กล่าวว่า ผู้ที่มีความสำเร็จในการปฏิบัติวิชาชีพหรือมีความสำเร็จในชีวิตการทำงานจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ ที่ทำให้ประสบความสำเร็จในงาน หากประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานและจะต้องเป็นผู้ที่มีความพอใจในงาน ผู้ร่วมงาน มีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า และมีโอกาสก้าวหน้าในงานด้วย ผู้มีความสำเร็จในชีวิตการทำงานนั้นต้ององค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในชีวิตการทำงานได้แก่ องค์ประกอบที่ควบคุมไม่ได้ ได้แก่ ผู้ร่วมงาน องค์การงาน ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน วิธีปฏิบัติงาน เทคโนโลยี ภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในงานเป็นอย่างมาก และองค์ประกอบที่ควบคุมได้ อันได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ในเรื่องคน ในเรื่องการใช้ความคิด ในการดำรงชีวิตส่วนตัว องค์ประกอบเหล่านี้สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้เพื่อความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

โดยสรุป พบว่าความสำเร็จจะเกิดขึ้นกับใครนั้น ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และมีการกระทำที่เกิดจากความสามารถของตนเองและผู้อื่นมีส่วนร่วมเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังเช่น วิชาชีพการพยาบาลที่คาดว่าจะพัฒนามาเป็นวิชาชีพที่มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับขั้นตอน จนประสบความสำเร็จทั้งด้านการศึกษาและบริการพยาบาลในทุกวันนี้ เกิดจากบุคคลในวงการวิชาชีพเองและบุคคลอื่นที่มีส่วนสนับสนุน

### ตอนที่ 3 วิวัฒนาการความก้าวหน้าสู่ความสำเร็จของวิชาชีพพยาบาล

ในทิมสุขภาพ พยาบาลเป็นบุคลากรที่มีจำนวนมากและมีบทบาทที่สำคัญ คือการให้บริการโดยตรงแก่ผู้ป่วยที่รับไว้ในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง 24 ชั่วโมง ป้องกันโรค ควบคุมสิ่งแวดล้อม และร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในสาขาทางการแพทย์ (ดวงจันทร์ ทิพย์ปรีชา, 2545)

จากอดีตถึงปัจจุบันวิชาชีพการพยาบาลไทยได้พัฒนาทั้งด้านการจัดการศึกษาและการบริการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง บุคคลที่อยู่ในวิชาชีพได้รับการพัฒนาและก้าวหน้าตามลำดับ ทดเทียมวิชาชีพอื่นๆ ในสังคม ส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน และเมื่อย้อนไปอดีตวิชาชีพการพยาบาลได้กำเนิดขึ้นในลักษณะของการฝึกอาชีพ (Apprenticeship) สำหรับผู้หญิงโดยฝึกหัดกันในครัวเรือน ในวัดหรือฝึกหัดด้วยตนเอง จนกระทั่ง พ.ศ. 2439 ได้กำเนิดโรงเรียนพยาบาลขึ้นครั้งแรกที่โรงพยาบาลศิริราช ในพระราชินูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ปัจจุบัน คือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี, 2555) เป็นโรงเรียนอบรมนางผดุงครรภ์ และพระราชทานนามว่า โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล แต่ยังคงหาคนเรียนยากทั้งที่ได้รับความพระราชทานเป็นการจ้างให้เรียน และหลังจากนั้น ได้มีโรงเรียนพยาบาลเกิดขึ้น 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนพยาบาลและผดุงครรภ์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ โรงเรียนนางพยาบาลสภาอากาศสยาม และโรงเรียนพยาบาลแมคคอร์มิค ช่วงพ.ศ. 2469- 2498 เป็นช่วงที่การจัดการศึกษาพยาบาลไทยเป็นระบบการศึกษาอบรม (Hospital Training School) ที่เน้นเทคนิคและวิธีการพยาบาล มุ่งผลิตพยาบาลเพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือแพทย์ ลักษณะงานส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติตามคำสั่งการรักษายของแพทย์ ระบบการเรียนการสอนเป็นแบบป้อนให้ ต้องเคร่งครัดต่อระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่ ความประพฤติ และจรรยาบรรณวิชาชีพมาก ทำให้ไม่ได้ฝึกคิดตัดสินใจ (วิเชียร ทวีลาภ, 2550)

ต่อมาการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยได้เปลี่ยนสู่การศึกษาระบบอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพการบริการพยาบาลแก่ผู้มาใช้บริการในสถานบริการที่มีการเปิดเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพิ่มวิทยฐานะเพื่อความก้าวหน้าของผู้เข้าศึกษาและวิชาชีพ (วิเชียร ทวีลาภ, 2550) โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลเป็นอนุปริญญาพยาบาล โดยรับผู้เข้าศึกษาที่จบการศึกษามัธยมศึกษา หรือ ม.ศ.5 (ระยะการศึกษา 12 ปี) เมื่อ พ.ศ. 2499 รวมทั้งได้เปิดหลักสูตรเพิ่ม คือ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล) เป็นแห่งแรก เมื่อ พ.ศ. 2502 และได้มีคณะพยาบาลศาสตร์ เกิดขึ้นแห่งแรกของประเทศไทย ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่นเมื่อ พ.ศ. 2514 นับเป็นการก้าวเข้าสู่วิชาชีพ ทำให้มาตรฐานการศึกษาพยาบาลสูงขึ้น มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น วิธีการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา และสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยทำให้พยาบาลรุ่นใหม่มีอิสระเสรีทางความคิดมากขึ้น พยาบาลเริ่มมองตนเองในฐานะของสมาชิกผู้หนึ่งที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับสมาชิกอื่นในทีมสุขภาพ อย่างไรก็ตามการที่การศึกษาพยาบาลจะพัฒนาให้เป็นพื้นฐานระดับปริญญาตรีได้ทั้งหมดต้องใช้เวลาอีกถึง 20 ปี การศึกษาพยาบาลในประเทศไทย จึงได้มีการพัฒนาไปเป็นอย่างดี ผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสที่จะศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงสุดถึงปริญญาเอก เช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ โดยหวังว่า การศึกษาที่สูงขึ้นจะช่วยให้พยาบาลมีความรู้และ แนวความคิดกว้างขวางขึ้น สามารถค้นคว้า วิจัยเพื่อแก้ปัญหา เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการด้านสุขภาพ อนามัยแก่ประชาชน

สภาการพยาบาล (พรจันทร์ สุวรรณชาติ, 2544) ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2528 ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ มีคณะกรรมการสภาการพยาบาลทำหน้าที่บริหารงานตามวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งทางด้านการศึกษา การปฏิบัติการพยาบาล และการ



พัฒนาวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ และเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ในประเทศไทย นับเป็นองค์กรวิชาชีพการพยาบาลระดับชาติในประเทศไทย

สภาพยาบาลนานาชาติ เป็นองค์กรวิชาชีพการพยาบาลระดับสากล ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งของสมาคมพยาบาลแห่งชาติในการดำเนินงานด้านการปฏิบัติวิชาชีพ การกำหนดระเบียบข้อบังคับ และสวัสดิการด้านสังคม ให้การช่วยเหลือสมาคมแห่งชาติในการปรับปรุงมาตรฐานด้านการศึกษา การปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งการยกสถานภาพของพยาบาลในประเทศองค์กรสมาชิก

วิชาชีพหมายถึงอาชีพที่ต้องมีการศึกษาและ การฝึกอบรม เพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญ และทักษะในการประกอบอาชีพ และมีองค์กรวิชาชีพควบคุมดูแลให้การประกอบวิชาชีพอยู่ในเกณฑ์แห่งจริยธรรม

ทัศนา บุญทอง(2544) ได้สรุปความหมายของวิชาชีพพยาบาล ไว้ว่า วิชาชีพพยาบาล หมายถึง” วิชาชีพที่ให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งอาจเป็นบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน ทั้งที่มีสุขภาพดี และเจ็บป่วย โดยนำความรู้จากศาสตร์การพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่นๆมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการคงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพ และดูแลช่วยเหลือเพื่อให้ธรรมชาติช่วยให้เกิดการฟื้นหายจากความเจ็บป่วย”

พยาบาลเมื่อสำเร็จจากสถาบันอุดมศึกษามีงานอาชีพพยาบาลที่หลากหลาย ถ้าเทียบกับของสหรัฐอเมริกา (Cherry & Jacob, 2006 อ้างใน สมใจ พุทธิพิทักษ์ผล, 2553) ที่ใช้เกณฑ์การแบ่งงานอาชีพ เป็น 2 ประเภท

1. แบ่งตามความหลากหลายในงานอาชีพ ประกอบด้วยงานอาชีพพยาบาลใน โรงพยาบาล และงานอาชีพพยาบาลนอกโรงพยาบาล และเป็นผู้ประกอบการ
2. แบ่งตามความก้าวหน้าในอาชีพด้วยความรู้ ความสามารถ หรือสมรรถนะของตัวเอง แบ่งเป็น ด้านบริการการพยาบาล ด้านบริหารการพยาบาล ด้านการศึกษาทางการพยาบาล และ ด้านการวิจัยทางการพยาบาล

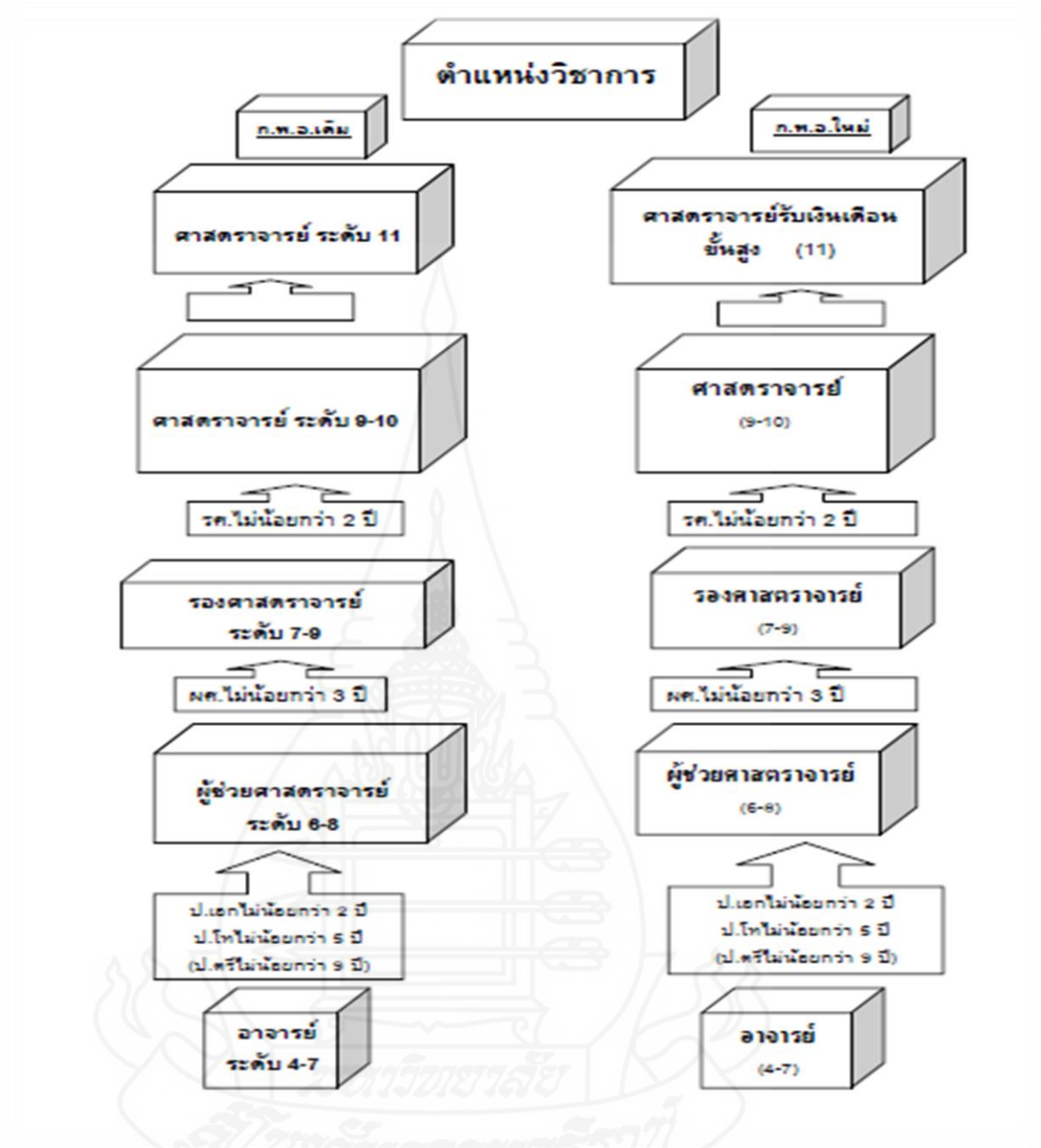
การพยาบาลมีจุดเริ่มต้นที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพที่ให้บริการด้านสุขภาพอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีองค์กรวิชาชีพการพยาบาลระดับชาติ ระดับสากล ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ คนในวิชาชีพสามารถศึกษาต่อเนื่องได้ในระดับปริญญาโท และเอก มีความก้าวหน้าในอาชีพด้วยความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพอื่นๆ ในระดับชาติและ นานาชาติจนบรรลุเกณฑ์ ทำให้ขึ้นสู่สูงสุดของตำแหน่งวิชาการได้

#### ตอนที่ 4 เกณฑ์ผลงานทางวิชาการ และคุณสมบัติ เพื่อให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ได้รับ เงินเดือนขั้นสูง

จากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2547 และ แก้ไข พ.ศ. 2551 ในมาตรา 18 ได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ในตำแหน่งวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่สอนและวิจัย หรือทำหน้าที่วิจัยโดยเฉพาะ ได้แก่ ตำแหน่ง อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ หรือตำแหน่งอื่นตามที่ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดชื่อ และระดับตำแหน่งวิชาการตาม ก.พ.อ.เดิม และ ก.พ.อ.ใหม่ (<http://202.44.72.18/personel/home/images/hrmlaw/b1.pdf> และ <http://www.fpcs.chula.ac.th/menu3.html>)





ภาพที่ 2.1 การกำหนดชื่อ และระดับตำแหน่งวิชาการเดิมและปัจจุบัน แสดงเกณฑ์ระยะเวลาที่มา ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง พ.ศ. 2553

ในการประเมินผลงานวิชาการเพื่อกำหนดตำแหน่งแต่ละระดับ จะต้องมียผลงานทางวิชาการในลักษณะต่างๆ สำหรับการประเมินผลงานวิชาการ เพื่อกำหนดศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูงหรือเดิม คือ ศาสตราจารย์ระดับ 11 ผู้ขอประเมินจะต้องมีผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการอ้างอิง ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ผลงานที่ได้รับการอ้างอิงในวารสาร ตำรา หรือหนังสือที่ขอมอบในวงวิชาการ โดยเฉพาะที่เป็นผลงานที่เพิ่มขึ้นใหม่

2. ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการอ้างอิง จะต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนว่ามีการนำผลงานทางวิชาการหรือสิ่งประดิษฐ์ของผู้ขอประเมิน ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการอย่างกว้างขวาง จนเป็นที่ขอมอบในสาขาวิชาชีพเดียวกัน

3. เป็นผู้ที่มิได้มีผลงานทางวิชาการก่อนและหลังดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ และได้รับการอ้างอิงในวงวิชาการ และวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ผู้ขอประเมินจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการขอมอบนับถือในวงวิชาการหรือวิชาชีพในสาขาวิชานั้นๆ อาทิ

4. ได้รับรางวัล รางวัลเกียรติยศ รางวัลประกาศเกียรติคุณ หรือได้รับเกียรติยกย่องทางวิชาการในระดับชาติ หรือนานาชาติ

5. ได้รับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิไปร่วมกิจกรรมทางด้านวิชาการในสาขาวิชาการนั้นๆ ในประเทศ หรือต่างประเทศ

6. ได้รับเชิญไปเสนอผลงานทางวิชาการ หรือบรรยายทางวิชาการในสาขาวิชาการนั้นๆ ในระดับนานาชาติ

7. ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษาเฉพาะด้านในองค์กรวิชาการหรือวิชาชีพ

8. ผลงานอื่นที่เทียบเคียงได้

โดยสรุป การที่จะกำหนดตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง หรือศาสตราจารย์ระดับ 11 ผู้รับการประเมินต้องมีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ วิชาชีพ ในระดับสูง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และประโยชน์ได้รับการเผยแพร่และการขอมอบในระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่องจนได้รับการขอมอบในสาขาวิชาชีพเดียวกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมและ เอกสารที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่า ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ มีคุณสมบัติและ ผลงานทางวิชาการและวิชาชีพพร้อม เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน และเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ได้รับเงินเดือนขั้นสูง

## บทที่ 3

### วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร. วิชา จิระแพทย์ ตำแหน่ง อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งด้านชีวประวัติ ผลงาน และปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาดังนี้

#### 1. แหล่งข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องถอดบทเรียนสู่ความสำเร็จสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร. วิชา จิระแพทย์ นี้ มีแหล่งข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม คือ 1) ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติ ผลงาน และเกียรติประวัติ 2) ข้อมูลการสัมภาษณ์กรณีศึกษา ดังนี้

**1.1 ข้อมูลเอกสาร (Document)** เป็นข้อมูลที่กล่าวถึงประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร. วิชา จิระแพทย์ ประกอบด้วย เอกสารเกี่ยวกับชีวประวัติ ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน ผลงานเด่น ของกรณีศึกษา รวมถึงผลงานของกรณีศึกษาที่ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เอกสารประกาศเกียรติคุณจากสภาการพยาบาล เอกสารคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11 หรือ ศาสตราจารย์ รับเงินเดือนขั้นสูง ข้อมูลหรือหลักฐานนั้นรวบรวมขึ้นจากแหล่งต่างๆ ในภายหลัง ซึ่งเอกสารที่ได้มาได้รับการตรวจสอบเอกสารแล้วว่ามี ความถูกต้องเชื่อถือได้

**1.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์กรณีศึกษา** เป็นการสัมภาษณ์เพื่อถอดบทเรียนแห่งความสำเร็จของกรณีศึกษาคือ ศาสตราจารย์ ดร. วิชา จิระแพทย์ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คนเดียวเท่านั้น

#### 2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

## 2.1 สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา (รวบรวมข้อมูล)

สถานที่ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ได้แก่ ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล และหอจดหมายเหตุสภาการพยาบาล สำหรับสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กรณีศึกษา ได้แก่ สำนักงานคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ประกอบด้วย ประเด็นคำถามกว้างๆ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ ปัจจัยสู่ความสำเร็จนักวิจัย และหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการเพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รับเงินเดือนขั้นสูง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ (ดังภาคผนวก 3.1) จากนั้นนำไปสัมภาษณ์กรณีศึกษา

## 2.3 การเตรียมการสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

### 2.3.1 การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์

1) การจัดเตรียมเอกสารและการประสานงานกับกรณีศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือผ่านประธานกรรมการสาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงกรณีศึกษา ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ และผู้บังคับบัญชา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตสัมภาษณ์ พร้อมกับแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อให้กรณีศึกษารับทราบประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์แล้ว ผู้ศึกษาได้ขออนัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กรณีศึกษา

2) การเตรียมความพร้อมของผู้ศึกษา เตรียมการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกรณีศึกษา วิธีการที่จะทำให้เกิดการยอมรับและไว้วางใจจากผู้ให้ข้อมูลหลัก รวมถึงการเตรียมเครื่องบันทึกเสียง

3) ผู้ศึกษาได้ส่งแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ให้ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ เพื่อได้รับทราบประเด็นหลักสำคัญในการสัมภาษณ์

4) ผู้ศึกษาขออนัดหมายกรณีศึกษาเพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคำนึงถึงความพร้อมของกรณีศึกษาเป็นสำคัญ และได้จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทุกครั้ง เช่น เครื่องอัดเสียง สมุดบันทึก กล้องถ่ายรูป เป็นต้น

### 2.3.2 การสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1) ภายหลังได้รับอนุญาตในการสัมภาษณ์จากกรณีศึกษา ผู้ศึกษาพบกับกรณีศึกษาเป็นครั้งแรก ผู้ศึกษาได้บอกวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ รวมถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจ้งให้กรณีศึกษาทราบว่า อาจต้องมีการสัมภาษณ์หลายครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูล

ครบ สมบูรณ์ และต้องขออนุญาตบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์จากกรณีศึกษาก่อน พร้อมลงนามยินยอมให้ความร่วมมือการศึกษาครั้งนี้

2) การดำเนินการสัมภาษณ์ โดยปล่อยให้ลื่นไหลไปตามธรรมชาติ เริ่มจากการสนทนาสร้างความคุ้นเคย แล้วจึงเริ่มคำถามง่ายๆ กว้างๆ ก่อนเป็นการกระตุ้นให้กรณีศึกษาเริ่มคิดเกี่ยวกับประเด็นที่จะสัมภาษณ์ในลักษณะต่างๆ ไป จากนั้นจะใช้คำถามที่แคบเข้าเพื่อนำผู้ประเด็นที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น อาจใช้คำถามที่กระตุ้นให้ตอบด้วยการเล่า

3) การสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ได้ขอโอกาสจากกรณีศึกษาไว้สำหรับการติดต่อ สัมภาษณ์ครั้งต่อไป ทั้งทางโทรศัพท์ ทางอีเมล หรือมาพบด้วยตนเองตามสถานที่กรณีศึกษานัดหมาย สะดวก

การดำเนินการสัมภาษณ์กรณีศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์กรณีศึกษาด้วยตนเองทั้งหมด 4 ครั้ง ในสถานที่ทำงานของกรณีศึกษา 3 ครั้ง และนัดที่ทำงานของกลุ่มสมรสของกรณีศึกษา 1 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง การรวบรวมข้อมูลในส่วนที่เหลือเป็นการติดต่อและเพิ่มเติมข้อมูลทางอีเมลและทางไลน์

### 3. การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษากับมนุษย์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นผู้การศึกษาค้นคว้าอิสระจึงดำเนินการด้านจริยธรรม ดังนี้

3.1 ผู้ศึกษาทำบันทึกเพื่อพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เสนอต่อประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ดังภาคผนวก.3.2.)

3.2 เมื่อได้รับเอกสารรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือขออนุญาตผ่านผู้บังคับบัญชาของกรณีศึกษากรณีศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล (ดังภาคผนวก 3.3)

3.3 ภายหลังจากได้รับอนุญาตและการยินยอมในการศึกษาครั้งนี้แล้ว ผู้ศึกษาได้จึงดำเนินการเก็บข้อมูล โดยอธิบายวัตถุประสงค์การศึกษาและขอความยินยอมการให้ข้อมูลจากกรณีศึกษา โดยให้ความยินยอมด้วยวาจาและการลงนามในแบบยินยอมที่เป็นลายลักษณ์อักษร (ดังภาคผนวก 3.4) ซึ่งกรณีศึกษามีสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองในการให้ความยินยอมหรือการปฏิเสธการสัมภาษณ์ได้ในแต่ละช่วงของการให้เก็บข้อมูล

3.4 การรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับที่มา และวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ รายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ความเสี่ยง/อันตราย และประโยชน์ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ กรณีศึกษามีสิทธิถอนตัวออกจากการศึกษาค้นคว้าอิสระเมื่อใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล การเก็บเทปสัมภาษณ์ และเอกสารการถอดเทปสัมภาษณ์ไว้เป็นความลับ และการนำเสนอข้อมูลในรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ จะไม่ส่งผลกระทบต่อในทางลบต่อกรณีศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และบุคคลอื่น

#### 4. ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งจากการสัมภาษณ์และข้อมูลเอกสารมาตรวจสอบความถูกต้องความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องด้านข้อมูลเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง เป็นจริง ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบกัน ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์รวมทั้งจากเอกสารต่าง ๆ มาตรวจสอบความตรงกัน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เบื้องต้น แล้วส่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวให้ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ เพื่อตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของข้อมูล

#### 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้ศึกษานำข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้งจากชีวประวัติ ผลงานต่างๆ และปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ผู้ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการทุกขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนถูกต้องและชัดเจนในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ฟังเทปและถอดข้อความ (Transcribe) ผู้ศึกษาเป็นผู้ฟังเทปควบคู่กับถอดบทสัมภาษณ์ทุกคำพูด คำต่อคำ (Verbatim) เป็นภาษาเขียน ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง (ดังตัวอย่างการถอดเทปในภาคผนวก 3.5)

2) นำบทสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และข้อมูลที่ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติมจากกรณีศึกษา



### 5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ภายหลังจากได้ข้อมูลจาก

การถอดเทปเป็นภาษาเขียน และมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยมีขั้นตอนตามแนวทางของอารีย์วรรณ อ่วมธานี (2553) ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษามาอ่าน พร้อมกับฟังเทปเสียงซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจความหมายของข้อมูล

2) คัดข้อความหรือประโยคสำคัญที่กรณีศึกษากล่าวซ้ำๆ กันออกมา ร่วมกับข้อมูลเอกสาร ให้ความหมายของแต่ละข้อความหรือประโยคสำคัญนั้นให้ชัดเจน นำมาจัดเรียงข้อมูลและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล

3) จัดระบบความหมายของข้อความ เป็นกลุ่มประเด็นหลัก ประเด็นรอง และนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4) เขียนอธิบายข้อมูลสนับสนุนแต่ละประเด็นที่ได้จากคำกล่าวของกรณีศึกษาและข้อมูลที่มี

## 6. การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ คุณลักษณะและปัจจัยสู่ความสำเร็จ ของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทำให้ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11 นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย ประกอบภาพ

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการถอดบทเรียน ความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล ของข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ระดับ 11 หรือปัจจุบันคือตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง(ประกาศ ก.พ.อ. 2553) จากประสบการณ์ชีวิตของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ พยาบาลคนแรก และคนเดียวของพยาบาลในประเทศไทยปัจจุบัน (พ.ศ.2557) ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนี้ จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลเอกสาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอได้เป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1. ชีวิตประวัติและผลงาน และตอนที่ 2. ปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพการพยาบาล

#### ตอนที่ 1 ชีวิตประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์

เป็นการเสนอข้อมูลควบคู่กับผลการวิเคราะห์ชีวิตประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ซึ่งประกอบด้วย (1) ประวัติส่วนตัว และครอบครัว (2) ประวัติการศึกษา (3) ประวัติการปฏิบัติงาน (4) ผลงานทางวิชาการ (5) ความภาคภูมิใจและรางวัลเกียรติยศที่ได้รับ และสรุปวิเคราะห์ผลงานเด่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

##### 1.1 ประวัติส่วนตัว และครอบครัว

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ มีสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย เกิดที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2504 เป็นบุตรคนที่ 3 ของพลอากาศตรีนายแพทย์สหัส นาคะสิริ และนางรัมภา นาคะสิริ มีพี่น้องรวม 5 คน เป็นครอบครัวคหบดีนักธุรกิจ ที่มีแนวคิดหลักในการปลูกฝังให้บุตร ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต และหลักอรรถา หิ อรรถโน นาโถ คือการให้พัฒนาตัวเองด้วยตัวเอง เพียรพยายามที่ต้องฝึกฝนตัวเองให้ได้

ด้านครอบครัว สมรสกับศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์ อดีตหัวหน้าสาขาวิชาทารกแรกเกิด ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่มีบุตร มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่อบอุ่น เชื่อมมั่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันด้วยปรัชญาชีวิตเดียวกัน คือ “การเสียสละประโยชน์และความสุขส่วนตนและครอบครัว เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และส่งเสริมให้คนมีกำลังใจในการสร้างคุณงามความดี” มีการร่วมกันบุกเบิกนวัตกรรมเครื่องมือแพทย์สำหรับทารกแรกเกิด ที่มีประสิทธิภาพ

จากกระบวนการทดสอบด้วยการวิจัย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการวิจัยพัฒนา และ  
 บริจาคให้แก่โรงพยาบาลที่ขาดงบประมาณ และจำหน่ายในราคาที่ไม่แสวงกำไร ให้แก่โรงพยาบาลทั่ว  
 ประเทศ เพื่อใช้ในการดูแลรักษาทารกแรกเกิด ซึ่งดำเนินการมาเสมือนเป็นส่วนสำคัญของการดำเนิน  
 ชีวิตคู่

## 1.2 ประวัติการศึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ได้รับการเตรียมความรู้ทางพยาบาลศาสตร์ โดยเข้า  
 ศึกษาในหลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง) ของ  
 วิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศ และสำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2525 ด้วยวัยเพียง 19 ปี จากนั้นเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ และสำเร็จปริญญาชั้นสูงทางพยาบาลศาสตร์ 2 ปริญญาจาก The Catholic  
 University of America กรุงวอชิงตัน ดี ซี ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Master of Science in Nursing  
 สาขา Developing Family เมื่อปี พ.ศ. 2528 และ Doctor of Nursing Science สาขา Clinical Nursing  
 Research ใน พ.ศ. 2532

แวนแห่งการเป็นนักคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เริ่มฉายตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล โดย  
 เป็นผู้ที่มีความรักในศาสตร์ทางการวิจัย ท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกรายวิชาวิจัยเท่ากับ 4.00  
 (เกรด A) ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

ระหว่างการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา ท่านเป็นตัวแทนที่ดีของนักศึกษาไทย โดยเป็น  
 ผู้ที่คณาจารย์และนิสิตปริญญาเอกร่วมชั้นเรียน ชื่นชมในความสามารถทางปัญญาและความมีน้ำใจ  
 ช่วยเหลือเพื่อน ท่านได้รับความไว้วางใจจากศาสตราจารย์ผู้สอนในวิชาสถิติทางการวิจัยชั้นสูง ให้เป็น  
 ตัวเดออร์แก่นักศึกษาร่วมชั้นเรียน แม้ว่าจะเป็นนักศึกษาต่างชาติเพียงคนเดียวในหลักสูตรปริญญาเอก  
 ทางพยาบาล ท่านสามารถสำเร็จปริญญาเอก ได้ภายในระยะเวลา 2 ปี 6 เดือน ด้วยคะแนน  
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.94 โดยเป็น 1 ใน 2 คนแรกของรุ่น

ประวัติการศึกษอบรมหลังปริญญาที่สำคัญ ได้แก่

- 1) Certificate of Nursing Informatics, University of Maryland, U.S.A
- 2) Certificate of Nursing Regulation and Economic Welfare ณ The International Council of  
 Nurses (ICN), Socio- Geneva, Switzerland
- 3) วุฒิบัตรผู้ประเมินคุณภาพบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สภาการพยาบาลแห่ง  
 ประเทศไทย
- 4) วุฒิบัตรผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ  
 อุดมศึกษา

- 5) วุฒิบัตรผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระบบ CU-CQA จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 6) วุฒิบัตรผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระบบ AUN-QA (ASEAN University Quality Assurance) เครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาอาเซียน

### 1.3 ประวัติการปฏิบัติงาน

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ เริ่มชีวิตราชการโดยบรรจุเป็นอาจารย์พยาบาล ประจำภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปีพ.ศ.2528 ถึงปีพ.ศ.2534 ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และรองศาสตราจารย์ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2538 จากนั้นโอนมารับราชการที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2539 เพื่อพัฒนาและเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ทางคลินิก ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ให้แก่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปฏิบัติงานท่านเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการและการทำงานที่เป็นประโยชน์แก่วิชาชีพทางการพยาบาลและทางสุขภาพ ทั้งในระดับประเทศและทั่วโลกมาโดยลำดับ ยังผลให้ได้รับโปรดเกล้าฯ ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ สาขาพยาบาลศาสตร์ เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ ท.11 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2547

#### 3.1.1 ประวัติตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์กร ได้แก่

##### มหาวิทยาลัยมหิดล

- 1) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) กรรมการสภาอาจารย์ ประเภทผู้แทนส่วนงาน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 3) ประธานคณะกรรมการ หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะผู้ป่วยเด็กระยะวิกฤติ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 4) อาจารย์ประจำ หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลแม่และเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- 5) กลุ่มผู้ก่อตั้งกองทุนทารกแรกเกิด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล สมาชิกสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

##### จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 1) รองผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) ประธานและกรรมการในคณะผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษา ส่วนประกันคุณภาพ สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 3) รองประธานสภาคณาจารย์ คนที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) เลขานุการสภาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 5) กรรมการสรรหา คณบดี/ หัวหน้าภาควิชา/ กรรมการบริหารคณะ หน่วยงาน  
สังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 6) เลขานุการบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 7) คณะกรรมการบริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 8) คณะกรรมการประจำคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเภท  
คณาจารย์ประจำ
- 9) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์คหุฎิบัณฑิต คณะพยาบาล  
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 10) คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการ  
พยาบาลทางคลินิก คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 11) คณะกรรมการองค์คณะบุคคลพิจารณาเกณฑ์ภาระงานอาจารย์ คณะพยาบาล  
ศาสตร์
- 12) เลขานุการและกรรมการ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตร์  
มหาบัณฑิต ประจำสาขาวิชาการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 13) เลขานุการ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต ประจำ  
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและการพยาบาลศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 14) คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ การจัดการศึกษา และวิจัย
- 15) คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 16) คณะกรรมการกิจการนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 17) บรรณาธิการวารสารพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย
- 18) ผู้เชี่ยวชาญฝึกอบรมโครงการความร่วมมือไทย-ลาว เพื่อพัฒนาบุคลากรพยาบาล ณ  
แขวงจำปาศักดิ์ และแขวงหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในโครงการความร่วมมือ  
กรมวิเทศสหการและคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 3.1.2 ประวัติด้านนวัตกรรมการเรียนการสอน ที่สำคัญ

ในปี พ.ศ. 2541 ท่านได้ริเริ่มนวัตกรรมการเรียนการสอนด้านสารสนเทศทางการพยาบาล โดยเปิดรายวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล (Nursing Informatics) ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย สำหรับนิสิตระดับปริญญาโท และสร้างสื่อการสอนแบบ e-learning ในรายวิชาการพยาบาลเด็ก

ทฤษฎีการพยาบาล และสารสนเทศทางการพยาบาล ของคณะพยาบาลศาสตร์ โดยได้รับทุนสนับสนุน การพัฒนาสื่อการสอนจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นตัวแทนของแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนิสิต และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (collaborative learning) นอกห้องเรียน ซึ่งจนถึง ปัจจุบัน ท่านเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นที่พึ่งพิงทางวิชาการด้านสารสนเทศทางการพยาบาลและทาง สุขภาพ โดยได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษและวิทยากรบรรยายให้แก่ นิสิต นักศึกษา คณาจารย์ และ บุคลากรทางสุขภาพ ของหน่วยงานต่าง ๆ และองค์กรระดับประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน

### 3.1.3 ผู้บริหารองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องของระดับชาติและนานาชาติ ที่สำคัญมีดังนี้

#### 1) ประสบการณ์ด้านการบริหารองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องระดับนานาชาติ

ท่านได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษาชั่วคราวขององค์การอนามัยโลกเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้านสุขภาวะและพัฒนาการเด็ก ในปี พ.ศ. 2551 และได้รับเลือกตั้งจากผู้กำหนดนโยบายของ วิชาชีพ จากประเทศภาคีเขตแปซิฟิกตะวันตกและเอเชียใต้ ให้เป็นคณะกรรมการวางระเบียบและ วิธีดำเนินการเพื่อสร้างความแข็งแกร่งเชิงนโยบายทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Steering Committee of the Western Pacific and South East Asian Region Nursing and Midwifery Regulators Authorities) ต่อเนื่องกัน 2 สมัย วาระ พ.ศ. 2551-2552 และ พ.ศ. 2553-2554

#### 2) ประสบการณ์ด้านการบริหารองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องระดับชาติ

ท่านได้รับเลือกตั้งเป็นนายกสมาคมเวชศาสตร์ปริกำเนิดแห่งประเทศไทย คนที่ 9 วาระ พ.ศ. 2556 - 2557 ซึ่งเป็นสมาคมที่ก่อตั้งเพื่อการส่งเสริมวิทยาการ การวิจัย และการฝึกอบรมทาง เวชศาสตร์ปริกำเนิด และมีสมาชิกประกอบด้วยแพทย์และพยาบาล ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาวะของ มารดา ทารกในครรภ์ และทารกแรกเกิด และเป็นองค์กรที่เป็นสมาชิกของสมาคมสหพันธ์เวชศาสตร์ ปริกำเนิดของประเทศในเขตเอเชีย-โอเชียเนีย โดยท่านเป็นพยาบาลที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนี้เป็น ครั้งแรกของการก่อตั้งสมาคม ฯ

นอกจากนี้ ยังเป็นกรรมการสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย ที่มาจากการเลือกตั้งของผู้ ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทั่วประเทศ 3 สมัย คือ วาระ พ.ศ. 2545-2549, พ.ศ. 2549- 2553 และ พ.ศ. 2557-2561 และเป็นรองประธาน คณะทำงานการประเมินและรับรองคุณภาพบริการ พยาบาลและการผดุงครรภ์ ในโรงพยาบาลปฐมภูมิ ทุดิยภูมิ ตติยภูมิ และ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ตาม มาตรฐานสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2550-2553 ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งระบบดังกล่าวขึ้น เป็นครั้งแรกในประเทศไทย

## 4. ผลงานทางวิชาการ

### 4.1 งานวิจัย

ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน “การวิจัยทางคลินิกขั้นสูงและการดูแลทารกแรกเกิดระยะวิกฤติ และครอบครัว” มีผลงานวิจัยและผลงานวิชาการอันนำมาซึ่งประโยชน์ต่อวงการพยาบาลและการสาธารณสุขของประเทศไทยและทั่วโลก มาอย่างต่อเนื่องนานกว่า 20 ปี ท่านได้สร้างองค์ความรู้เชิงลึก คิดค้นอย่างเป็นระบบ และขับเคลื่อนให้เกิดการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัยในการช่วยชีวิตผู้ป่วยและแก้ปัญหาการจัดบริการสุขภาพ เช่น การดูแลทารกแรกเกิดระยะวิกฤติแบบองค์รวม การสร้างระบบความปลอดภัยของผู้ป่วย การคิดค้นนวัตกรรมเกี่ยวกับการดูแลทารกแรกเกิดใช้ภายในประเทศ เพื่อการพึ่งพาตนเองในการจัดบริการพยาบาล ตามรอยเบื้องพระยุคลบาทเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการค้นคว้าองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพฤติกรรมทางการพยาบาลและการคงอยู่ในงาน และการจัดบริการพยาบาลเพื่อเสริมสร้างความผาสุกทางใจของเด็กและครอบครัวผู้รอดชีวิตจากภัยสึนามิ โดยได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัย ซึ่งได้รับการยอมรับในระดับสูง อาทิ ทุนเมธีวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และองค์การอนามัยโลก

ผลงานวิจัยได้ถูกนำไปใช้และมีนัยสำคัญต่อการป้องกันและลดอุบัติการณ์การเจ็บป่วยของทารกแรกเกิดในโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ สังกัดภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ในระดับนานาชาติ ดังปรากฏจากถูกนำไปใช้ในการเป็นแหล่งอ้างอิงเชิงนโยบายระหว่างประเทศและระดับประเทศขององค์การอนามัยโลก, USAIDS, Rockefeller Foundation, European Union, United Kingdom และ Australia ตลอดจนเป็นแหล่งอ้างอิงในตำราเรียน หนังสือ และวารสารวิชาการของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ท่านเป็นแบบอย่างของนักวิจัยที่มีภาวะผู้นำสูง มีความรักและให้คุณค่าของสมาชิกในทีมวิจัย โดยนำความรู้ความสามารถของตนเองมาเป็นฐานในการสนับสนุนให้ผู้อื่นเติบโตในงาน และหยิบยื่นโอกาสความก้าวหน้าจากงานวิจัย ให้แก่พยาบาลวิชาชีพในทีม อาทิ การสร้างให้เป็นวิทยากรในเวทีการประชุมวิชาการระดับองค์กร ระดับชาติ และระดับนานาชาติ โดยเชิญเข้าร่วมเป็นวิทยากรร่วมกับท่าน นำทีมงานไปเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการระดับโลก และปลูกฝังให้สมาชิกในทีมวิจัยเกิดการซึมซับความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการคิด และความรักในการวิจัยทางคลินิก ตลอดจนการบูรณาการผลงานวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยประจำวัน

ดังตัวอย่างผลงานวิจัยที่สำคัญๆ ในระดับนานาชาติ ทั้งบทบาทหัวหน้าโครงการฯ และผู้ร่วมโครงการฯ (ในภาคผนวก 4.1)

## 4.2 งานนิพนธ์ตำราและหนังสือ

ท่านเป็นผู้บุกเบิกตำราทางการแพทย์พยาบาลและทางสุขภาพที่จำเป็นแต่ยังไม่มีในประเทศไทย โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบในการสร้างแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางสุขภาพ ผู้บริหาร องค์กร และนักศึกษาพยาบาลและแพทย์ให้มีตำราที่มีคุณภาพและ สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยเพื่อการเรียนรู้และ การพัฒนามาตรฐานการบริการด้านสุขภาพของประเทศไทย ตำราบางเล่มนิพนธ์ขึ้น โดยเฉพาะตามคำขอของภาครัฐฯ เพื่อสนับสนุนนโยบายสาธารณสุขในการลดอัตราการเจ็บป่วย และเพื่อตอบสนองต่อผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากภัยธรรมชาติ

ตำราที่เป็นงานริเริ่มนิพนธ์ขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ซึ่งได้บูรณาการ ผลงานวิจัยและการสังเคราะห์องค์ความรู้จากผลงานที่สำคัญของท่าน ได้แก่

1. การประเมินภาวะสุขภาพทารกแรกเกิด (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, 2553
2. การบริหารความปลอดภัยของผู้ป่วย: แนวคิด กระบวนการ และแนวปฏิบัติความปลอดภัยทางคลินิก พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์ 2550
3. หลักการการดูแลทารกแรกเกิดขั้นพื้นฐาน นนทบุรี : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2545
4. สารสนเทศทางการแพทย์และทางสุขภาพ. กรุงเทพ มหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

นอกจากนี้ มีผลงานหนังสือแปลที่สำคัญ คือ คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานระดับชุมชน เพื่อการดูแลด้านจิตสังคมแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยสึนามิ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548. แปลจาก Manual for Community Level Workers to Provide Psychosocial Care to Communities Affected by the Tsunami Disaster ขององค์การอนามัยโลก เพื่อใช้ในการอบรมผู้ปฏิบัติงานระดับชุมชน (community health worker) โครงการส่งเสริมความผาสุกทางใจของครอบครัวผู้ประสบภัยสึนามิ และแจกจ่ายแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูผู้ปฏิบัติงานดูแลผู้รอดชีวิตจากภัยสึนามิ พื้นที่จังหวัดกระบี่ รวมทั้งผลงานนิพนธ์บทความทางวิชาการอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการและหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ ระดับชาติและนานาชาติ

## 4.3 งานบริการวิชาการ

ท่านได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานการบรรยาย (chair person) และผู้ตัดสินผลงานการประกวดงานวิจัย จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสามารถจัดกลุ่มลักษณะงานบริการวิชาการตามสาขาความเชี่ยวชาญที่ได้



ท่านรับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ได้เป็น 8 ด้านหลัก คือ 1. สารสนเทศทางการพยาบาลและสารสนเทศโรงพยาบาล 2. การพยาบาลทารกแรกเกิด ชั้นพื้นฐานและระยะวิกฤติ การพยาบาลครอบครัวและสร้างพลังอำนาจให้แก่สมาชิกในครอบครัว 3. การวิจัยขั้นสูงเพื่อการพัฒนาองค์กรด้วยการวิจัยและการสร้างวิจัยในงานประจำ (R to R) 4. ความปลอดภัยผู้ป่วยและการป้องกันการฟ้องร้อง 5. การจัดการความรู้ในองค์กร (knowledge management) 6. การประกันคุณภาพการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ) 7. การประเมินและรับรองคุณภาพบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ใน โรงพยาบาลปฐมภูมิ ทุติยภูมิ ตติยภูมิ และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ตามมาตรฐานสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย และ 8. การพยาบาลและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ท่านยังได้รับเชิญเป็นประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ร่วมปรึกษาวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ทั้งในประเทศ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยคริสเตียน และมหาวิทยาลัยรามคำแหง และของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ได้แก่ School of Nursing, the De Montfort University สหราชอาณาจักร และ School of Nursing, the University of North Carolina at Chapel Hill สหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้ ยังเป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินผลงานทางวิชาการ เพื่อกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และความเป็นผู้อำนวยการเพื่อดำรงตำแหน่งพยาบาล 7,8,9 สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งยังให้บริการทางวิชาการในระดับนานาชาติ รายละเอียด (ดังภาคผนวก4.2)

## 5. ความภาคภูมิใจและรางวัลเกียรติยศที่ได้รับ

### 5.1 เกียรติประวัติ

1. ได้รับโปรดเกล้าพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุด มหาจักรมงกุฎ (ม.ว.ม)
2. รางวัลพยาบาลดีเด่น สาขาการวิจัย ประจำปี 2553
3. รางวัลตำราศิริราช-มหิดล เฉพาะทาง เรื่อง “การประเมินภาวะสุขภาพทารกแรกเกิด” ประจำปี 2548
4. รางวัลผลงานวิจัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปี 2545 จากผลงานวิจัยที่ได้รับ โปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์

### สรุปผลงานเด่นของกรณีศึกษา

จากชีวประวัติและผลงานของกรณีศึกษา ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ แสดงถึงการเป็นนักวิชาการ นักประกันคุณภาพทางการศึกษาและการปฏิบัติการพยาบาล และเป็นนักวิจัยชั้นสูง ผู้มีความรักในวิชาชีพ เพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ป่วย และประเทศชาติ เป็นผู้มีความคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ ท่านได้สร้างหลักฐานทางวิชาการ จากการวิจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางการพยาบาล การจัดการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) ผ่านระบบ e-learning และเทคโนโลยีสารสนเทศในหลายรูปแบบ ท่านบ่มเพาะต้นกล้าทางการพยาบาล โดยสร้างนิสิตนักศึกษา และพยาบาลวิชาชีพให้มีความรัก ทักษะ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยบนหลักฐานเชิงประจักษ์ จากการทำและใช้งานวิจัย โดยสาขาวิชาการพยาบาลทางคลินิกที่ท่านได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทั้งจากในและต่างประเทศ คือ การดูแลทารกแรกเกิดระยะวิกฤติ การสร้างพลังอำนาจของครอบครัวแบบองค์รวม การสร้างระบบความปลอดภัยของผู้ป่วย และการคิดค้นนวัตกรรมทางการแพทย์ เพื่อการพึ่งพาตนเองภายในประเทศ มาอย่างต่อเนื่องนานกว่า 20 ปี ดังนี้

ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้และมีนัยสำคัญต่อการป้องกันและลดอุบัติการณ์การเจ็บป่วยของทารกแรกเกิดในโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ สังกัดภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ และสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยโดยถูกนำไปใช้อ้างอิงเชิงนโยบายระหว่างประเทศและระดับประเทศขององค์การอนามัยโลก, USAIDS, Rockefeller Foundation, European Union, United Kingdom และ Australia ตลอดจนในตำราเรียน หนังสือ และวารสารวิชาการของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

เป็นแบบตัวอย่างที่ดีของนักวิจัย เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าให้แก่ผู้ร่วมทีมวิจัย ด้วยการจัดการความรู้จากผลการวิจัยและกระบวนการมีส่วนร่วมของทีมงาน ก่อให้เกิดการสร้างพยาบาลวิชาชีพให้เป็นนักวิชาการ พัฒนาศักยภาพขั้นสูงเวทีวิจัยระดับโลก ปลูกฝังให้เกิดความรักในการวิจัย และเรียนรู้การบูรณาการผลงานวิจัยสู่การปฏิบัติการดูแลผู้ป่วย เพื่อนำไปใช้ดูแลทารกแรกเกิด ผลงานได้รับการยอมรับของ สหสาขาวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องระดับชาติ และนานาชาติ ที่เป็นส่วนสำคัญให้ประสบความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพพยาบาล ได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ระดับ 11 คนแรกของพยาบาลประเทศไทยด้วยวัยเพียง 48 ปี เส้นทางสู่ความสำเร็จขั้นสูงในวิชาชีพพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ จะเป็นแนวทางให้พยาบาลพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ

## ตอนที่ 2 ปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์

จากการศึกษาชีวประวัติ ผลงาน และเส้นทางสู่ความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ สามารถแบ่งได้ตามปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล มี 5 ประการ ได้แก่ (1) การอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย (2) คุณลักษณะส่วนบุคคล (3) การมีหลักธรรมาชีวิต (4) จังหวะก้าวแต่ละขณะของชีวิต การมีมิตรและเครือข่ายดี และ (5) การมีชีวิตเป็นกัลยาณมิตรธรรม ดังรายละเอียดจากการสัมภาษณ์และถอดเทปข้อมูลคำบอกเล่าเรื่องในชีวิตของ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

### 2.1 การอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย

ชีวิตวัยเด็กของ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ ได้รับการเลี้ยงดูทั้งจากคุณตาคุณยาย ในบริบทของชุมชนเมืองในต่างจังหวัด และคุณพ่อคุณแม่ในบริบทของเมืองหลวงของประเทศไทย โดยชีวิตตั้งแต่แบเบาะจนประมาณ 4 ขวบ ซึ่งเป็นช่วงสำคัญของพัฒนาการทางสติปัญญาและความมั่นคงทางอารมณ์ มารดาส่งไปอยู่กับคุณตาประธานและคุณยายบุญธรรม เสนาธิสัย ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อแบ่งเบาภาระที่ต้องเลี้ยงลูกอีก 2 คนตามลำพัง ขณะบิดาไปราชการทหาร ณ ต่างประเทศ ท่านรู้สึกโชคดีที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากคุณตาคุณยาย ผู้เปี่ยมด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ปกป้องไม่ซ้ำเติม หากผิดพลาด ปลูกฝังชีวิตให้มีวินัย มีเมตตา และไม่เอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนบ่มเพาะให้ซื่อสัตย์และยึดมั่นในการรักษาคุณธรรมและจริยธรรมที่พลเมืองดีพึงกระทำ ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นรากฐานสำคัญ ที่ได้หลอมรวมให้เป็นบุคคลในวันนี้ พัฒนาการจากเด็กสู่การมีภาวะผู้นำที่เชื่อมั่นและมั่นคงในการทำมาดี ละอายต่อบาป และเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจหนึ่ง ดังคำบอกเล่า

“คุณยายไม่เคยดุว่า หรือตีครูต่อหน้าคนนอกบ้านเลย ถ้ามีใครมาว่าอะไรครูท่านไม่เข้าข้างคนอื่น แต่ก็ไม่ได้ให้เราเหลิงผิด ๆ ทำให้รู้สึกถ้าหากวันใดชีวิตอาจพลาดพลั้ง ชีวิตจะมั่นคงปลอดภัยเสมอ มีท่านปกป้องไม่ซ้ำเติม เช่น ตอนเรียนอนุบาล ปกติหลังเลิกเรียนต้องเดินกลับบ้านกับเด็กที่โตกว่า (ซึ่งเขาไม่มีทุนเรียนหนังสือ พ่อแม่เค้าขอให้คุณยายช่วยส่งให้เรียน) แต่บางวันครูคือเล่นอยู่ที่โรงเรียนไม่ยอมกลับบ้าน ท่านต้องขับรถมารับเอง ไม่ให้คนอื่นมาบังคับกลับบ้าน และท่านก็ไม่คิดว่าที่โรงเรียนแต่กลับไปตีพอเจ็บที่บ้าน พร้อมอธิบายเหตุผลก่อนตี”

“ประทับใจมากตอนที่พวกเด็ก ๆ แอบไปเอาของเล่นจากร้านขายของเล่น มาเล่นกันที่บ้านคุณยาย บังเอิญวันนั้นครูเป็นเด็กโตกว่าใคร ๆ ตรงนั้น แม้ว่า ไม่ได้ไปเอาของเล่นด้วย พ่อเจ้าของร้านรู้เข้า หน้าตาโกรธใหญ่มาฟ้องคุณยาย ๆ ก็เรียกพวกเด็ก ๆ มาสอบถามพร้อมกัน แล้วให้ส่งมอบของ

เล่นคืน ท่านขอโทษเจ้าของร้านอย่างมาก โดยไม่รู้ว่าพวกเราต่อหน้าเค้าเลย แต่หลังจากนั้น ครูโดนเบอร์หนึ่งเลยในฐานะเป็นพี่ ไม่ดูแลปล่อยให้เกิดเหตุ ท่านสอนพวกเราให้รับผิดชอบซึ่งกันและกัน รู้จักบาปกรรมจากการไปเอาของที่คนเค้าไม่ได้ให้ แล้วก็ตีพอเจ็บไปตามระเบียบ ครูถูกตีมากที่สุด...”

“ในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมทางการเงิน เนื่องจากท่านทำธุรกิจ ในช่วงปิดเทอมที่ได้ไปเยี่ยม ได้สังเกตการทำงานของท่าน ท่านสอนเสมอว่าเงินซื้อความสะดวกสบายให้แก่ชีวิตได้ แต่ห้ามไม่ให้เอาเงินซื้อคน นอกจากนี้ท่านยังสอนเสมอว่าเงินของคนอื่นเราไม่เอา อย่าไปอยากได้ แต่ของเรา ๆ ต้องดูแลรักษาให้ดี”

“ได้เรียนรู้จากตัวแบบของความเป็นผู้มีเมตตา ไม่เอาเปรียบเพื่อนมนุษย์จากท่าน คือ มีชวานาและชาวสวนยางจนมากู้เงิน สมัยนั้นเค้าเอาลูกมาขังคอก แต่คุณยายไม่เคยถือ โอกาสเอามาเป็นเด็กรับใช้ แต่กลับส่งเสียให้เด็กเหล่านี้ได้รับการศึกษาจนมีอาชีพ เช่น ครู ผู้ช่วยพยาบาล และพยาบาล เป็นต้น”

“ท่าน (คุณยาย)ส่งครูเรียนปริญญาโทที่สหรัฐฯฯ ครูไม่มีญาติที่โน่นต้องปรับตัวมากทุกด้าน เวลาเขียนจดหมายถึงท่านฯ จะตอบเสมอ จดหมายฉบับหนึ่งของท่าน ที่ครูเก็บไว้จนทุกวันนี้และทำให้เกิดสำนึกว่า ไม่ว่าจะเงินหรือความสำเร็จ ก็ไม่สำคัญเท่ากับความรักและความห่วงใยที่คนเราควรมีให้กัน ท่านเขียนว่า หลานอยู่ไกลบ้าน ไม่มีใคร ต้องดูแลร่างกายให้แข็งแรง เงินมีให้เอาไปซื้อเสื้อผ้าให้อบอุ่น อย่าให้เจ็บป่วย เรียนหนังสือเอาให้ผ่านก็พอ แต่ให้หมั่นฝึกฝนภาษาต่าง ๆ ให้ชำนาญ”

## 2.2 คุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณสมบัติเด่นประจำตัวของศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา จีระแพทย์ คือการเป็นผู้มีจิตใจใฝ่รู้ และค้นหาคำตอบอยู่เสมอ มีเป้าหมายในชีวิตชัดเจน มีความรักในเพื่อนมนุษย์และวิชาชีพ ตลอดจนการมีอุดมการณ์มุ่งมั่นในการทำงาน ร่วมกับ มีบุคลิกภาพภายนอกที่งดงามมาจากภายใน

### 2.2.1 จิตใจใฝ่รู้และค้นหาคำตอบอยู่เสมอ

ศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา จีระแพทย์ เป็นผู้ที่มีจิตใจใฝ่รู้ คิดหาคำตอบอยู่เสมอ (Enquiry mind and research mind) เป็นคนช่างสังเกต คิดแยกแยะ วิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูล ใช้หลักเหตุผลเชิงประจักษ์ ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาตั้งแต่วัยเด็ก โดยได้เห็นแบบอย่างและอยู่ในสภาพการเลี้ยงดูในลักษณะของการวิจัยในการดำเนินชีวิตมาตลอดวัยเด็ก จนกลายเป็นอุปนิสัยสำคัญของการเป็นนักวิจัยที่มีชื่อเสียง ทั้งระดับประเทศ และในระดับนานาชาติในสายวิชาชีพการพยาบาล โดยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา จีระแพทย์ ได้เล่าว่า

“คุณพ่อเป็นทหาร...เคยรับราชการเป็นผู้ อำนวยการศูนย์วิจัยการรบทางทหาร (SEATTLE lab)...มีหน้าที่วิจัยเพื่อเตรียมความพร้อมให้ทหารที่จะออกไปชายแดนหรือไปร่วมฝึกประจำปี

กับทหารอเมริกา ท่านเล่าให้ฟังบ่อย ๆ เรื่องการวิจัยที่ต้องสำรวจและ วิเคราะห์ สภาพพื้นที่ ดิน น้ำ หรือ พวกสัตว์มีพิษต่างๆ เพื่อเตรียมอุปกรณ์หรือสารเคมีให้ทหารนำติดตัวไปเพื่อจัดการกับปัญหาที่จะต้องพบเจอ ตอนนั้นรู้สึกประทับใจมาก ๆ ว่าถ้าเราได้ทำการสำรวจ วิจัยสามารถช่วยทหารที่จะช่วยชาติ ปลอดภัยได้”

“ถูกเลี้ยงดูลักษณะที่ค้นหาคำตอบให้ตนเอง ตอนเล็กๆ เต็มไปด้วยคำถามที่ไม่ได้รับคำตอบ ถามปู่พ่อก็จะถามกลับว่า แล้วเราคิดยังไง ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น เหมือนจะให้เราหาคำตอบเอง นอกจากนั้นการได้ใช้ชีวิตกับพ่อที่เป็นคนชอบหาเหตุ หาผล ทำให้ได้นิสัยของความเป็นนักตรรกะมาด้วย จำได้ว่าตอนเด็กต้องเป็นลูกมือพ่อซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ในบ้าน แม้เวลารถยนต์เสีย ก็จะเรียกให้มาช่วย ถูกตั้งคำถามให้คิด แล้วช่วยกันกับพ่อค้นหาต้นเหตุของปัญหาและแก้ไข...ถูกถาม เช่น ปกติใช้อย่างนั้น อย่างนี้ไม่ คิวว่าเพราะอะไร ก็ต้องคิดเชื่อมโยงหาเหตุผลมาตอบ”

“...ตอนที่ครูเป็นเด็กจนโตเป็นสาว มีหน้าที่ประจำอีกอย่างคือไปเป็นเพื่อนแม่ ซื่อเครื่องบวช เพื่อส่งไปให้คุณยายที่ต่างจังหวัดขาย คงเป็นเด็กว่านอนสอนง่าย ถูกเรียกว่า ท.ส. (ทหารคนสนิท) ของแม่ แม่ไปทำธุระที่ไหน ก็ถูกเอาไปด้วยตลอด ซึ่งข้อดีคือได้เรียนรู้วิถีคิดของแม่ไปด้วย เช่น เวลาไปสั่งซื้อของไปขาย แม่จะอธิบาย แล้วของแบบเดียวกัน ร้านนี้ขายราคาเท่านี้ ร้านนั้นขายราคาเท่านี้ ท่านก็ต้องรองราคาเพื่อให้สมเหตุสมผล คุณแม่ซื่อของเก่งมาก มีความสุขทั้งคนซื้อคนขาย เรียกว่าแนวคิดความคุ้มค่า คุ่มทุน ที่เอามาใช้ในการออกแบบวิจัยและในงานประกันคุณภาพต่างๆ ได้จากแม่เลยละ”

“เมื่อเป็นครูพยาบาล ทำงานที่ศิริราช จนมาอยู่ที่จุฬาฯ พบเจออะไรก็มักจะเกิดข้อคำถามในใจ แล้วอยากหาคำตอบตลอดมา จะใช้กระบวนการที่มีอคติน้อยที่สุด คือการวิจัย ค้นคว้า หาข้อมูลใหม่ เพื่อให้พยาบาลได้เอาไปใช้ในการพัฒนากระบวนการดูแลคนไข้ ตอนนิเทศนักศึกษาปริญญาตรี บน ward สังเกตเห็นคุณแม่เป็น HIV บางคนทิ้งลูก แต่บางคนมารับกลับ โอบกอดอย่างทะนุถนอม จึงเกิดเป็นการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับบทบาทการเป็นมารดาของมารดาเป็น HIV งานนี้ได้ทุนองค์การอนามัยโลก และต่อมาได้รับการนำไปใช้อ้างอิงหลายแห่งทั่วโลก ”

### 2.2.2 มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนแต่เริ่มแรก

ก่อนลงมือทำงานทุกๆ อย่าง ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ จะกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นเสมือนเข็มทิศในการเดินทาง ไม่ต้องเสียเวลากับการต้องกลับมาตั้งต้นทำกันใหม่ เพราะผิดทิศทาง การตั้งเป้าหมายของการกระทำที่ชัดเจน ว่าทำแล้วคืออะไรและมีประโยชน์กับใคร สำคัญมาก โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ได้ตั้งเป้าหมายของชีวิตราชการที่สำคัญประการหนึ่ง คือการทำหน้าที่อาจารย์พยาบาลได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ได้เข้าใจง่าย และสอนจากองค์ความรู้ที่ตนศึกษาค้นคว้าหรือสร้างนวัตกรรมต่างๆ ขึ้นด้วยตนเอง ทำไปเรื่อย ๆ

สม่ำเสมอ และอย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายที่กำหนด ไม่ได้หวังว่าสิ่งที่ตนกระทำหรือคิดค้นมา จะต้องเกิดประโยชน์อะไรกับตนเอง แต่ผลของการทำงานดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการค้นคว้าวิจัย กลับส่งให้อาจารย์ได้รับเป็นที่รู้จักในวงการวิชาชีพทางสุขภาพ และได้รับการเลื่อนตำแหน่งวิชาการอย่างต่อเนื่องตามที่ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“ไม่เคยตั้งเป้าหมายของชีวิตว่าจะทำเพื่อเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ตำแหน่ง ศ. 11 นี้เป็นผลพลอยได้ จากการทำงานตามหน้าที่ข้าราชการพลเรือนระดับอุดมศึกษาหรือหน้าที่ของครูพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาที่เพิ่งสร้างพยาบาลวิชาชีพให้เป็นที่พึงพิงแก่ประชาชน”

“สมัยเป็นอาจารย์น้องใหม่ จบปริญญาเอก อยู่นั้นเป็นนักปฏิบัติการ โชคไม่ดีที่ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ได้มีเวลาสัมผัสกับการเรียน การสอนเต็มที เวลาสอน รู้สึกกายตัวเอง อ่านๆ ตำราของฝรั่งมาสอน แล้วก็ไม่ว่าที่เค้าเขียนไว้ถูก หรือผิด ทำไมเราต้องเชื่อฝรั่ง มันเข้ากับวัฒนธรรมไทย ลักษณะผู้ใช้บริการคนไทยใหม่ จากวันนั้นก็ตั้งเป้าหมายในชีวิต ตั้งใจว่าทุก 1-2 ปีจะต้องทำวิจัยให้ได้ 1 เรื่อง เพื่อค้นคว้าองค์ความรู้ของตัวเอง ได้ประสบการณ์ตรง มาใช้ในการถ่ายทอดความรู้ พอหลาย ๆ ปี ผลงานวิจัยผลิออกมาหลายเรื่อง พอมีคนเตือนว่าขอตำแหน่งวิชาการได้หรือยัง จึงมาดูแลเกณฑ์ก็พบว่าเข้าข่าย”

“...เริ่มชีวิตการทำงาน แล้วก็ตั้งต้นชีวิตเร็ว คือตั้งเป้าหมายทันทีหลังจบปริญญาเอก ตอนนั้น อายุ 26-27 ปี บังเอิญความตั้งใจที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ไปตรงกับ KPIของการกำหนดตำแหน่งวิชาการ จึงเป็นเหตุหนึ่งทำให้ได้เลื่อนตำแหน่งวิชาการเร็ว จนได้รับโปรดเกล้าฯให้เป็นศาสตราจารย์ สาขาพยาบาลศาสตร์ เมื่ออายุประมาณ 40 ปี แล้วเลื่อน เป็น ศ.11 ตอนอายุ 48 ปี”

“ความรู้สึกของความสำเร็จในการเป็นครูของอาจารย์วิณา ไม่ใช่ตำแหน่งวิชาการ หรือการที่ได้รับการยอมรับนับถือจากต่างประเทศ หรือในประเทศ หรือจากบุคลากรในทีมสหสาขา เช่นแพทย์ แต่สิ่งที่ขับเคลื่อนให้ก้าวมาถึงจุดนี้ คือการมีเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งที่ นิสิต ทุกครั้งที่เค้าจบ รู้สึกมีความสุขใจที่ “ต้นกล้าเล็กๆ เหล่านี้ จะเติบโตใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาออกไปเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีคุณภาพ นึกถึงใจที่มีโอกาสสร้างเขาเพื่อจะไปปฏิบัติสิ่งดี ๆ ต่อผู้ป่วยและประชาชนต่อไป”

### 2.2.3 มีความรักในเพื่อนมนุษย์และวิชาชีพ

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ เป็นผู้ที่สร้างผลงานขึ้น จากความคิดที่รักและห่วงใยประชาชน ตลอดจนปรารถนาที่จะช่วยพยาบาล ปรับปรุงการปฏิบัติงาน คุณภาพบริการพยาบาล พัฒนาภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาล และต้องการให้พยาบาลเป็นที่ศรัทธาของประชาชน

“โครงการวิจัยทุกเรื่องมีแรงคล้อยจากกรอยากแก้ปัญหา ให้ผู้ป่วย ผู้ดูแล หรือไม่ก็เสริมความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานของพยาบาล เช่นเรื่องหนึ่งทำเพราะเห็นพยาบาลต้องเปลี่ยนวิธี

ทำงานไปเรื่อยๆ ตาม attending (อาจารย์แพทย์) สิ่ง เพราะอธิบายเหตุผลในการจัดทำนอนที่เหมาะสม สำหรับทารกหลังนำท่อช่วยหายใจออก ช่วง 48 ชั่วโมงแรกไม่ได้ ทำนอนมีผลให้ทารกหายใจลำบาก จนอาจต้องใส่ท่อช่วยหายใจใหม่ได้ ทั้งๆ ที่เป็นบทบาทอิสระของพยาบาล พอ attending เปลี่ยน การ จัดทำก็เปลี่ยนไปตรงกันข้าม...พอทำวิจัยเสร็จ พยาบาลเค้าก็นำไปใช้เลย กำหนดแนวปฏิบัติการจัดทำ นอนเองจากผลการวิจัย เค้าภูมิใจ อธิบายเหตุผลได้”

“...เป็นครูพยาบาลที่ศิริราช ได้รับมอบหมายสอนทุกหลักสูตรฯ ทั้ง ป.ตรี ต่อเนื่อง เฉพาะ ทาง และ ปริญญาโท สนุกกับการสร้างคนให้ออกไปเป็นพยาบาลเพื่อเป็นที่พึ่งพิงของประชาชนได้ พยายามทำหน้าที่ครูให้ดีที่สุด โดยค้นคว้าหาความรู้ให้มาก เตรียมสื่อการสอนเป็นเดือน ๆ เลย กว่า จะ นำมาสอนจริง แม้บางหัวข้อเคยสอนแล้วก็ต้องปรับปรุงทุกครั้ง จะได้สอนนักศึกษาให้เป็นคนดี เป็นคน เก่ง ทันสมัยก้าวทันวงการ ตอนนี้อยู่มาจุฬาฯ สอนแต่บัณฑิตศึกษา ก็สอนเน้นให้นิสิตคิดวิเคราะห์ ใช้ งานวิจัยเป็นฐานคิด หวังว่า จบแล้วเค้าจะไปดูแลคนไข้ได้อย่างมีคุณภาพ”

“ได้ผลิตและเผยแพร่ความรู้จากงานวิจัยที่ทำ โดยการไปบรรยายและนิพนธ์ บทความวิชาการทั้งภาษาไทยและอังกฤษ และเดินทางไปเสนอในเวทีนานาชาติ และระดับชาติเป็น ประจำด้วย ต้องการให้โลกเค้ารู้จักพยาบาลไทย ว่าเรามีดี มีภูมิความรู้ที่เค้าพึ่งพาได้”

“บ่อยครั้งได้รับเชิญไปบรรยายในที่ประชุมของบุคลากรสหสาขาวิชาชีพ มีทั้งแพทย์ พยาบาล ที่เป็นผู้บริหารโรงพยาบาลด้วย ก็ถือโอกาส psycho ให้เค้าตระหนักและเข้าใจพยาบาล คนทำงานข้างเตียงผู้ป่วยว่าต้องเจออะไร เอาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปพูดแสดงหลักเหตุผล เช่นเรื่อง ความปลอดภัยผู้ป่วย ได้ผลนะ บรรยายเสร็จ เค้าเดินมาเลย บอกจะไปปรับปรุงแก้ไข...”

นอกจาก ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ยังสร้างโอกาสในการทำวิจัยให้แก่พยาบาล ประจำการ โดยสนับสนุนให้เข้าทีมวิจัย เพื่อได้เรียนรู้วิธีค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ จากประสบการณ์ตรง และให้เป็นหุ้นส่วน ร่วมเป็นเจ้าของปัญหา ร่วมคิด ร่วมทำงานวิจัย เพราะเชื่อว่าเป็นการขับเคลื่อนให้ พยาบาลเกิดการประยุกต์ผลการวิจัยในการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งจะส่งผลเกิดประโยชน์กับผู้ป่วยได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้พยาบาลได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งจากผลงานวิจัยที่ทำ การฝึกทำวิจัย สำหรับผู้ไม่เคยทำวิจัย ศ. ดร.วิณา จีระแพทย์ ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะว่า ต้องเตรียมคนให้มีวินัยในการ ทำวิจัย เตรียมอุปกรณ์สนับสนุน และที่สำคัญมีผู้สนับสนุนที่ทุ่มเท ต่อเนื่อง ไม่ย่อท้อต่อการสนับสนุน แม้คนทำวิจัยจะท้อ

“เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยความร่วมมือ 4 สถาบัน ทำนาน 2 ปี เห็นความ เปลี่ยนแปลงของคนในทีมเลย มาประชุมแบบเกร็ง ๆ บ่นไปทำไป จะทำได้ไม่ คุ้มแบ่งเงินทุนที่ได้แยก ตามสถาบัน สนับสนุนวัสดุและแหล่งข้อมูลจำเป็นในการทำวิจัย หมั่นประชุมติดตาม เสนอแนะ เป็นที่ เลี้ยงกันตลอด ที่สำคัญให้เกียรติเสมอกัน ไม่ว่าจะป็นอาจารย์หมอ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือน้อง

พยาบาล ในทีมวิจัยเราให้ค่าเท่ากัน จนทุกคนในทีมมีความสุข เรียกประชุมกลุ่มกันเองเลย พอผลงานออกมาเราแยกผลงานออกเป็นส่วยย่อย เพราะเป็น โครงการร่วม ให้บางคนนำไปส่งประกวดในโรงพยาบาลตนเอง บางคนไปเสนอในงานประชุม HA และไปถึงเวทีโลกเลย บางคนนำไปใช้ปรับปรุงการพยาบาลที่ทำเลยทันที”

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ยังได้เสนอวิธีการพัฒนาพยาบาลให้สามารถทำวิจัยที่มีคุณภาพ ในคำให้สัมภาษณ์ในวารสารไทยเนอรัลซึ่งโทมส์ เรื่อง”25 ปี บนเส้นทางงานวิจัย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ “ไว้ว่า

“...การพัฒนาพยาบาลให้สามารถทำวิจัยที่มีคุณภาพได้นั้น ต้องการความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับพยาบาล ตั้งแต่ผู้บริหารทุกระดับจนถึงพยาบาลผู้วิจัย โดยต้องช่วยกันกำหนดนโยบายการทำวิจัยที่มีความคล่องตัว หาและให้ทุนวิจัย ส่งเสริมการสร้างตัวแบบนักวิจัยคุณภาพเพื่อให้ นักวิจัย ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ตลอดจนการจัดระเบียบให้นักวิจัยสามารถทำวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อแก้ปัญหาหรือชี้้นำการพยาบาลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน.

จะเห็นว่าไม่ว่าจะตั้งต้นที่รักใคร่ก็จะเกิดผลลัพธ์สะท้อนต่อเนื่องเสมอ ถ้าเริ่มที่คนไข้ พยาบาลก็จะได้รับความศรัทธา ถ้าเริ่มที่นักศึกษา คน ไข้ ก็ได้รับการดูแลที่ดี มีคุณภาพ แล้วก็วนกลับมาที่พยาบาลอีก

#### 2.2.4 มีอุดมการณ์ในการทำงานและการครองตน

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ เป็นผู้มีอุดมการณ์ในการครองตนและปฏิบัติงานสูง ไม่วันทันทีกับคนสรรเสริญ เยินยอ หรือติฉิน นินทา โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระ แพทย์ เล่าว่า

“...ปรัชญาชีวิตของครู ไม่เสียเวลาหลงไปกับเรื่องของโลกธรรม โดยเฉพาะเรื่องสรรเสริญและนินทา เพราะเสียเวลาชีวิต ทำให้หลงทิศหลงทาง หากเชื่อว่าสิ่งใดสมควรทำ มีประโยชน์ไม่ก่อโทษ ก็รีบลงมือทำ ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง เวลาทำงานก็ทำไปเรื่อย ๆ ทำให้สม่ำเสมอไม่ต้องไปกังวลกับผลลัพธ์ จะรู้สึกสบาย ไม่กดดันตนเอง เชื่อมั่นเรื่องการทำปัจจุบันให้ดีที่สุด อนาคตก็จัดสรรเอง”

“คำชม หรือการได้รับความนิยมนั้นชอบจากผู้อื่น หรือคำตำหนิ เป็นเสมือนการได้รับ feedback (คำประเมินผลแบบย้อนกลับ) ได้ใช้ในการปรับปรุงตนเอง แต่กรณีไม่สร้างสรรค์ก็คืนคนพูดไป เราไม่รับมา เลย ๆ วางไว้ ก็ไม่กระทบใจ สิ่งที่มีค่ามากในการพัฒนางานของครู คือการได้ทราบว่าศิษย์ที่จบไปได้เอาความรู้ สิ่งใหม่ ๆ จากที่ได้อบรมสั่งสอนเค้า ไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการดูแลผู้ป่วย สิ่งเหล่านี้มีทำให้ชื่นใจ มีพลัง”



“ตอนมีตำแหน่งเป็น อาจารย์ เพิ่งกลับจากสหรัฐได้ 1-2 ปี ช่วงคณะฯ ปิดภาคฤดูร้อน ไม่หยุด ขอไปสอนพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ให้พยาบาล ในหอผู้ป่วยที่เป็นกรณีพิเศษ แต่เหมือนเค้าเข้าใจผิดว่าจะไปสอนเพราะจะเอาไปขอตำแหน่ง เลยบอกว่าไม่ต้องส่งจดหมายเชิญ ไปสอนให้เฉย ๆ ไม่มีค่าตอบแทน ...”

### 2.2.5 มีบุคลิกภาพภายนอกที่งดงามมาจากภายใน

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ เป็นผู้มีรูปลักษณ์ภายนอกสวย สง่า งดงามตามที่ผู้คนอื่นๆ ได้พบเห็น แต่ความสวยที่ปรากฏภายนอกนั้น แท้จริงแล้วท่านบอกว่าเกิดจากความสวยที่มาจากภายในและการดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งในสายตาของหลายๆ คนอาจมองว่า ศ.วิณา คุณเหมือนเป็นคนหนึ่ง ไม่สนใจหรือไม่หวั่นไหวต่อคำพูดผู้อื่นทั้งคำสรรเสริญเยินยอหรือตำหนิ แต่ยังคงบุคลิกที่งดงามของตนเสมอ ในประเด็นดังกล่าว อาจารย์ได้ตอบข้อสงสัยในคำให้สัมภาษณ์ในวารสารไทยเนอร์สซิ่ง โทม์ เรื่อง”25ปี บนเส้นทางงานวิจัย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ “ไว้ว่า

“ต้องสวยแบบข้างในออกนอก แบ่งเวลาดูแลทั้งกายและใจให้สมดุลระหว่างงาน การพักผ่อนออกกำลังกาย ฝึกจิตใจตนเอง โดยเจริญสติให้เข้มแข็ง และหยุดก่อเพลิงเผาตนเอง ทุกครั้งที่เราก็ก่อนความไม่พอใจ ทุกข์ใจเอาไว้กับตัวยิ่งมากเท่าไร ร่างกายจะหลั่งฮอร์โมน (adrenaline) เร่งการเผาผลาญ เร่งความเร็วของเซลล์ ทำให้แก่มากขึ้นเท่านั้น เรื่องอะไรไปร่วมกับผู้อื่นทำร้าย ตัวเอง ปล่อยสิ่งไม่ดีทิ้งไว้ตรงนั้น ไม่เก็บไว้กับตัว ...”

และ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ยังมี ความมั่นคงทางอารมณ์ มีวิธีการจัดการกับสิ่งกระทบตามสถานการณ์ต่าง โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“ อาจารย์มีวิธีการแรงกระทบ ...มีสติสัมปชัญญะเป็นที่ตั้ง เจออะไรก็หายใจเข้าลึกๆ ไว้ก่อน สงบนิ่งไว้ก่อน จะมีเทคนิคทำสมาธิสร้างสติยังงี้ก็ได้ พอมันมีสติแล้ว เดี่ยวปัญญามันก็มาเอง...บางทีปัญญายังไม่แก่ บางทีก็ใช้โลกธรรม 8 มีลาภเสื่อมลาภ มีทุกข์เสื่อมทุกข์...แต่ถ้าพูดกันด้วยเหตุผลแล้ว ทุกคนก็เห็นว่าเขาผิด แล้วก็ยังชดเราไม่เลิก แล้วก็ยังต้องอยู่ด้วยกัน ต้องทำงานด้วยกัน ก็ต้องใช้ อุเบกขา ชันติ อคทน จาคะ ให้อภัย ... วิธีการจัดการสิ่งที่มากระทบ 1สร้างสติ ให้มีสติสัมปชัญญะ พอจิตใจสงบตั้งมั่นมันจะมีปัญญา... 2พยายามสื่อสาร มองในแง่ดีว่าเค้าอาจเข้าใจผิด... เราอาจต้องดูว่าเราอยู่ในฐานะจะแก้เค้าได้ไหม ปรับพฤติกรรมเค้าได้ไหม ถ้าแก้ไม่ได้ จริงๆนี่ถึงใช้โลกธรรม... แล้วอีกอย่างก็การให้อภัยคน แม่เมตตาไป... ทุกครั้งที่เราแม่เมตตาเราได้สบายใจ ทุกครั้งที่เราสบายใจเราได้ทำกรรมดี เราได้บุญ บุญนั้นอยู่ที่เราเอง ทุกครั้งที่เราทำความดี เรามีความสุข ใจเบา ใจสบาย...การจะทำได้ต้องฝึก คุรุ โชคติ 1ครูมีองค์สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วตอนหลังครูมาเรียนพุทธวจนะ ครูเริ่มเข้าใจว่าพุทธองค์สอนอะไร ในสถานการณ์อย่างนี้ อย่างนี้แก้ไขอย่างไร ท่านสอนชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่า admin ที่ฝรั่งสอน สอนดีกว่าด้วย อย่างฟังชานต้องทำยังไง ถ้าฟังชานต้องไม่คิดต่อ ถ้าฟังชานต้อง

ทำจิตให้สงบคือทำอะไรก็ได้ลด activity อยู่กับที่ให้อึดมั่นนิ่ง สงบก็แล้วแต่ ท่านมีเทคนิคด้วยนะ ภาวนา นุปัสสนา โอวาทานุสติ ถ้ากำลังหดหู่...ต้องใช้ธรรมะวัชระ... โลกธรรม 8... โดยสรุปครู โชคดีที่ครูรู้จัก เข้าใจธรรมชาติของจิต จิตมันสงบ ตั้งแต่เด็กก็เป็นอย่างนี้เอง ตั้งแต่เลิกจนโตครูสนใจมองจิตตัวเอง ตั้งแต่เลิกๆครูเป็นคน self evaluation มันถูกต้องไหม เอ๊ยไม่ใช่ นะ แต่ครูจะไม่ค่อยมองออกไปข้างนอก คือไม่ค่อยแปลผลคนอื่น... ไม่คิดฟุ้งซ่าน คิดปรุงแต่ง... ครูมีพุทธองค์เป็นตำราเล่มใหญ่ของชีวิตที่ว่า มีอะไรไม่เข้าใจก็จะพลิกตำรา ดูซิว่าท่านสอนอะไร จะแก้ยังไง ที่สำคัญที่สุดคือ สติ กับ ศีล 5 เป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตที่ดี สำหรับครู โชคดีในแง่ social support นอกจากพุทธองค์ก็มีสามเณร อาจารย์หมอ เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์ ตั้งแต่เป็นอาจารย์น้อย อ.อังกาบอเมริกา จบปริญญาโทมา... อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ก็จะสอนเสมอว่า น้องเราให้อภัยเขาเถอะ ให้เชื่อในสิ่งที่พุทธองค์ว่า ใครทำกรรมอะไรไว้ก็จะได้ อย่างนั้น... ให้อภัยเขาเถอะอย่างน้อยที่สุดสิ่งที่ดีที่สุดคือ ใจเนี่ย...แล้วครูก็ไม่ implication...”

ด้วยบุคลิกภาพ ความเชื่อมั่นในตนเอง ร่วมกับความสามารถคิด วิเคราะห์จนเกิด ผลงานจำนวนมากของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ทำให้ท่านโดดเด่นจนเป็นที่ยอมรับและรู้จัก โดยทั่วไปในระดับชาติ และ นานาชาติ

### 2.3 ใช้หลักธรรมนำชีวิต

สิ่งสำคัญประการหนึ่งของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ คือ การมีโอกาสได้ศึกษา พุทธศาสนา ฟีก จนสามารถนำไปใช้เป็นหลักในการคิดและปฏิบัติงาน โดย ศ.วิณา จีระแพทย์ ได้เล่าว่า “เมื่ออายุ 29 ปี อาจารย์พยาบาลที่สนิทกันสมัยทำงานอยู่ศิริราชชวนไปปฏิบัติธรรมและได้ไปช่วยงานของชมรมพุทธธรรม โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งอาจารย์หมอโรจน์รุ่งเป็นหัวหน้าใหญ่ ด้วยปรัชญาของครูคิดว่า อะไรที่เป็นสิ่งที่ดีก็ ลองทำดู...”

“การมีสติรู้สึกตัวสำคัญมาก มาจดจ่ออยู่ที่ลมหายใจเข้าออกหรือกายเคลื่อนไหว ทำให้มีพลังงานได้ทั้งวันไม่เหน็ดเหนื่อย เพราะจิตไม่ฟุ้งซ่าน ไม่ปรุงแต่ง เสียพลังงาน”

“... ฟีกสมาธิ ฟีกดูตัวเอง ไม่ใช่ฟีกพิจารณาคนอื่น ... ได้ฟีกมองตัวเอง เข้าใจตนเอง มองว่าฉันช่วยได้ไหม อยู่ในฐานะจะช่วย จะช่วยอย่างไรจึงจะเหมาะกับเขา ... การที่เราอยู่กับตัวเอง ทำให้เรามี power มีenergy ที่มีศรัทธา มักมีคนมาถามว่าอาจารย์ทำงานทั้งวันไม่เหน็ดเหนื่อย ไม่เหน็ดเหนื่อยหรอก ถ้าเรารู้สึกตัวทั่วพร้อม อยู่แต่กับสิ่งที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ... แต่คนส่วนใหญ่ที่ตนจะอยู่กับตัวเองไม่ได้ ทำให้ พลังงานในตัวเองถูกใช้ไปกับการห่วงหน้าพะวงหลัง”

“ยังมีกระทบ เพราะว่ายังไม่ปล่อยวางได้ทุกเรื่อง โคนหนักๆ พร้อมกันหลายเรื่องก็ทุกข์เหมือนกัน มีความไม่สบายใจเหมือนคนทั่วไป แต่แรงกระแทกน้อยหน่อย ด้วยอุปนิสัย มองที่ตัวเองเป็นหลัก ความสุขทุกข์ไม่ได้อยู่ที่คนอื่นบอกหรือกระทำต่อเรา ...”

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ พัฒนาชีวิตอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยบูรณาการหลักธรรมะในพระพุทธศาสนาในการทำงาน ด้วยการให้อภัยแก่ผู้ไม่หวังดี ไม่เพ่งโทษผู้อื่น หมั่นทบทวนพัฒนาตน เจริญสติในการทำงาน และใช้หลักอิทธิบาทสี่ในการสร้างงานสู่ความสำเร็จ ( ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา) ประกอบด้วยการตั้งความเห็นที่ถูกต้องในการทำความคิด โดยสามารถพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ทั้งต่อส่วนรวมและตนเอง ด้วยการมีความพอใจ ที่สร้างจากการมีความรักความศรัทธาในงานที่ทำ เป็นผู้ที่หนักเอาเบาผู้ ไม่ย่อท้อต่อการทำความดีแม้ต้องเผชิญกับอุปสรรคที่ลำบากตลอดจนการหมั่นสำรวจตรวจสอบพัฒนาปรองตนเองให้ดีขึ้น

### 2.3.1 มีฉันทะในงานที่ทำ

ตลอดชีวิตของการทำงาน ศาสตราจารย์ ดร.วิณา มีความรักในงานที่ทำ ไม่ว่างานนั้นจะริเริ่มเองหรือถูกมอบหมาย โดยสร้างความรักให้เกิดขึ้นก่อนการทำงาน คิดประจำชีวิตในการทำงานคือ ความรักในการสร้างลูกศิษย์พยาบาลให้มีความรู้คู่การเป็นผู้มีคุณธรรม และรักที่จะพัฒนาให้พยาบาลสามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีคุณภาพและปลอดภัย ความรักในสองประการนี้ คือปัจจัยขับเคลื่อนพลังชีวิต ให้ไม่ล้าถล หรือย่อท้อในการทำในสิ่งที่ตั้งใจให้สำเร็จลุล่วงได้โดยง่าย กรณีที่ถูกมอบหมายให้ทำงานที่ไม่ถนัด ไม่สนใจ อาจารย์ก็สามารถปรับเข็มทิศของจิตใจ หาข้อดีของงานนั้น เกิดศรัทธาที่จะทำ แล้วทำได้เต็มความสามารถ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จประโยชน์ตามที่ได้รับมอบหมาย

“...เมื่อเริ่มทำอะไร โดยเฉพาะเป็นงานที่ริเริ่มเอง ความคิดแรกที่เกิดขึ้นคือ ต้องการค้นคว้าให้เพื่อให้รู้สิ่งใหม่ ๆ สิ่งที่ยังไม่รู้คำตอบ อยากช่วยทารก พ่อแม่ให้มีความสุข และถ้าเป็นการทำวิจัยด้วย ทำได้ไม่รู้เหน้อย แต่ชีวิตมนุษย์เงินเดือนอย่างเรา บางครั้งต้องได้รับมอบหมายงานที่ไม่ชอบแต่ต้องทำ จะปรับทัศนคติตนเอง มองหาจุดดีของงานนั้นให้ได้ การหาจุดดีในงานซัก อย่าง หาได้อยู่แล้ว ช่วยสร้างคุณค่าทางใจให้ตนเอง ทำไป ทำไปก็เสร็จ ๆ ได้ดีมาก ๆ ด้วย ยิ่งชื่นใจ เรื่องอะไรไหน ๆ ต้องทำแล้ว จะไปทำร้ายตัวเองไปด้วยทำไม...”

“ครูพยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบหลายด้าน สมัยก่อน จะว่าไปเดี๋ยวนี้ก็ยังเป็นอยู่ การทำวิจัยเป็นเรื่องของนโยบาย แต่การลงมือทำเป็นงานฝากให้อาจารย์ไปทำกันเอง สอนหนังสือ ดูแลให้คำปรึกษานิสิต และทำงานบริหารธุรการ ประมาณอาทิตย์ละ 40 ชั่วโมง ก็หมดเวลาแล้ว ถามว่าเอาเวลาที่ไหนทำงานวิจัยมากมายได้ สมัยมาเป็นอาจารย์ใหม่ ตั้งใจว่าทุก 1-2 ปีจะต้องทำวิจัยให้ได้ 1 เรื่อง ต้องการสอนนักศึกษาพยาบาลจากภูมิปัญญาตัวเองได้จากผลการวิจัยในบริบทไทย ไม่ใช่อ่านตำราฝรั่งมาสอนไปเรื่อย ๆ ต่อมาเป็นอาจารย์ได้สัก 5-6 ปี เข้มการทำวิจัยมุ่งชัดเจนที่การทำเพราะรักในผู้ป่วย ครอบครัว พยาบาลทั้งหลาย อยากค้นคว้าหาคำตอบ ไปตอบคำถามเพื่อแก้ปัญหา...ทำตอนกลางคืนบางทีถึงเช้าอีกวันแล้วก็ไปสอนหนังสือต่อ แต่ส่วนใหญ่ใช้วันหยุด ทำอย่างนี้มาตลอดเวลารับราชการนานกว่า 25 ปีแล้ว ไม่เหน้อยเลย สนุกคิดสนุกทำ ยิ่งระหว่างดำเนินการวิจัยแล้วกลุ่มตัวอย่างเค้าได้รับ

ประโยชน์ทันที ยังมีพลังเลย ทำวิจัยด้วยใจ รักเสน่ห์ของมัน ไม่รู้สึกกดดันและไม่รู้สึกเครียดที่ทำ (วิจัย) รู้สึกมีความสุขที่ได้ค้นคว้าวิจัย”

### 2.3.2 มีวิริยะ

พากเพียรในงานที่ทำไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและความยากลำบาก ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ถูกเลี้ยงดูโดยคุณยาย ซึ่งเป็นผู้มีบุคลิกกล้าหาญ มีความเพียร มุ่งมั่นกระทำในสิ่งที่ตนได้ตัดสินใจแล้วว่าดีให้ประสบความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและความยากลำบาก โดยศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“...คุณยาย เป็นผู้ที่ทำกิจการงานและสร้างฐานะจนร่ำรวยในช่วงหลังสงครามโลก ทั่วๆ ทั่วๆ ก็กลัวสงคราม แต่คุณยายกลับใช้วิกฤติเป็นโอกาส ซึ่งนอกจากจะคิดทำธุรกิจในช่วงนี้แล้ว คุณยายถือว่าการที่เราทำกิจการค้าในช่วงสงคราม เป็นการช่วยเหลือผู้คนในช่วงยุคขาดแคลนและของหายากอีกด้วย ดังนั้นคุณยายจึงส่งลูก ๆ ไปอยู่กับญาติที่ดำเนินสะดวก แล้วคุณยายก็ค้าขายโดยสุจริต ทำให้คุณยายมีโรงไฟฟ้า โรงสีข้าว 2 โรง และโรงน้ำแข็ง 2 โรง ... ในเวลาต่อมา”

“สมัยก่อน ช่วงปี 2532 พยาบาลประจำการในเมืองไทยไม่ได้รับเกียรติจากแพทย์เลย วิจัยไม่รู้จัก จึงไปชักชวนมาร่วมทีมวิจัย อยากให้เค้าสร้างงานสร้างองค์ความรู้ และหวังให้เกิดความคิดเชิงเหตุผล เค้าทำไม่ได้ ไม่เป็นไรเราทำให้ ทั้งคิดหัวข้อ วางแผนการวิจัย และอื่น ๆ ทุกเรื่อง ขอให้มาร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลก็พอใจ แม้อาจเหมือนคำโบราณที่ว่า ทั้งพาย ทั้งถ่อ แต่ไม่รู้สีกเหน็ดเหนื่อย”

2.3.3 มีจิตผูกพัน เอาใจใส่ (จิตตะ) ในงานวิจัย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ เป็นผู้ที่มีจิตใจผูกพัน มุ่งมั่นในสิ่งที่ทำ เอาใจใส่ไม่ย่อท้อ และจะให้กำลังใจตนเอง ขอบคุนและศรัทธาตัวเอง เสมอ โดย ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“จากการเป็นคนชอบสังเกต แล้วก็สนุกกับการหาคำตอบโดยการอ่าน ค้นคว้าว่า อย่างนี้ อย่างนี้เพราะอะไร ทำไมเป็นอย่างนั้น ความสงสัยนั้นทำให้ ได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์มาสนับสนุน ช่วยตอบข้อสงสัยที่เกิดขึ้น เกิดการเคลื่อนไหวทางความคิดตลอดเวลาหรือที่เรียกว่าพลวัตของโจทย์ในการวิจัย”

### 2.3.4 ชอบคิดพิจารณา คิดค้นหาเหตุผล (วิมังสา)

ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ เป็นผู้ชอบคิดพิจารณา ใคร่ครวญในความ เป็นเหตุ เป็นผลในเรื่องที่สงสัย นอกจากจะส่งผลให้ท่านเป็นนักวิจัยที่มีชื่อเสียงแล้ว คุณสมบัตินี้ยังช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการประกันคุณภาพพยาบาล โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“...เวลามี กรณีเกิดการฟ้องร้องหรือร้องเรียนพยาบาล เราจะมุ่งที่ตัวพยาบาลอย่างเดียวไม่ได้ ต้องพิจารณาให้ครอบคลุมปัจจัยที่ทำให้พยาบาลทำผิดพลาดด้วย หลัก ๆ คือระบบโรงพยาบาล ระบบบริหาร และระบบบริการด้วย แต่ว่าอะไรคือต้นเหตุปัญหา เป็นหลุมพราง ทำให้พยาบาลทำพลาด ...เราถึงจะเข้าใจถึงหัวใจพยาบาล ก่อนตัดสินอะไรลงไป”

## 2.4 จังหวะก้าวแต่ละขณะของชีวิต การมีมิตรและเครือข่ายดี

นอกจากปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นต้นทุนนักวิจัยแล้ว การได้รับโอกาสในการศึกษาต่อต่างประเทศในสายที่ตรงกับความสนใจ และได้รับโอกาสและการสนับสนุนจากผู้นำระดับประเทศ คือนายกสภาการพยาบาล 2 ท่าน

### 2.4.1 การได้รับโอกาสและการสนับสนุนทุนศึกษาต่อต่างประเทศ

ในระหว่างที่ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ปฏิบัติงานเป็นพยาบาลประจำการ ที่ไม่ใช่อาชีพที่อยากเรียน แต่บุพการีชอบให้เป็นหมอเป็นพยาบาล “เรา(ศ.วิณา)ถูกเลือกโดยวัฒนธรรมของความคิดบุญ เชื่อฟังผู้ใหญ่” อาจารย์ได้รับการสนับสนุนทุนจากคุณยายให้ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทสาขา Developing Family

ระหว่างศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกาท่านถูกชักชวนให้โอนไปเรียนทันตแพทย์โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าความรู้สึกขณะนั้นว่า

“...ไปเดินคิดอยู่คนเดียวที่ริมแม่น้ำเซ็งโทเป จนตัดสินใจได้ว่าเมื่อเลือกอาชีพนี้แล้วก็จะไม่ถอยหลัง จะอดทนทำให้ดีที่สุด เป็นครั้งเดียวในชีวิต หลังจากนั้นไม่เคยคิดเปลี่ยนใจอีกเลย”

และเมื่อท่าน”เกิดศรัทธาว่าเลือกวิชาชีพไม่ผิดแล้วเป็นครูพยาบาล” จึงตัดสินใจเรียนต่อปริญญาเอกในสิ่งที่ชื่นชอบและสนใจ คือสาขา Clinical Nursing Research จาก The Catholic University of America นับเป็นอาจารย์ที่จบปริญญาเอกคนที่ 4 ของ คณะพยาบาลศาสตร์ ศิริราชพยาบาล เป็นคนที่ 7 ของประเทศ และสำเร็จการศึกษาปริญญาเอก ด้วยวัยเพียง 27 ปี ทำให้สามารถเริ่มต้นงานวิจัยที่สนใจได้เร็ว ศ.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“...พอเรียนปริญญาเอก ตัดสินใจว่าเรียน *major clinical nursing research* ดีกว่าเรียนวิจัยอย่างเดียว แต่แน่นอนว่า *background* ของพยาบาลต้องมีเรียนบ้าง หน่วยกิตทั้งหมดอยู่ที่ *research methodology* ...เรียนสถิติ เรียนเป็นตัวยุ่ๆ ตัวหนึ่ง 3 เดือนครึ่งเลย เราก็ชอบ พอเรียนปริญญาเอกเริ่มพัฒนาความรู้ให้เราพร้อมที่จะตอบคำถามในใจเราได้ยังมีระบบ อย่าง เป็นนักวิทยาศาสตร์ อย่างมีหลักฐานเชิงประจักษ์มากขึ้น...”

“พอเรียนวิชาวิจัย มันตรงกับอุปนิสัย กระบวนการหาคำตอบ สอนเราว่า กระบวนการหาคำตอบต้องมีorderนะ มีpreventionของbiasนะ มันก็จะช่างใช้อุปนิสัยเราจัง ก็ชอบวิชา นี้เรียนวิจัยมา ก็Aตลอดตั้งแต่เรียน independent study”

การศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกา นอกจาก ศ.วิณา จิระแพทย์ จิระแพทย์ จะได้รับความ เชี่ยวชาญในศาสตร์การวิจัยแล้ว อาจารย์ยังได้พัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทั้งการอ่าน การเขียนและ การพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ลึกซึ้งและกว้างขวาง รวมทั้งสามารถสื่อสารกับ ชาวต่างชาติได้ดี ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“...ส่วนหนึ่งภาษาสำคัญ ที่เราไม่รู้ข้อมูลเพราะเราไม่รู้ภาษาใช้ใหม่ ภาษาอังกฤษ สำคัญ เป็นตัวช่วยเยอะเพราะครูอยู่อเมริกา 6 ปีกว่า เพราะฉะนั้นอ่านได้เหมือนภาษาไทย มันไม่มี ปัญหา สิ่งสำคัญ คือการสืบค้นข้อมูลภาษาไทย...เข้าถึงได้ยาก ที่นี้คนที่อ่านภาษาสากลคือภาษาอังกฤษ ได้ก็นับว่าโชคดี เพราะว่าทำให้เราได้ข้อมูลมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ และใช้ตัดสินใจ วางแผนอะไรได้ง่ายขึ้น ก็สำคัญมากจริง”

“...ครูส่งเรื่องแรกนี่เป็นempowerment program เป็น interaction research ก็นาน แล้ว ชื่อครูก็เริ่มไปต่างประเทศ พอเริ่มตีพิมพ์บ้าง คุณ...คนดังในแวดวงAIDS ...เค้าก็บอกว่า ฉันที่ you มากเลย you เป็นคนเอเชียที่เขียนหนังสือ ได้มีความลุ่มลึก มีหลักเหตุผล ขนาด You ไม่ใช่ English speaker you ยังถ่ายทอดได้มากขนาดนี้ เค้าก็เลยเชิญเราเป็นinternational reviewer ทั้งที่ไม่เคยเห็นหน้า คำตากันเลย...”

นอกจากนี้การศึกษาในสหรัฐอเมริกา ศ.วิณา จิระแพทย์ ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำ มากขึ้น โดย ศ.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“... เรียนอเมริกาที่นั่นในขณะนั้นมีคนไทยคนเดียว เวลากว่า 6 ปี ทำให้ได้เรียนรู้ วัฒนธรรมอเมริกัน สามารถสร้างภาวะผู้นำให้ตนเองเกิดขึ้นมา ในสังคมตะวันตก...สร้างคนให้มีภาวะ ผู้นำรับผิดชอบตนเอง มีวินัย ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง...กระบวนการเรียน การสอน บริบท สภาพแวดล้อมในต่างแดน ปริญญาโท เอก หล่อหลอม วินัย รับผิดชอบการกระทำของตนเอง สิ่งที่ได้รับมอบหมาย ออกทน.”

ต่อมาเมื่อท่านปฏิบัติงานที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ มหาวิทยาลัยมีโครงสร้าง สนับสนุนการสร้าง เผยแพร่ผลงานวิชาการ ทำให้ผลงานของศ.วิณา จิระ แพทย์ มีโอกาสเผยแพร่สู่นานาชาติ โดย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“ปี39...พอครูย้ายมาอยู่จุฬากรู ก็รู้สึกว่าจะน่าจะให้คนนอกประเทศรู้จักพยาบาลไทย บ้าง...ช่วงปี บวก ลบ 2539 ช่วงนั้นครูเริ่มขอทุนอนามัย โลก แล้วได้ทุนวิจัยอนามัย โลกมาทำวิจัย 3 เรื่อง เสร็จแล้วเวลาเขียนรายงานมันต้องเขียนรายงานเป็นภาษาอังกฤษ พอครูเขียนภาษาอังกฤษเสร็จ ครูรู้สึก

มันก็น่าตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ครูเขียนรายงานเสร็จแล้วใช้ใหม่ จากครั้งนั้นครูก็เริ่มส่ง ลงวารสารต่างประเทศ ก็ไม่ได้คิดอะไรมาก มีหน้าที่ก็ถอดรหัสเป็น mine scrip พอตีพิมพ์ต่างประเทศได้ฉบับหนึ่ง ก็เริ่มมีคนเห็นแล้วตอนนั้น ... พอตีพิมพ์ได้ 2-3 ฉบับ แล้วก็พอย้ายมา อยู่จุฬาฯ โครงสร้าง ม.จุฬาฯ มีทุนให้อาจารย์ไปเสนองานวิจัยต่างประเทศด้วย ... เราก็รู้สึกว่าการนี้ทำให้เราเปิดโลกทัศน์ความเป็นนานาชาติ ... ”

#### 2.4.2 การได้รับโอกาสสู่เวทีนานาชาติ

นอกจากนี้ ด้วยอุปนิสัยของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ จิระแพทย์ ที่ไม่เกี่ยงงาน เชื้อฟุ้งผู้ใหญ่ทำให้ได้รับโอกาสเปิดตัวต่อองค์กรระหว่างประเทศ จนเป็นที่ยอมรับของนานาชาติในเวลาต่อมา โดยศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าว่า

“...ไปเป็นกรรมการสภาวิชาชีพ สภาการพยาบาล ในวาระแรก นายกสภาการพยาบาลในสมัยนั้นท่านมีงานประชุมที่สำคัญในต่างประเทศ 2 แห่งในเวลาเดียวกัน ท่านได้โทรมา มอบหมายให้ไปบรรยายแทนท่าน เรื่อง *Snap short of the region* เกี่ยวกับการพยาบาลของประเทศไทย ในการประชุมองค์กรผู้นำทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ ที่ประเทศมาเลเซีย มีสมาชิกประมาณ 24 ประเทศ ก็รับด้วยความเต็มใจว่าจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระท่าน และเป็นก้าวแรกสำคัญของการได้เพื่อนทางการพยาบาลในระดับผู้นำประเทศเยอะมาก ๆ จากการบรรยายวันนั้น คนฟังดูเหมือนจะ ตื่นเต้น ประทับใจกับสิ่งที่บรรยาย ครูก็เลยกลายเป็นที่สนใจในกลุ่มผู้นำ...”

“...อีก 2 ปีถัดไปเปลี่ยนนายกสภาการพยาบาลคนใหม่ ตอนนั้น ครูรับหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ท่านนายกมอบหมายให้ไปประชุมองค์กรผู้นำทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้แทน พร้อมกับท่านอุปนายก ซึ่งจัดที่ประเทศนิวซีแลนด์ ในการประชุมครั้งนั้นครูได้รับเลือกเป็น 1 ใน 5 คน ของ *Steering Committee* จากการออกเสียงเลือกตั้งของผู้นำ ในที่ประชุม ประมาณ 24 คน ซึ่งครูไม่รู้เรื่องเพราะออกไปเข้าห้องน้ำ กลับมาเค้าเลือกเรียบร้อยแล้ว... ครูยังได้บอกกับประธานของกรรมการ *Steering Committee* ว่าฉันไม่ใช่เบอร์หนึ่งของประเทศฉัน ฉันเพียงมาแทนนายกสภาการพยาบาล ให้ เลือก *president* ของฉันดีกว่า แต่ก็ได้รับการยืนยันว่า เราเลือกเธอเพราะเธอเป็นเธอ ไม่ใช่เพราะตำแหน่งหน้าที่ ทำให้รู้ว่าเรา มาถึงตำแหน่งตรงนี้ได้เพราะเราเป็นคนไม่เกี่ยงงาน เชื้อฟุ้งผู้ใหญ่ ให้ไปแทนก็ไป แต่หลังจากก้าวแรกมาถึงจุดนี้ที่ต่างชาติยอมรับ ต้องสานต่อด้วยศักยภาพและความสามารถเฉพาะตน”

“...อยู่ ๆ ต่อให้เรามีความสามารถ มีคนอยากได้มาร่วมงาน แต่ไม่มีโอกาสได้เจอกัน ก็ลำบาก ปรากฏการณ์นี้จึงทำให้ได้เจอกัน ได้ทำประโยชน์กว้างขึ้น ขยายไปสู่นานาชาติ”

## 2.5 การมีคู่ชีวิตเป็นกัลยาณมิตรธรรม

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ มีคู่ชีวิต ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ จิระแพทย์ ผู้มีธรรมชาติเสมอกัน จึงไม่เป็นอุปสรรค ต่อความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงานของ ศ.วิณา จิระแพทย์ แต่กลับเป็นปัจจัยเสริม เต็มเต็มในการดำเนินชีวิตของการทำงานที่สร้างคุณค่า สร้างประโยชน์ ทั้งด้านวิชาการทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ และการสร้างบัณฑิตพยาบาล ซึ่งท่านเล่าว่า

“อาจารย์ทำงานกลับบ้านดึกมาก บางครั้งเอนิสิตไปทำวิทยานิพนธ์ที่บ้านจนถึง ตี 3 ตี 4 อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ ไม่เคยแสดงความไม่พอใจ มีแต่ความห่วงใย เตรียมน้ำผลไม้ วิตามิน หรืออาหารไว้รอทำ แอมยังคอยให้กำลังใจแก่นิสิตเหล่านั้นอีกด้วย”

และยังเป็นที่ปรึกษา เมื่อมีอุปสรรค” ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์ เกรียงศักดิ์ เป็นครูคนสำคัญของชีวิต สอนให้รอบคอบ มีปัญญา รู้เท่าทันความคิดของตนเอง ตลอดจนให้คติธรรม ในการดำเนินชีวิตร่วมกับคนอื่น” โดย ศ. วิณา จิระแพทย์ ได้เล่าต่อว่า

“ในบางช่วงของชีวิตที่ครูรู้สึกเหมือนเดินอยู่บนหนามทุเรียน แต่กลับไม่สะดุ้ง สะเทือนเลย เพราะ การได้น้อมนำคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาใช้ได้ทัน ทำให้เกิดสติปัญญา รู้เท่าทันโลกตามความเป็นจริง ทำให้วางเป็น ใจเบา และคำเตือนของอาจารย์หมอ ที่ทำให้สามารถดำรงรักษาความเป็นสัมมาทิฐิได้อย่างมั่นคง ไม่หลงทิศหลงทาง...”

“...อาจารย์หมอบอกเสมอว่า การทำกุศลที่ประเสริฐอย่างหนึ่งคือการให้อภัยทาน โดยเฉพาะกับคนที่คิดร้ายต่อ เรา เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องไปซื้อไปหาอะไร เช่น เครื่องสังฆทาน หรือซื้อสัตว์มาปล่อย ใครทำอะไรไม่ดีกับเราก็ให้ตั้งใจให้อภัยทาน เค้าน่าสงสารน่าเห็นใจ”

“...อาจารย์หมอเป็นที่ปรึกษาที่เยี่ยมมาก มีกลวิธีในการให้ข้อคิดที่หลากหลาย เช่นว่า ถ้าสิ่งใด อะไรก็แล้วแต่ที่เขาทำไม่ดีกับเรา ไม่ว่าจะด้วยการกระทำ ด้วยวาจา ถ้าเราไม่รับ มันก็อยู่กับผู้นั้น ใช่มั้ย...”

“อาจารย์หมอ...เป็นกัลยาณมิตรที่จะเหมือนคู่สร้างคู่สมในการสร้างสรรค์งาน รักและสนใจในงานสาขาเดียวกัน เกื้อกูลกัน จริงใจต่อกัน พร้อมทั้งจะเป็นผู้ให้ทุกเมื่ออย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา กว่า 27 ปีที่อยู่ด้วยกัน ครูได้ซึมซับอาจารย์หมอในเรื่องของการเป็นคนที่ต้องมั่นคงในการคิดดี พูดดี ทำดี”

ความเป็นกัลยาณมิตรของคู่ชีวิตยังเป็นต้นทุนที่สูงให้ ศ. วิณา จิระแพทย์มีเวลาทุ่มเท ให้ความสำคัญหน้าที่ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ค้นคว้า ทำวิจัย เขียนตำรา ให้บริการทางวิชาการ รวมทั้งงานในสภาพพยาบาลจนเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพ สหวิชาชีพ ระดับชาติ และนานาชาติ



## บทที่ 5

### สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องถอดบทเรียนความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ เป็นการศึกษากรณีศึกษา(A Case Study) สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

#### 1. สรุปผลการศึกษา

##### 1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาชีวประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล ของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

##### 1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 การเตรียมความพร้อมของผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ ปัจจัยสู่ความสำเร็จนักวิจัย และหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการเพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รับเงินเดือนขั้นสูง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกรณีศึกษา วิธีการที่จะทำให้เกิดการยอมรับและไว้วางใจจากกรณีศึกษาผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้มีแนวทางในการสัมภาษณ์เบื้องต้น รวมถึงการเตรียมเครื่องบันทึกเสียง

##### 1.2.2 การเตรียมการก่อนการรวบรวมข้อมูล

1) ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือถึงกรณีศึกษา ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ และผู้บังคับบัญชาผ่านประธานกรรมการสาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตสัมภาษณ์ พร้อมกับแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อให้กรณีศึกษารับทราบประเด็นหลักในการสัมภาษณ์

2) เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์แล้ว ผู้ศึกษาได้ขออนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กรณีศึกษาทางโทรศัพท์ ทาง line และทาง e-mail

### การสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้ศึกษาได้จัดเตรียมอุปกรณ์ในการเก็บ รวบรวม ข้อมูล ได้แก่ เครื่องอัดเสียง สมุดจดบันทึก
- 2) สัมภาษณ์เชิงลึกโดยคำนึงถึงความพร้อมของกรณีศึกษาเป็นสำคัญ

### การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้นำประเด็นการสัมภาษณ์ เส้นทางสู่ความสำเร็จขั้นสูงของ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความ ชัดเจน และภาษา ก่อนนำไปใช้จริง

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลเอกสารมาวิเคราะห์ข้อมูลโดย วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จ ปัจจัยสู่ความสำเร็จนักวิจัย และหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการเพื่อให้ ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รับเงินเดือนขั้นสูง

### สรุปผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

#### 1. ชีวประวัติและผลงานของศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ เป็นบุตรของครอบครัวคหบดีดินนักรูทกิจ สมรสกับ ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์ เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์ อดีตหัวหน้าสาขาวิชาทารกแรกเกิด ภาควิชา กุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ไม่มีบุตร ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง) จากนั้นเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ จนสำเร็จ Doctor of Nursing Science สาขา Clinical Nursing Research ด้วยวัยเพียง 28ปี เริ่มชีวิตราชการโดยบรรจุเป็นอาจารย์พยาบาล ประจำ ภาควิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภายหลังได้โอนมารับ ราชการที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่งานสอน2การสร้างสรรวิชาการ เช่นตำรา วิจัย บทความ ภาระกิจที่ 3 การ บริการวิชาการเพื่อสังคม อันที่4เป็นเรื่องของการบำรุงศิลป วัฒนธรรมร่วมกับเรื่องของการนิเทศ

อันสุดท้ายเป็นเรื่องของการบริหารธุรการของหน่วยงาน ซึ่งเป็นครอบคลุมภารกิจของอาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539) ดังนี้

1. ภาระงานด้านการสอนท่านได้ ริเริ่มนวัตกรรมการเรียนการสอนด้านสารสนเทศทางการพยาบาล ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษและวิทยากรบรรยายให้แก่บัณฑิตนักศึกษาคณาจารย์และบุคลากรทางสุขภาพของ หน่วยงานต่างๆและองค์กรระดับประเทศทั้งภาครัฐและเอกชน

2. ภาระงานด้านการวิจัย ท่านมีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องนานกว่า20ปี มีตัวอย่างงานวิจัย ที่สำคัญ เช่น The effectiveness of a cereal-grain warming pad on thermal protection of newborns Assessment of cereal-grain warming pad as a heat source for newborn transport. Empowerment program on coping, quality of life, and the maternal role adaptation of Thai HIV-infected mothers.

3. ภาระงานด้านวิชาการ ได้มีพันธดำรที่สำคัญได้แก่ 1) การประเมินภาวะสุขภาพทารกแรกเกิด 2) การบริหารความปลอดภัยของผู้ป่วย 3) หลักการการดูแลทารกแรกเกิดขึ้นพื้นฐาน 4) สารสนเทศทางการพยาบาลและทางสุขภาพ

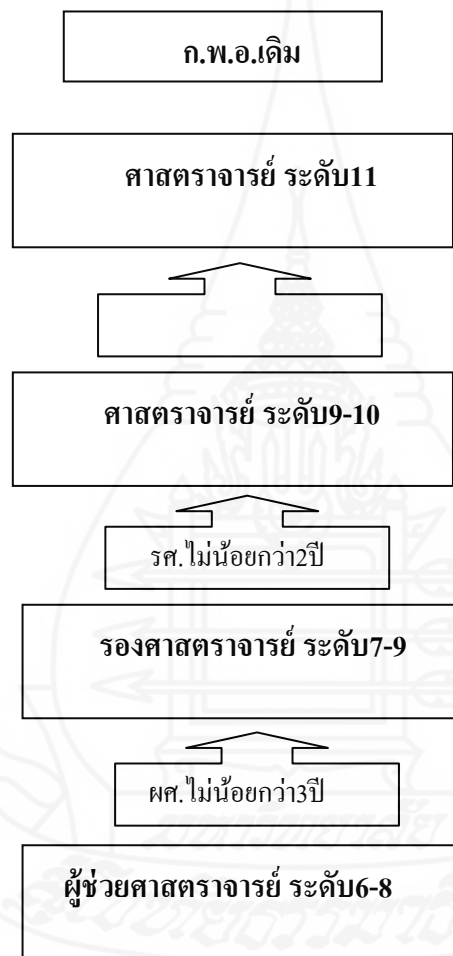
4. ภาระงานด้านบริการวิชาการ เป็นอาจารย์พิเศษ วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานการบรรยาย (chair person) ผู้ตัดสินผลงานการประกวดงานวิจัย และเป็นคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานทางวิชาการเพื่อกำหนดตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์รองศาสตราจารย์และความเป็นผู้ชำนาญการเพื่อดำรงตำแหน่งพยาบาล 7, 8, 9 สังกัดหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนเป็นประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ร่วมปรึกษา วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. ภาระงานด้านบริหาร นอกจากภายในองค์กรเช่นเป็นรองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประธานและกรรมการในคณะผู้ตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาส่วนประกันคุณภาพ สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองประธานสภาคณาจารย์ ยังเป็นผู้บริหารองค์กรวิชาชีพ ระดับชาติเป็นที่ปรึกษาชั่วคราวขององค์กรอนามัยโลกเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นนายกสมาคมเวชศาสตร์ ปริ ก่า เน็ด แห่ง ประเทศไทย คนที่ 9 เป็นกรรมการ สภากาการพยาบาลแห่งประเทศไทย

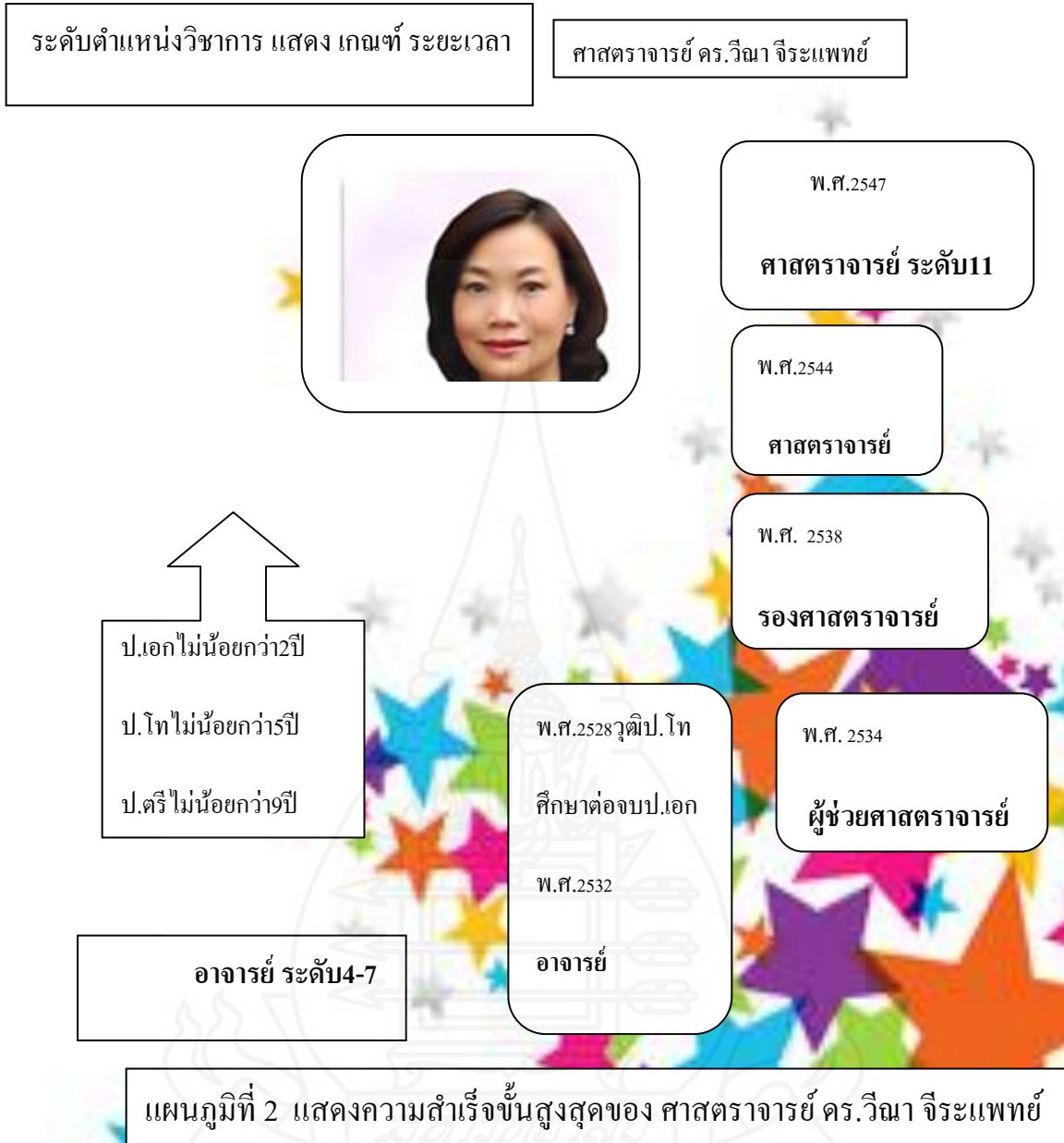
6. ภาระงานด้านกิจการนิสิต ท่านเป็นคณะกรรมการกิจการนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ตลอดช่วงชีวิตการเป็นอาจารย์ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ได้ทำงานโดยอุทิศตน ทุ่มเทกกับงานสอนนิสิตมากที่สุด รองลงมางานเป็นด้านวิชาการ โดยเฉพาะการทำวิจัยและการแต่งตำรา ที่เหลือเป็นงานด้านอื่นๆ ตามภารกิจของอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น กิจการนิสิตบริหาร ธุรการ เป็นต้น

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ตามลำดับ จนดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ระดับ 11 หรือปัจจุบันคือตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการพลเรือนสายวิชาการ ในขณะที่มีอายุเพียง 48 ปี ด้วยคุณสมบัติและผลงานตามเกณฑ์การประเมิน (ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ได้รับเงินเดือนขั้นสูง พ.ศ. 2553) ดังแสดงในภาพที่ 5.1



ภาพที่ 5.1 หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ  
ที่มา ประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีประเมินคุณสมบัติการขึ้นเงินเดือน พ.ศ. 2553



ภาพที่ 5.2 แผนภูมิแสดงความสำเร็จขั้นสูงสุดของ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์

## 2. ปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา

### จิระแพทย์

1. การอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย โดยบุพการีเป็นแบบอย่างให้เห็นความเพียรความอดทน มีคุณธรรม มีเมตตา มีความรับผิดชอบ ฝึกให้เกิดปัญญา
2. คุณลักษณะส่วนบุคคล ที่ทำให้มีผลงานและคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ประเมินประกอบด้วย (1) จิตใจใฝ่รู้และค้นหาคำตอบอยู่เสมอ (2) มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจนแต่เริ่มแรก (3) มีความรักในเพื่อนมนุษย์และวิชาชีพ (4) มีอุดมการณ์ในการทำงานและการครองตน (5) มีบุคลิกภาพภายนอกที่งดงามมาจากภายใน
3. ใช้หลักธรรมนำชีวิต ทำให้ชีวิตมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำในสิ่งที่ตั้งใจให้สำเร็จ ล่วงอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย (1) มีฉันทะ (2) วิริยะ (3) จิตตะ (4) วิมังสา
4. จังหวะก้าวแต่ละขณะของชีวิต การมีมิตร และเครือข่ายดี ทำให้ได้เพิ่มความรู้ ความชำนาญ คนมีความสามารถได้เจอกับคนอยากได้ร่วมงาน เกิดโอกาสสร้างผลงานมากขึ้นประกอบด้วย (1) ได้รับโอกาสและการสนับสนุนทุนศึกษาต่อต่างประเทศ (2) ได้รับโอกาสสู่เวทีนานาชาติ
5. การมีคู่ชีวิตที่เป็นกัลยาณมิตรธรรม ไม่ทำให้หลงทาง ช่วยเสริม เต็มเต็มในการดำเนินชีวิตและการทำงานสรุปได้ดังในภาพ 5.3





ภาพที่ 5.3 แสดงปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของ  
ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

### การอภิปรายผล

ผู้ศึกษาอภิปรายผลตามปัจจัยสู่ความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ที่พบ 5 ประการ ได้แก่ (1) การอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย (2) คุณลักษณะส่วนบุคคล (3) การมีหลักธรรมนำชีวิต (4) จังหวะก้าวแต่ละขณะของชีวิต การมีมิตรและเครือข่ายดี และ (5) การมีคู่ชีวิตเป็นกัลยาณมิตรธรรม ดังนี้

#### 1. การอบรมเลี้ยงดูในเยาว์วัย

จากผลการถอดบทเรียนความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาล ในสายวิชาการของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ พบว่า เริ่มจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและแบบแผนการดำเนินชีวิต (Life Style) กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาที่ฝึกให้ค้นหาเหตุ ผล เปรียบเทียบ วิเคราะห์ และตัดสินใจ ทำให้ท่านมีปัญญา เฉลียวฉลาด นอกจากนั้นคุณตา คุณยาย ปลูกฝัง

ให้มีวินัย มีเมตตา และยุติธรรม กล่าวหาญ ตลอดจนบ่มเพาะให้เชื้อสัจย์และยึดมั่นในการรักษาคุณธรรม และจริยธรรม สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ตรัสว่า “จิตใจและความประพฤติที่สะอาดและมีระเบียบเป็นรากฐานสำคัญของชีวิต ทั้งจิตใจ ทั้งความ ประพฤติคั้งนั้น ใช้จะมีเกิดขึ้นเองได้ หากแต่จำเป็นต้องฝึกหัดอบรมและ สนับสนุน ส่งเสริมกันอย่างจริงจังสม่ำเสมอ นับตั้งแต่บุคคลเกิด...” (2556) สอดคล้องกับอัลเฟรด แอดเลอร์ (Alfred Adler,อ้างใน จิราภรณ์ ตั้งกิตตารักษ์ 2556) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ และเด็ก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและการพัฒนาแบบแผนการดำเนินชีวิต และ สุชา จันทน์นอม (2538) ที่กล่าวว่า สถาบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กรู้จักใกล้ชิดที่สุด และนานที่สุด เด็กจะเติบโตมาน้อยเพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไรนอกจากขึ้นกับพันธุกรรมที่ได้รับจากพ่อแม่ การเลี้ยงดูของพ่อแม่ และผู้ใหญ่ใกล้ชิดที่มีส่วนร่วมสร้างทัศนคติ

## 2. คุณลักษณะส่วนบุคคล

ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนก่อนลงมือทำงานในทุกๆ อย่าง สอดคล้องกับคุณลักษณะของคนที่ประสบความสำเร็จ ดังที่ ปกรณ์ วงศ์รัตนพิบูลย์ (2556) และ เจฟฟรีย์ เจ เมเยอร์(2002) ที่ได้รวบรวมไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การที่คนเรามีเป้าหมายในการทำงานหรือการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนแล้ว จะทำให้เรามีความสุข แล้วอยากจะทำเป้าหมายเพิ่มขึ้นไปอีกเรื่อยๆ จึงทำให้ ความสำเร็จเกิดขึ้นไปเรื่อยๆ นอกจากนั้นคุณหญิงชญา วัฒนศิริธรรม นักบริหารธุรกิจ ได้กล่าวถึง เคล็ดลับในการทำงานให้ประสบความสำเร็จที่ อย่างสูง ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีจิตใจมุ่งมั่นและมีความรักผู้อื่น (ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล , n.d.) ซึ่ง สอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จในชีวิต ของ ดร.มอริส จาง ชาวไต้หวัน (อ้างในก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ 2554) เป็นผู้นำในทางธุรกิจระดับต่างๆ ในระดับสากล ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของเขาเกิดจากคุณสมบัติ 5 ประการ 1) มีความฝัน 2) มีแผน 3) มีความรู้เฉพาะทาง และมีการฝึกฝน 4) ยินดีที่จะทำงานหนัก และ 5) ไม่ปฏิเสธงาน

คุณลักษณะส่วนบุคคลของ ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ ยังเป็นคุณลักษณะเด่นที่นำไปสู่การเป็นนักวิจัย สอดคล้องกับที่วราภรณ์ ผลประเสริฐ(2552) และ CHRISTODOULOS I. STEFANADIS (2006) กล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นของนักวิจัยคือ มีความช่างสังเกต อยากรู้อยากเห็น มีความคิดสร้างสรรค์ในการหาคำตอบ มีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่ทำการวิจัยและสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง และมีความอดทนสามารถบังคับตนเองให้ทำงานจนสำเร็จ ทำให้ท่าน มีผลงานวิจัย และผลงานวิชาการออกมาตลอดต่อเนื่อง เป็นหนทางให้ท่านประสบความสำเร็จในงาน จนได้รับโปรดเกล้าฯให้ดำรง



ตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการพลเรือนสายวิชาการ ศาสตราจารย์ ระดับ 11 ด้วยคุณสมบัตินี้ และผลงานตามเกณฑ์การประเมิน

### 3. ใช้หลักธรรมนำชีวิต

ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ มีความสนใจศึกษา และปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนา มาตั้งแต่ครั้งเยาว์วัยจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะการนำหลักอริยบทสี่ซึ่งเป็นหนทางนำท่านประสบความสำเร็จในการ ทำงานตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์ 2552) และสามารถนำคำสอนในพุทธศาสนามาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ผนวกกันจนส่งผลให้ท่านมีผลงานทางวิชาการ ด้านงานวิจัย หนังสือและตำรา รวมทั้งผลงานทางวิชาการอื่นๆ จนเป็นที่ประจักษ์ต่อวงการวิชาชีพ และสังคมอย่างต่อเนื่อง

### 4. จังหวะก้าวแต่ละขณะของชีวิต การมีมิตรและเครือข่ายดี

เนื่องจาก ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ และมีสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งด้านการพูดและการเขียนที่โดดเด่น จึงทำให้มีโอกาสสู่เวทีนานาชาติได้มากกว่าผู้อื่นที่มีสมรรถนะด้านอื่นใกล้เคียงกัน ดังตัวอย่าง ท่านได้รับมอบหมายให้ไปบรรยายแทน ในการประชุมองค์กรผู้นำทางการแพทย์และการผดุงครรภ์ของภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ ที่ประเทศมาเลเซีย ไปประชุมองค์กรผู้นำทางการแพทย์และการผดุงครรภ์ของภูมิภาคแปซิฟิกตะวันตกและตะวันออกเฉียงใต้ จึงทำให้ท่านได้รู้จักผู้นำระดับสูงของวงการพยาบาลนานาชาติ นอกจากนั้น การที่ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา ได้รับการอบรมจากครอบครัวที่มีบิดาเป็นนักวิจัย จึงมีโอกาสในการซึมซับและเรียนรู้ในวิถีของการเป็นนักวิจัยตั้งแต่วัยเด็ก ตลอดจนได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและเอกด้านการทำวิจัย จึงทำให้ท่านมีทั้งต้นทุนและองค์ความรู้ในการทำวิจัยมากกว่าผู้อื่น นอกจากนั้น การที่อาจารย์ได้ออกสู่เวทีในระดับนานาชาติ ทำให้อาจารย์ได้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่เวทีนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับศาสตราจารย์ ดร. วิณา เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นผู้ให้ ได้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยทางคลินิกแก่พยาบาลและให้บริการวิชาการทั้งฝ่ายบริการพยาบาล และการศึกษาพยาบาล รวมทั้งสหสาขาวิชาชีพ ทั่วประเทศรวมทั้งในประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้อาจารย์ได้รับการยกย่อง นับถือ จากการเป็นที่พึ่งทางวิชาการ ทำให้เป็นมิตรภาพ และเกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ

จึงเห็นได้ว่า กว่า ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ จะได้มาถึงระดับดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ระดับ 11 หรือปัจจุบันคือตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง ท่านได้มีภูมิหลังของจังหวัดแต่ช่วงก้าวได้อย่างลงตัวและทุกก้าวอย่างของชีวิต สอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานไว้ว่า "ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นอยู่แก่เราในวันนี้ย่อมมีต้นเรื่องมาก่อน ต้นเรื่องนั้นคือเหตุ สิ่งที่ได้รับคือผล และผลที่ท่านมีความรู้ขณะนี้จะเป็นเหตุให้เกิดผลอย่างอื่นต่อไปอีก คือทำให้สามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ทำงานที่ต้องการได้ แล้วการทำงานของท่านก็จะเป็เหตุให้เกิดผลอื่นๆต่อเนื่องกันไปอย่างไม่หยุดยั้ง ...อนาคตก็คือผลของการกระทำในปัจจุบัน ..."

##### 5. การมีคู่ชีวิตเป็นกัลยาณมิตรธรรม

ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จิระแพทย์ มีคู่ชีวิต คือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์เกรียงศักดิ์ จิระแพทย์ ที่เสริมเติมเต็มทั้งความเป็นนักวิชาการ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติทางวิชาชีพและยังเป็นผู้ที่มีธรรมชาติเสมอกัน เป็นกัลยาณมิตรที่อยู่เคียงคู่ทุกเหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตจึงเป็นเสมือนต้นทุนที่สูงในการทำงานและดำเนินชีวิต อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ ศ.ดร. วิณา และคู่ชีวิต ต่างก็มีภาระงานที่มาก ทั้งคู่ยังได้จัดสรรเวลาให้กันและกันทั้งด้านการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจ โดยเฉพาะการไปปฏิบัติธรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการเสริมบารมีให้กันและกัน ดังที่กมลวรรณนิพนธ์ (2549) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ควบคุมได้ของความสำเร็จในชีวิตการงานด้านการดำรงชีวิตส่วนตัวที่ต้องดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับอัตภาพ มีความประพฤติปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม ไม่เกิดปัญหาในครอบครัว บริหารเวลาที่เหมาะสม และรักษาสุขภาพ ทั้งสอดคล้อง กับคำสอนในพุทธศาสนา (พระพรหมคุณาภรณ์, 2552) ที่กล่าวถึงกัลยาณมิตรเป็นปัจจัยทางสังคมที่สำคัญต่อความสำเร็จ

โดยสรุปแล้ว พบว่า ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จิระแพทย์ มีปัจจัยที่สอดคล้องกับ The Law of Success ที่ Dr. Napoleon Hills ได้วิเคราะห์จากบุคคลที่ประสบความสำเร็จหลายคน พบว่ากฎทองของผู้ที่ประสบความสำเร็จได้แก่ 1) ต้องมีกลุ่ม ที่มีจิตใจที่ดี มีคุณธรรมที่สูง มีความเข้มแข็ง มีความเอื้ออาทรจริงใจ มีความสามารถ และ อยู่ใกล้แล้วมีความสุขและมีความสงบในจิตใจ 2) มีเป้าหมายที่สำคัญและแน่นอน จากความชอบ มีความถนัดในงานและเป็นเป้าหมายที่ทำเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม หรือเพื่อประเทศชาติ จะทำให้จิตใจเปิดกว้าง มีพลัง สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากมาย 3) มีความมั่นคงที่เกิดจากมีความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ตนกำลังกระทำ ทำอย่างสุดความสามารถโดยไม่หวังผลตอบแทน ยอมรับความผิดพลาดของตัวเองได้ และมีสติรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา 4) นิยัประหยัดอดออม 5) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อ สร้างแรงจูงใจให้คนรอบข้าง 6) มีความกระตือรือร้น จดจ่อในเป้าหมาย 7) มีบุคลิกที่ดี มีชีวิตชีวา หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีความกระตือรือร้นจากความรักและสร้างความรักในงานที่กำลังทำ

8) สามารถควบคุมตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมอารมณ์ และ9) มีความรักในงานที่ทำ ทำงาน ออกมาอย่างมีคุณภาพ ถึงแม้ว่าจะเจออุปสรรคบ้างก็ไม่ย่อท้อ

### ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานในสายวิชาชีพในฐานะ ครูพยาบาล การบริหารจัดการในชีวิตการทำงาน ครอบครัวและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ที่ทำให้ประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดในสายวิชาชีพ ด้วยวัยเพียง 48 ปี รวมถึงปัจจัยสนับสนุนในความสำเร็จดังกล่าว เพื่อให้พยาบาลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ใช้เป็นบทเรียนแก่ ครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน เป็นบทเรียนแก่ผู้นำและผู้เกี่ยวข้องในวงการวิชาชีพการพยาบาลในการพัฒนาตนเอง การหาโอกาส และมอบโอกาสทำงานที่ท้าทาย และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาล ผู้สนใจ และสังคมในฐานะครูพยาบาล ผู้เป็นปวงชนียบุคคลสำคัญควรแก่การยกย่องและเชิดชู

### ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่มุ่งประเด็นการเข้าสู่ตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 11 เท่านั้น และเป็นข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาคนเดียว ภายใต้อัตราระยะเวลาการศึกษาที่จำกัด จึงควรมีการศึกษาในมุมอื่นๆ ของ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา ที่ประสบความสำเร็จ อาทิ เส้นทางสู่ความสำเร็จของผู้นำทางการพยาบาลท่านนี้ โดยมีการศึกษาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพการพยาบาลและ การสาธารณสุข รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่างๆ แก่พยาบาลและผู้สนใจต่อไป

2. การศึกษาครั้งนี้ยังเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้มีการศึกษาคุณลักษณะด้านนี้และด้านอื่นๆ ของบุคคลอื่นๆ ที่มีความสำคัญต่อวงการวิชาชีพการพยาบาลและสาธารณสุขต่อไป

บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ลิ้มปนาทร (2549) ความสำเร็จในการปฏิบัติวิชาชีพใน เอกสารการสอนชุดวิชา  
*ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการงานก่อสร้าง สาขาวิชาวิทยาการจัดการ* หน่วยที่ 1-7  
 หน้า 5-26 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- กฤษฎา แสงดี, เดือนเพ็ญ ชีววรรณวิวัฒน์ , วิจิต หล่อจิรชุนห์กุล จิราวัลย์ จิตรถเวช (2552)  
 ตารางชีพการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย ค้นคืนวันที่  
 18 มิถุนายน 2557 จาก [www.thaipopulation.org/.../index.php?...task](http://www.thaipopulation.org/.../index.php?...task)
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) *วิสัยทัศน์ จังหวะความสำเร็จวารสาร ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ 2*  
 ฉบับที่ ปีที่ (เดือน) กรุงเทพมหานคร ชัคเซสมิเดีย
- ก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ (2554) *วิธีผู้นำสู่ความสำเร็จ* กรุงเทพมหานคร บุคส์ไมล์
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2544) การกำหนดภาระงานของอาจารย์ พ.ศ. 2539  
 (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 3) ค้นคืน วันที่ 19 สิงหาคม 2557  
<http://www.edu.chula.ac.th/eduinfo/wl44.htm>.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2556) บุคลิกภาพ *วารสารจิตวิทยาทั่วไป* กรุงเทพมหานคร วิ. พรินทร์  
 (1991) :213-231.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2556) การตั้งเป้าหมายและสร้างแรงบันดาลใจ *IMPRESSION Training*.  
 ค้นคืนวันที่ 31 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=861776>
- ดวงจันทร์ ทิพย์ปรีชา (2545) *การบริหารการพยาบาล* กรุงเทพมหานคร : คณะแพทยศาสตร์ศิริราช  
 พยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
- บทความ 25 ปี (2553) บนเส้นทางงานวิจัย ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ *ไทยเนอสจิ่งไทม์*  
 3: (ธันวาคม)
- บุญทิพย์ สิริธรังศรี (2555) “สภาพการณ์การจัดการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย” *วารสาร*  
*พยาบาล 61: 4 (ตุลาคม-ธันวาคม)*

- ทัศนีย์ บุญทอง (2544) “กระบวนการทัศนคติทางการพยาบาล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา มโนมิติและกระบวนการพยาบาล* หน่วยที่ 1-6 ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ นนทบุรี  
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปกรณ์ วงศ์รัตนพิบูลย์ (2556) “คุณลักษณะเด่นของผู้ประสบความสำเร็จ 10 ประการ”  
ค้นคืนวันที่ 14 มิถุนายน 2557 จาก [http://article-entraining.blogspot.com/2013/11/10\\_24.html](http://article-entraining.blogspot.com/2013/11/10_24.html)
- ปฏิจจชน (2550) “ความสำเร็จในชีวิต...อยู่ตรงไหนและเอาอะไรมาวัด” ค้นคืนวันที่ 21  
พฤศจิกายน 2556. <http://www.oknation.net/blog/patijjachon/2007/10/21/entry-1>
- ประกาศ ก.พ.อ.(2553) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณสมบัติและผลงานทางวิชาการ  
เพื่อให้ผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนขั้นสูง ค้นคืนวันที่ 18 มิถุนายน  
2557 จาก [http://www.personnel.psu.ac.th/new9/new9\\_13.pdf](http://www.personnel.psu.ac.th/new9/new9_13.pdf)
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ปยุตฺโต) (2552) “ชีวิตควรเป็นอยู่อย่างไร” ใน *วารสารพุทธธรรมฉบับ  
ปรับปรุงและขยายความ* หน้า 842-845 กรุงเทพมหานคร  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พรจันทร์ สุวรรณชาติ (2544) “พัฒนาการวิชาชีพการพยาบาล” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา  
มโนมิติและกระบวนการพยาบาล* หน่วยที่ 1-6 ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 64-106 นนทบุรี  
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ว.วชิรเมธี (2554) ครู คือกัลยาณมิตร ค้นคืนวันที่ 19 มิถุนายน 2557 จาก  
[http://www.dhammatoday.com/index.php?option=com\\_content&view=article&id=1366%3A2011-06-22-06-31-38&catid=102%3A2009-09-16-06-30-24&Itemid=98&lang=th](http://www.dhammatoday.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1366%3A2011-06-22-06-31-38&catid=102%3A2009-09-16-06-30-24&Itemid=98&lang=th)
- วรางคณา ผลประเสริฐ (2552) “คุณลักษณะนักวิจัย มุมวิจัย” *จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ  
ฉบับที่ 4* ปี 2552 (พฤษภาคม)
- วิเชียร ชานูตรนุชกริก (2542) *คุณค่า เป้าหมาย และความสำเร็จของชีวิต* กรุงเทพมหานคร  
เชิดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น
- วิเชียร ทวีลาภ (2550) *ประวัติและวิวัฒนาการพยาบาลในประเทศไทย (พ.ศ. 2543-พ.ศ.2550)*  
กรุงเทพมหานคร วัฒนกิจพานิชย์

วิจิตร ศรีสุพรรณ กฤษดา แสงวงศ์ (2554) “ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย” *วารสารสภาการพยาบาล* เล่มที่ 27 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม)

รายชื่อคณะพยาบาลศาสตร์ในประเทศไทย (2556) ค้นคืนวันที่ 23 กรกฎาคม 2556 จาก

http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%

ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล (2557) 9 เคล็ดลับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ค้นคืนวันที่ 24 สิงหาคม 2557 จาก

<http://www.op.mahidol.ac.th/ia/KM/9%20tip%20for%20Work.pdf>

สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล (2553) รูปแบบ และประเภทของงานอาชีพพยาบาลใน *ประมวลสาระชุดวิชาประเด็นและแนวโน้มทางการบริหารทางการพยาบาล* หน่วยที่ 6-12 หน้า 7:30-7:41 นนทบุรี สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุชา จันทน์เอม (2538) จิตวิทยาเด็ก กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2556) อัตราตำแหน่งวิชาการทำเนียบผู้ดำรง

ตำแหน่งทางวิชาการแห่งชาติ ค้นคืนวันที่ 26 ตุลาคม 2557 จาก

<http://www.nap.mua.go.th/FacultyRecord/Report/UniversityType/RankOfAcademic1.asp/26/10/2556>

สำนักงานสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2557) การเข้าสู่ตำแหน่ง ค้นคืนวันที่ 31 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.fpcs.chula.ac.th/menu3.html>

อารีย์วรรณ อ่วมธานี (2553) *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล* พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

108 *มงคลพระบรมราโชวาท* (2556) กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

Christodoulos I. Stefanadis. (2006). Characteristics of the Good Researcher: Innate Talent or

Acquired Skills?. *Hellenic J Cardiol* 47: 52-53. retrieved June, 22, 2014,

from [http://www.hellenicjcardiol.com/archive/full\\_text/2006/1/2006\\_1\\_52.pdf](http://www.hellenicjcardiol.com/archive/full_text/2006/1/2006_1_52.pdf).

Jeffrey J. Mayer. (2002). The 13 Characteristics of Successful People. retrieved June, 14, 2013, from [http://www.nextaff.com/resource\\_centers/business/13%20Characteristics%20of%20Successful%20People.pdf](http://www.nextaff.com/resource_centers/business/13%20Characteristics%20of%20Successful%20People.pdf).

Kendra Cherry. (2014). What is motivation. retrieved 15 March, 15, 2014, from <http://psychology.about.com/od/mindex/g/motivation-definition.htm>.

Kendra Cherry. (2014). What is motivation. Retrieved. March, 15, 2014, from <http://psychology.about.com/od/psychologytopics/tp/theories-of-motivation.htm>.





ภาคผนวก



ภาคผนวก ก  
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา



## แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

ประเด็นการสัมภาษณ์ เรื่องถอดบทเรียนความสำเร็จขั้นสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของ  
ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

1. ชีวิตประวัติ และผลงาน
2. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ



## คำถาม

เรียนถาม ศาสตราจารย์ ดร.วีณา จิระแพทย์

ก่อนอื่นต้องขอกราบขอบพระคุณที่อาจารย์ที่กรุณาอนุญาตให้สัมภาษณ์ ขณะนี้เรื่องได้ผ่านมติ คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชาแล้ว หัวข้อเรื่อง แรงจูงใจและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จในวิชาชีพการพยาบาล: กรณีศึกษาศาสตราจารย์ ดร.วีณา จิระแพทย์ ซึ่งคำว่าประสบความสำเร็จในที่นี้หมายถึงการได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตำแหน่งศาสตราจารย์ระดับ11 หรือ ศาสตราจารย์รับเงินเดือนขั้นสูง ตาม ก.พ.อ.ใหม่ คนแรกและคนเดียวของไทยขณะนี้ และขณะอายุน้อย

เนื่องจากเป็นการเรียนแขนงวิชาการบริหารการพยาบาล ดังนั้นหัวข้อเรื่องคำถามจึงเป็นเรื่องของการบริหารจัดการ ที่มี2ส่วน ส่วนของแรงจูงใจ อาจารย์มีแรงจูงใจอย่างไร จึงสามารถได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งศาสตราจารย์ระดับ11 จากแรงจูงใจอาจจะจากภายในตัวอาจารย์ หรือจากแรงจูงใจภายนอก เช่น สภาพแวดล้อม ครอบครัว สถานที่ทำงาน ซึ่งแต่ละแรงจูงใจมีทั้งประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ แต่อาจารย์มีแนวทางปฏิบัติ ทำอย่างไรที่นำไปสู่ความสำเร็จ ในที่นี้ขอเรียกว่ากลยุทธ์ตามความหมายของวิชาการบริหารจัดการเป็นส่วนที่ 2

1. อาจารย์มีแรงจูงใจอะไรจึงทำตำแหน่งศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนระดับสูง
  2. อาจารย์มีวิธีสร้างแรงจูงใจอย่างไร
  3. อาจารย์ใช้กลยุทธ์ใดจึงทำให้ประสบความสำเร็จได้
  4. ก่อนประสบความสำเร็จมีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง และอาจารย์แก้ไขปัญหาและอุปสรรคนั้นอย่างไร
- ประสบการณ์ของอาจารย์จะให้ความรู้แก่ผู้สนใจต่อไป ก่อนเผยแพร่จะขอความกรุณาให้อาจารย์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

ขอแสดงความนับถือ

จันทร์พิมพ์ เขียมพงศ์พันธุ์

## รายละเอียดการถอดเทปสัมภาษณ์กรณีศึกษา (ตัวอย่าง)

\*\*\*\*\*

วันที่สัมภาษณ์ 23 พฤษภาคม 2556 ที่อาคารศตวรรษ ชั้น 12 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### รายละเอียดการถอดเทปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

ให้ดู document ..เอกสารศึกษาที่จะศึกษาชีวิตครู...

“..ที่เป็นได้อย่างทุกวันนี้เราอยากสร้างพยาบาลวิชาชีพที่มีทั้งความรู้และคุณธรรมเอาไปใช้ในการดูแลความสุข ทุกข์ของประชาชน...(ดูตัวอย่างนิสิตเขียน)...ความรู้คือการเป็นครูของอาจารย์วิชา คือตำแหน่งทุกวันนี้ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์มหาวิทยาลัย สิ่งสำคัญคือ ไม่ใช่การที่ต่างชาติยอมรับ หรือว่าการได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับประเทศ จากทีมสหสาขา แต่สิ่งที่ครูรู้สึกว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการที่ก้าวมาถึงจุดนี้คือ นิสิตเหล่านี้ ..ทุกครั้งที่เราเขียนมิใช่จิตใจที่เฝ้าจับ”ดันกล้า น้อยๆเหล่านี้ จะเติบโตใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาออกไปเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีคุณภาพ”ขอบคุณที่เราสร้างเขาเพื่อที่เขาจะได้ไปปฏิบัติสิ่งที่ดี ครูให้ดูผลลัพธ์ก่อนแล้วกระบวนการอย่างไรค่อยคุยกัน ... ศึกษาในแง่ของคนเราจะพัฒนาตนเอง เหมือนหลัก Donabedian มี. input process out put ถ้าหลักพุทธของคัมภีร์ก็คือ การสร้างเหตุปัจจัยที่ดีก็ถึงจะทำให้ผลดี พุทธของคัมภีร์พุทธโอวาทเสมอว่าทำปัจจุบันนี้ให้ดีที่สุด อันนี้คือนัยที่พุทธของคัมภีร์ดำรัสว่า โดยความหมายก็คือ ถ้าเราทำปัจจุบันนี้ให้ดีที่สุด อนาคตก็จะจัดสรรไปเอง เพราะฉะนั้นไม่ต้องกังวลถ้าทุกสิ่งที่ทำวันนี้ให้ดีที่สุด อนาคตก็ตัวเองไม่ต้องกังวล..(ให้ดู document)... เขาบอกว่า เขามีได้จิตใจที่จับ แต่เขาจะไปทำวิชาชีพพยาบาลให้ดีที่สุด นั่นคือตัวชี้วัดคุณภาพของการทำงานความเป็นครูพยาบาลที่ยิ่งกว่าการได้รับรางวัลทั้งในประเทศไทย และนอกประเทศ หรือการได้รับรางวัลพวกนี้ ครูรู้สึกว่า นี่คือเป้าหมายของชีวิต ที่เราทำหน้าที่อาจารย์มหาวิทยาลัยเพราะอะไร ส่วนว่าการได้รับ ศ.11 หรือ การที่ได้รับเงินเดือนขั้นสูงตามที่เรียกใหม่เป็นผลพลอยได้ ถ้าถามว่าวางแผนไว้ไหม ตอบด้วยความจริงใจ ก็คือไม่เคยคิดเลยว่า จะมีตำแหน่งพวกนี้ เพราะไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน...วันนี้ให้ดูผลลัพธ์ก่อน (ดูภาพ)...“เขาได้เรียนอะไรในสิ่งที่เขาไม่เคยได้เรียน”เรามีหน้าที่ของความเป็นครู ถ้าเราไม่สอนวันนี้เขาก็อาจไม่มีใครสอนอีกแล้วในสิ่งที่ถูก...ภูมิใจลูกศิษย์ผลิตไปแล้วสังคมต้องการจริงๆ สังคมต้องการมากๆ หลายคนเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย หลายคนเป็นรองคณบดี บางคนเป็นผู้ช่วยอธิการบดี หัวหน้าภาควิชา ตำแหน่งมิได้เป็นด้วยบอกว่าคนนั้นเป็นคนดีหรือไม่ดี แต่สิ่งหนึ่งที่ทำให้ครูรู้ว่า เขามีความสามารถขนาดขนาดหน่วยงานนั้นต้องการ อันนี้ครูมองว่าการที่ครูเป็นศ.11ครูประเมินว่ามีคุณค่าหรือเปล่า มิใช่สิ่งที่ครูการที่ครูได้คำว่า ศ. และ ศ.11 แต่ว่าสิ่งที่ครู

ประเมิน KPI ของครูคือ สิ่งที่มี impact ต่อผู้เรียนว่า นี่คือนโยบายที่ว่าได้ประกอบแล้ว ทำให้ได้ตำแหน่งนี้ขึ้นมา...

**คำถาม** เรียนถามอาจารย์มีแรงจูงใจอะไรจึงทำตำแหน่ง ศาสตราจารย์ได้รับเงินเดือนระดับสูง

**ตอบ**

“ไม่มีแรงจูงใจเลยที่จะทำตำแหน่งนี้ เพราะที่ไม่เคยตั้งเป้าหมายของชีวิตว่าจะทำตำแหน่งตำแหน่งนี้เป็นผลพลอยได้จากการทำงานตามหน้าที่ข้าราชการพลเรือนระดับอุดมศึกษาหรือหน้าที่ของครูพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษา ถามว่าผลพลอยได้นั้นมาจากแรงจูงใจอะไรจึงทำให้ทำหน้าที่แล้วกลับกลายเป็นผลพลอยได้ ผลพลอยได้นั้นมาจากแรงจูงใจอะไร...แบ่งเป็นระยะเริ่มต้นของความเป็นครู ระยะกลาง ระยะวุฒิภาวะสูงสุด มีmaturityในการทำงานมากที่สุดในช่วงนี้... แต่ละขั้นของการทำงานแบ่งเป็น3ขั้นขั้นแรกของการเป็นน้องใหม่ในอาชีพนี้ ถามว่ามีแรงจูงใจอะไรในการเป็นอาจารย์ที่ดี จนทำให้ได้รับตำแหน่งนี้ในภายหลัง ยอมรับตรงๆเลยว่าเป็นคนค่อนข้างสบายๆ อิสระ บอกอย่างไม่อายคิดอย่างเดียวเลย ว่า อืมทำอะไรจะใช้เวลาชีวิตให้มีค่าที่สุด ตอนนั้นคิดแค่เนี่ยะ คูณเล่ม 25 ปี.. ไปคูที่บ้าน คือมีความรู้สึกว่า ทำอย่างไรจะเอาปรัชญาชีวิตเนี่ย ความรู้ ที่ตนเองขำน้ำ ขำทะเลไปเรียนสหรัฐอเมริกา มันถึง คือพูดทีเดียวกระจายไปได้เยอะๆ (อาจารย์คิดใหญ่ตั้งแต่ตอนนั้น)”ไม่รู้จักคิดใหญ่หรือจี้เกียด ไม่กล้ารับคำชมไม่แน่ใจ รู้แต่ว่าตอนนั้นเป็นอาจารย์พยาบาลที่ภาควิชากุมาร ที่ศิริราช อาจารย์พยาบาลจบใหม่...1 ปี แรกขึ้นward อย่างเดียว ไม่ต้องสอนหนังสือเลย ตรงนี้ทำให้มีโอกาสเห็นสภาพชีวิตที่มีเลือดเนื้อ ความรู้สึก จากประชาชน เด็กที่มีความทุกข์ พ่อ แม่ที่มีความทุกข์และวิธีการตอบสนองของพยาบาลประจำการที่มีไซในตำรา...เพราะฉะนั้นชีวิต1ปีเห็นชีวิตใน ward ทำให้คิดว่าถ้าเราทำงานพูดที่ช่วยได้คนเดียวคงสู้เป็นครูพยาบาลไม่ได้ เกิดศรัทธา เห็นคุณค่า เห็นคุณค่าวิชาชีพครูพยาบาล ถ้าเราทำตรงนี้คงสามารถเอาความรู้ ปรัชญาชีวิตบ่มเพาะลงไปที ปริญญาตรีclass สมัยนั้นที่ละร่อยกว่าคนมันดีมากเพราะฉะนั้นแรงจูงใจที่1คือ แรงศรัทธา เห็นประโยชน์การเผยแพร่ความรู้สู่สังคม สรุปรแรงจูงใจที่1 คือมีความศรัทธาในการเห็นประโยชน์เผยแพร่ความรู้ ปรัชญาชีวิตทางลัดผ่านนิสิตทำให้มั่นใจว่าอาชีพนี้เหมาะแน่ๆเลย และก็ไม่เคยคิดเปลี่ยนใจว่าเป็นผู้บริหารพยาบาล หรือทำงานอื่นดีกว่า เนี่ย ศรัทธาในสิ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการทำงาน แล้วได้ผลผลิตนี้ทำให้ได้ ศ.11 ออกมา

### คำถาม เรียนถามอาจารย์ว่าศรัทธาอย่างไร

#### ตอบ

“ครูรู้สึกว่าเป็นอย่างนี้มาเอง ... ภูมิหลังการเลี้ยงดู ถ้าคิดว่าคนที่บ่มเพาะความรู้สึกให้กับสังคม บ่มเพาะการอยากช่วยสังคม ก็น่าจะเป็นคุณยายบุญธรรม เสนาดีศัย เป็น คหบดีอยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี ท่านเสียชีวิตไปหลายปีแล้ว ตอนเด็กคุณแม่จะมีลูกดก ครอบครัวเรามีกัน5คน คุณพ่อเกษียณด้วยตำแหน่ง พล.อ.ตรี นพ.สหัส นาคะสิริ ท่านจบจุฬาฯรุ่น4 สมัยนั้นคุณพ่อขยัน เก่งภาษาอังกฤษ ก็เลยสอบที่ก็ไปอยู่ เมืองนอกทุกที ไปทีเป็นปี กลับมาแม่ก็ตั้งท้อง พอคลอดลูกปั๊บ ลูกก็ยังbabyพอก็ไป กลับมามาใหม่ลูกก็ ประมาณเดินได้ ขวบสองขวบ แม่ก็ตั้งท้องใหม่พอก็ไป cycleอย่างนี้ สอบที่ไรก็ได้ไปเมืองนอกทุกที แต่ไม่ได้เป็นลักษณะครอบครัวไป เหลือแต่แม่เลี้ยงลูก ด้วยเหตุฉะนี้แม่เลี้ยงไม่ไหว ส่งลูกที่เล็กๆแบ เบาะไปให้คุณยายบุญธรรมเลี้ยง...แรงจูงใจคนที่บ่มเพาะการให้สังคม ความมีเมตตาเพื่อนมนุษย์ก็คือคุณ ยายบุญธรรม...คุณยายทำให้ดูว่า เป็นคนที่รู้คุณคน เป็นคนที่ให้แบบไม่มีเงื่อนไข อย่างเช่นคุณทวด ต้องการเงินไปทำบุญ คุณยายไม่ค่อยมีเงินตอนแรก คุณยายก็ไปกู้เงินมาให้คุณทวดทำบุญ คุณยายรวย ช่วงหลังสงครามโลก ใครๆก็กลัวสงคราม คุณยายส่งลูกๆไปอยู่ดำเนินสะดวก คุณยายค้าขายโดยสุจริต ตอนหลังคุณยายมีโรงไฟฟ้า โรงสีข้าว2โรง มีโรงน้ำแข็ง2โรง คุณยายชอบเปิดบ้านขายเครื่องบวช ...สิ่ง ที่ประทับใจจะมี ชาวนา ชาวสวนยากจนมากู้เงิน สมัยนั้นเอาลูกมาขูดดอก แต่คุณยายไม่เคยคิดขี กลายเป็น เอาเด็กพวกนี้ส่งเรียนหมด ครูในฐานะเป็นลูกคุณหนู เป็นหัวโจก พวกที่ๆตัวโตหมด ...สิ่งที่ เห็นคือ คุณยายจะส่งเด็กพวกนี้เรียนจนจบ บางคนเป็นพยาบาล บางคนเป็นครู บางคนเป็นผู้ช่วย พยาบาล จนกระทั่งคนเหล่านี้เป็คุณนายของนายอำเภอบ้าง บางคนแต่งงานฐานะดี มีอาชีพที่ดี โดยที่ คุณยายไม่เคยไปเรียกร้องอะไรจากเขา...ประทับใจคุณยายให้หมด หรืออีกส่วนที่ประทับใจ เวลาคนกู้ เงินโดยนนำที่ดินมาค้ำประกัน เมื่อครบกำหนดไม่มีเงินมาไถ่ถอน หลังขายที่ที่ราคาสูงขึ้นได้ คุณยายก็ จะชวนไปจวนผู้ว่าซึ่งเป็นเหมือนศาลากลางสมัยนี้เพื่อคืนเงินที่เหลือจากหักต้นและดอกแล้ว คุณยาย สอนไว้ว่า“.จำไว้นะลูกเงินของคนอื่นเราไม่เอา แต่สมบัติของเรา เราต้องดูแล”..เป็นแรงจูงใจที่ เหมือนกับคุณธรรมเล็กๆที่มีความรู้สึกเวลาทำไม่สนใจผลที่ได้ คือรู้ว่า ทำดีที่สุดแต่จะได้ คุณประโยชน์หรือว่าจะได้เกียรติ ได้ชื่อเสียง คนสรรเสริญ ไม่ได้สนใจ เพราะเราโตมาจนรู้สึกเฉยๆกับ การที่ว่าชีวิตเรามีหน้าที่ ให้ได้ก็พยายามให้ ให้แล้วผลจะเป็นอย่างไรไม่สนใจ มีความสุขกับการได้ทำ แล้ว จบ เพราะคุณยายก็ทำแบบนี้ ครูคิดว่าแรงจูงใจความเป็นอาจารย์ก็มีความสุขอย่างนี้ แรงจูงใจในวัย เด็กให้บ่มเพาะ มีศรัทธาในอาชีพ อยากให้คนอื่นมากกว่าก็คงเป็นคุณยายพอมาเป็นครูระยะต้น ปีนั่นขึ้น wardก็มีความรู้สึก ว่า คนหนึ่งมีปัญหาที่ต้องพูดหนึ่งคน คนนั้นก็กลับไป คนใหม่มาก็มีแต่ปัญหา พอ อธิบายคนนี้รู้เรื่อง ก็กลับไป ก็เลยรู้สึก ว่า ทำอย่างไร พูดที่ให้คนเอาความรู้ ปรัชญาเราไปใช้ทีเดียว ก็เกิด ศรัทธาว่าเลือกวิชาชีพไม่ผิดแล้วเป็นครูพยาบาล อันนี้เป็นแรงจูงใจพอเข้าสู่ระยะ30 babyต้นๆ พอ

มันใจและมีศรัทธาที่จะทำอาชีพนี้ก็ได้ลาเรียน เรียนสหรัฐอเมริกาปริญญาเอก เรียน 2 ปี 10 เดือนจบ พอกลับมาใหม่ๆก็เริ่มคิดเพิ่ม จากตอนแรก อยากทำ อยากสอน อยากให้ พอกลับมาจากสหรัฐอเมริกา ปี 32 ช่วงนั้นมีความรู้สึกว่าจะทำอะไรหนอ เราจะสอนหนังสือมาจากความรู้จากมันสมองของเรา มิใช่ความรู้จากตำราฝรั่งมาสอน เล่า บอก ใครไปอ่านงานฝรั่งมามาพูดก่อนคนนั้นก็ดั่ง คนนั้นก็เก่ง ทำอย่างไรถ้าเราจะมีความรู้ที่ลงลึกที่ผลิตมาจากตัวเราเอง มาจากประสบการณ์ตรง จากวันนั้นบวกกับเป็นคนมีคุณลักษณะของนักวิจัย เป็นคนชอบสังเกต แล้วก็ชอบหาคำตอบโดยการ อ่าน ค้นคว้าว่า อย่างนี้ อย่างนี้เพราะอะไร ทำไมเป็นอย่างนั้น เป็นคนนักสงสัย ความสงสัยนั้นก็หาevidence มา support ในที่สุดคิดว่าต่อไปนี้เวลาสอนหนังสือ ...เป็นอาจารย์น้องใหม่ จบปริญญาเอกแล้ว เพิ่งอายุ 20 กว่าๆ ระยนั้นเราเริ่มเป็นนักปฏิบัติการ โชคดีที่ไม่ได้เป็นนักบริหาร มีเวลาสัมผัสกับการเรียน การสอน ก็คิด ถ้าสอนอย่างนี้มันอายุตัวเอง มันไม่สนุก อ่านๆแล้วก็มาสอนไม่มีอะไรที่มีประสบการณ์ตรงเลย แล้วเราก็ไม่รู้มันเขียนถูกหรือผิด ทำไมเราต้องเชื่อฝรั่ง คิดอย่างนี้ทั้งๆที่อยู่เมืองนอกมาเกือบ8ปี ก็ไม่ได้anti ฝรั่ง ก็คิดว่า ทำไงให้มันเข้ากับวัฒนธรรมไทย ลักษณะคนไทยได้ใหม่ จากวันนั้นตั้งเป้าหมายในชีวิต ถ้าต้องอยู่ตรงนี้ ต้องเป็นครูพยาบาล คิดว่าจะทำวิจัยปีละ1 เรื่อง แยกสุดที่ 2 เรื่อง อันนั้นคือจุดหักเหเพิ่มขึ้นอีก stepหนึ่งหลังจากเราศรัทธาประโยชน์ความเป็นครูอยู่แล้ว จากวันนั้นเองก็นั่งทำวิจัย สมัยนั้นไม่รู้เรื่อง ตัวชีวิตอะไร ยังไม่มีใครพูดเรื่องระบบประกันคุณภาพ ตัวชีวิตก็ยังไม่ มี สกอ. สภาพพยาบาลก็ยังไม่ มี ครูรู้สึกว่าจะทำอะไร พอครูเริ่มทำงานวิจัย งานวิจัยแรกของครูก็คือ งานวิจัยด้านชีวสรีระวิทยาBio physiological research ค่อนข้างออกทางแพทย์ คือทางการแพทย์นั่นแหละ แต่ตัวแปรที่วัดก็เช่นค่า Oxygenในเลือด อัตราการหายใจ อะไรพวกนี้ เนื่องจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทางด้านนี้ ...งานวิจัยที่จะค้นคว้า แรงจูงใจที่จะทำวิจัยเรื่องไหนมักจะมาจาก 1) คนไข้ 2) พยาบาลประจำการ 3) ความสนใจส่วนตัว 4คนให้ทุนหรือ โจทย์ request ว่าให้ทุนเรื่องนี้ อย่างนี้ ...เนื่องจากครูพยาบาลมีงานหลายเรื่อง วิจัยเป็นงานฝาก คือสอนหนังสืออาทิตย์ละ40ชั่วโมง ที่เหลือทำเอง ตอนไหนไม่รู้ คือว่าทำงานด้วยใจ รักเสน่ห์ของมันคือ ไม่รู้สึกกดดัน ไม่รู้สึกเครียด ครูรู้สึกมีความสุขที่ได้ค้นคว้าวิจัยงานวิจัยสำหรับ ตำแหน่งอาจารย์มหาวิทยาลัย ตัวปัจจัยกิจกรรมงานวิจัยทำให้เข้าสู่ตำแหน่งได้อย่างชัดเจน รวดเร็ว เนื่องจากเวลาประเมินเพื่อเลื่อนขั้นหรือตำแหน่งวิชาการ ทางฝ่ายทบวงมหาวิทยาลัย สกอ.สถาบัน คณะกรรมการอุดมศึกษา เขาให้ความสำคัญที่ตัววิจัย เพราะว่า ถือว่าเป็นการสร้างองค์ความรู้ เพราะฉะนั้นครูคิดว่าปัจจัยที่ทำให้เป็น ศ.ได้เร็วตั้งแต่อายุ 40 แล้วก็ เป็น ศ.11 เร็วเรียนตามอาจารย์ว่า ใครๆ ก็ทราบ การทำวิจัยทำให้ได้ ศ.ได้เร็ว แต่คิด ทำไม่ได้ “...อะไรเรายังอยากได้ มันจะยังไม่ ได้เหมือนยิ่งวังหนีเรา เวลาเราทำอะไร สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เรารัก เราก็ออยากมีเวลากับสิ่งนั้น เรามีความสุขอยู่ ได้ นานเท่าไรก็ไม่เป็นไร เวลาจิตใจเบิกบานมีความสุข ทำท่าย สนุก สมองก็จะเปิดโล่งในการค้นคว้า ศึกษา ในการนั่งคิดวิเคราะห์ ในทางตรงข้าม ถ้ารู้สึกฉันจะเอา แต่ไม่รู้จะได้อะไร มันก็จะเครียด ก็คือ



สมุห์ทัยเหตุแห่งทุกข์ พุทธองค์บอกเหตุแห่งทุกข์ก็คือ ความอยากได้ อยากเป็น อยากมี ไม่อยากได้ ไม่อยากเป็น ไม่อยากมี คือลักษณะของการที่ อยากดึงเข้า อยากผลักออก เพราะฉะนั้นที่เราบอกอยากได้ ตำแหน่งศาสตราจารย์ อยากได้ชำนานุกรม มันคือสิ่งที่เราอยากดึงเข้า เวลาจะต้องทำอย่างนั้นต้องออกแรง ก็เกิดความสู้ระทึก เครียด อึดอัด ถ้าเมื่อไรคิดอย่างนี้ ความทุกข์มาเยือน กังวล ฟุ้งซ่าน ถ้าคิดว่าฉันก็จะทำไปเรื่อยๆ จบเมื่อไรก็เมื่อนั้น แต่จะทำมันทุกๆวัน ความสม่ำเสมอกับความต่อเนื่อง คือ นอกจากความรักอย่างเดียวไม่ได้ มันต้องมี วิริยะ อุตสาหะ ต้องมีความสม่ำเสมอ ความพากเพียรชอบในการทำก็จะนำไปในสิ่งที่ต้องการ มีความต่อเนื่องในการกระทำ...

**คำถาม** เรียนถามอาจารย์เปรียบเทียบการทำวิจัยกับการเขียน ก.ไก่ คนไม่เคยเห็น ก.ไก่จะเริ่มอย่างไร

**ตอบ**

ถ้าพูดเรื่อง ก.ไก่ ก็ต้องอาศัยมือคุณครู และสมุดที่มี ก.ไก่เป็นเส้นประ มีอุปกรณ์เครื่องเขียนแล้วที่สำคัญ ตัวเด็กเองก็ต้องสนใจที่จะทำ มีความสม่ำเสมอ ต่อเนื่องเป็นปัจจัย เหมือนหลักการบริหารมี input คือตัวเด็กเอง มีคนที่จะคอยสนับสนุน material ทั้งหลาย มีสมุด ดินสอ สมุดที่เป็นเส้นประ ไม่ใช่กระดาษว่างเลยใครจะเขียนได้คนที่ไม่เคยเขียน process คือคนคนนี้ต้องมีความรัก วิริยะ อุตสาหะ ผลมันก็จะเกิดเอง หรือภาษาสมัยใหม่ฝรั่งเรียกว่า มีวินัย หรือมี disciplinary ไม่ว่าจะเรียกว่าอะไรก็เรื่องเดียวกัน มันตั้งต้นจากinput คือแรงจูงใจทั้งหลายเช่น การเห็นประโยชน์ การที่มีบรรพบุรุษคนเลี้ยงเรามาที่เค้ามีจิตใจที่สนับสนุนให้เราเป็นคนเห็นประโยชน์ของสังคม อยากช่วย ช่วยแบบได้ช่วยก็มีความสุขแล้ว ช่วยแล้วจะยกมือไหว้ หรือจะเอาอะไรมาให้ ขอบคุณ ตื่นเต้นม๊าย ช่าง ไม่สน ได้ให้แล้วก็จบ มันก็ดีคือความสุขของเราอยู่ที่การกระทำ ไม่ได้อยู่ที่ว่าใครพูดว่าอะไร ...กระบวนการก็คือครูกำลังสอน ครูก็นึกถึงความวิริยะ อุตสาหะ แล้วครูก็นึกว่าทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ทำมันไปทุกวัน เหมือนคุณจันทร์พิมพ์อยากลงลิฟท์ แต่ว่าไม่ยอมขึ้นไม่มีวันถึง แต่จะไปลิฟท์ รู้สึกวันนี้เหนื่อยเหนื่อย เมื่อย ปวดเท้าไปหมด แต่คุณจันทร์พิมพ์ก็ยอมจะขึ้น อีกสักหนึ่งนาทีคุณจันทร์พิมพ์ก็ก้าวขาข้างหนึ่ง ขึ้นพักสักครู่ อีกหนึ่งนาทีก็ก้าวอีกข้างหนึ่ง ก้าวซ้ก้าก้าวก็ถึงประตูกระจก ลิฟท์ มันมีโอกาที่จะไปถึงลิฟท์ เมื่อเทียบกับเดิมที่ไม่ทำอะไรนอกจากพูดอย่างเดียว เพราะฉะนั้นทุกๆนาทีของชีวิต ถ้าเราก้าวไปเถอะ ก้าวเล็กๆ ก้าวไปข้างหน้า ก็จะถึงเป้าหมายเอง เพราะว่าหนึ่งก้าวชีวิตเราก็เข้าไปใกล้เป้าหมายที่เราตั้งไว้...ไม่เคยทำได้ใหม่ ไม่มีใครเคยทำมาแต่เกิด อย่างอาจารย์ก็ไม่เคย การไม่เคยทำมาแต่เกิดก็ต้องอาศัยความรู้ทักษะเป็นพื้นฐาน อย่างเรื่องงานวิจัยนี้ เนื่องจากนิสัยส่วนตัวชอบสังเกต เป็นคนมีquestionในใจ แล้วก็ชอบค้นคว้าเพื่อจะตอบคำถาม นี่ก็คุณสมบัติที่มีติดตัวมาแต่เล็กๆ เกิดมาก็เป็นอย่างนี้ สำหรับเรื่องของความรู้ ตั้งแต่เล็กๆ ตั้งแต่ ป.ตรี ป.โท ป.เอก วิชาก็เป็นหน่วยกิตเล็กๆในปริญญาตรี ปริญญาโทเริ่มได้ทำวิจัย ก็เริ่มรู้สึกเหมือนกับใช่เลย มันชอบ เพราะว่าเดิมก็ไม่มีความรู้ในการทำวิจัย ปริญญาตรีก็เป็น baby research เป็นทีม พอ ปริญญาโทเริ่มทำวิจัยเป็นของตัวเองแล้วมีความ รู้สึก โอ ใช่เลย มัน

เหมือนกับช่วยเติมเต็มชีวิตที่เราไม่มีความรู้ ชอบ ครูชอบสังเกต ชอบมีคำถาม คั่นคว้า แต่เราไม่รู้จะ คั่นคว้ายังไง พอมาเรียน อ้อ มันมีตำราละ มีevidence base อยู่ละ สมัยนั้นinternet ไม่มีสืบค้นอย่างนี้ ก็ ดึงหนังสือมาจากลิ้นชัก ก็ชอบเอามาอ่าน อ่านแล้วก็จำไว้ว่ามันพูดว่าอะไร จากนั้นเอามาวิเคราะห์ อัน นั้น อันนี้ มันเหมือนกัน ต่างกันยังไง ครูเป็นคนชอบ อุปนิสัย ชอบ มีลักษณะของการวิเคราะห์ ก็คือ ได้ ข้อมูลแล้ววิเคราะห์เชิงระบบ เอออันนี้ อันนี้ ใครทำอะไรบ้าง อันนี้เหมือนกันม๊ย ต่างกัน เหมือนกัน เพราะอะไรพอเรียนปริญญาเอก ตัดสินใจว่าเรียนmajor clinical nursing research ดีกว่า เรียนวิจัยอย่าง เดียว แต่แน่นอนว่าbackgroundของพยาบาลต้องมีเรียนบ้าง หน่วยกิตทั้งหมดอยู่ที่ research methodology ...เรียนสถิติ เรียนเป็นตัวยุ่ ตัวหนึ่ง3เดือนครึ่งเลย เราก็ชอบพอเรียนปริญญาเอกเริ่มพัฒนา ความรู้ให้เราพร้อมที่จะตอบคำถามในใจเราได้อย่างมีระบบ อย่างเป็นนักวิทยาศาสตร์ อย่างมีหลักฐาน เชิงประจักษ์มากขึ้น...ตอนเรียนหนังสือก็ไม่มื่อะไรปั้งเป็นพิเศษ ความรู้ความรู้ก็ให้เป็นสอนๆมาไม่ ช่วยให้เข้าใจอะไรชัดเจนมากขึ้น เหมือนกับเป็นself directed learning เข้าเรียนตามroutine ไม่รู้สึก สอนแบบเชิงบูรณาการ ความรู้เขาให้เป็นตัวความรู้เลยๆ เราต้องไปบูรณาการเอง คั่นคว้าเอา แต่ก็เริ่มให้ เข้าใจอะไรได้

**คำถาม เรียนถามอาจารย์ สถิติปัญญาเป็นส่วนที่ทำให้บูรณาการได้**

**ตอบ**

“เป็นอุปนิสัย และทักษะชีวิตlife skillที่สำคัญ ทักษะชีวิตอาจจะมาจากคุณพ่อ ตอนเด็กเวลา ถามคำถามอะไรจะไม่เคยได้รับคำตอบ ถามปุ๊บก็จะถามกลับ แล้วคิดยังไง ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นให้เรา ตอบเอง อีกส่วนคุณพ่อค่อนข้างคิดวิเคราะห์ ตอนเด็กๆนั่งรถไปกับคุณพ่อ เวลารถเสีย ...คิดวิเคราะห์ ใฮ่นี่เสียเพราะอะไร คิดเชื่อมโยง อีกอย่างคือ เห็นทักษะชีวิต พ่อเป็นอย่างนี้ แม่ก็เหมือนกัน เป็น ทส. ของคุณแม่...คุณแม่เป็นคนactive ตลอด เมื่อก่อนคุณแม่ช่วยคุณยายบุญรวมไปเสาชิงช้า ซื้อเครื่องบวช ส่งไปให้คุณยายขาย ตัวเองเป็นเด็กว่านอนสอนง่าย คุณแม่ก็หนีบไปด้วย อันนี้อยู่ตรงนี้ ร้านนี้เท่านี้ ร้านนี้เท่านั้น ของเหมือนกัน แล้วเป็นยังไง ทำให้เราต้องคิดตลอด คิดเปรียบเทียบ คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ life skill จากกิจกรรมประจำวันของชีวิตที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างนี้ตลอดตั้งแต่เล็กๆ ไม่คิดมาก เป็นคนรักแม่ แม่ให้ทำอะไรก็ มีความสุขที่จะทำ เติบโตขึ้นมาเป็นอย่างนี้มาตลอด

**คำถาม เรียนถามอาจารย์เท่ากับได้หล่อหลอมจากครอบครัวด้วย**

**ตอบ**

“โดน task ให้คิดตลอด อะไร ทำไม อย่างนี้ อย่างนั้น แล้วเป็นยังไง ความมีวินัยจาก พ่อ และแม่ โดยเฉพาะคุณพ่อเป็นนักวินัยสูง คุณพ่อช่วงสุดท้ายของชีวิตราชการทหาร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ SEATTLE labศูนย์วิจัยการรบบทางทหาร ..ทำวิจัยเกี่ยวกับพื้นที่ที่เราจะส่งทหารเข้าไป..ได้ยิน พ่อ แม่คุย ๆ อย่างนี้ เป็นเด็กไม่ปฏิเสธ อยู่กับพ่อ กับแม่ตลอด ทักษะชีวิตเกือบทุกตัวที่ทำให้เราต่อยอดเป็นนักวิจัยที่ไม่

รู้สึกอึดอัด รู้สึกเป็นงานที่เรารัก เมื่อก่อนทำงานที่ศิริราช...ครูชอบเวลาที่จะได้มีเวลาเป็นส่วนตัว จะได้ไปนั่งอ่าน ไปนั่งศึกษา นั่งคิดแล้วก็ทำวิจัย อีกส่วนหนึ่งเป็นด้วยสามีด้วย แต่งงานอายุ29อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ พอแต่งงานแล้วแยกกับสามี แต่งงานแล้วมาเรียนปริญญาเอก ช่วงนั้นอาจารย์หมอยู่ศิริราช ครั้งปีหลังจากนั้นอาจารย์ก็เริ่มขอทุนมาดูงานจะได้อยู่ใกล้ชิด อาจารย์มาอยู่ได้สองอาทิตย์ เดือนหนึ่งก็ต้องกลับ ช่วงแรกก็ต้องแยกกันอยู่ แต่คิดว่าปัจจัยอย่างหนึ่งให้ก้าวมาสู่อย่างนี้ได้ก็คือส่วนของข้อ 4 มีอุปสรรคอะไรบ้างไหม ต้องบอกว่ามีแต่บอระเพ็ด หนามทุเรียน ไรมาตลอด วางอยู่เต็ม ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ คนที่ทำให้สามารถเดินอยู่ได้บนหนามทุเรียน อยู่บนหนามบอระเพ็ดพวกนี้ได้ก็มีอยู่ 2 คนหนึ่งก็คืออาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ กับคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ตั้งแต่เริ่มกลับมาทำงานที่ศิริราช ตั้งแต่จบปริญญาเอก ปี 32 ได้ลองกลับมาอยู่ร่วมกับคนอื่น คำสอนพระพุทธเจ้าเริ่มจากไม่รู้เรื่องอะไร เริ่มเรียนรู้มากขึ้น เมื่ออายุ29 เพื่อนดี อาจารย์พยาบาลสมานใจ ภาควิชาการพยาบาลศูติศาสตร์ ชวนไปทำงานกับชมรมพุทธซึ่งอาจารย์หมอ โรจน์รุ่งเป็นหัวเรือใหญ่ ด้วยปรัชญาของครูคิดว่า อะไรที่เป็นสิ่งที่ดีก็ลองทำดู เป็นนักกิจกรรม ชอบบริการ... ..สิ่งที่ทำให้อยู่กับอุปสรรคเหล่านี้ได้แล้วยังปกติสุข เรื่องของคำสอนของพุทธองค์ที่ทำให้มีสติปัญญาสร้างสรรค์โลก แล้วที่อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ทำให้มีสัมมาทิฐิได้ดี ไม่หลงทิศหลงทาง ทุกครั้งตั้งแต่อายุ 20กว่า หลังจบปริญญาเอก ก็เหมือนกับทุกคน สิ่งที่เราไม่ บางครั้งสำหรับคนอื่นเขามองจะ หือ สมบูรณ์แบบ พ่อแม่เรา เลี้ยวดูแบบฐานะทางบ้านไม่มีปัญหา หน้าตาเราก็ใช้ได้ เรียนหนังสือก็จบปริญญาเอกที่ศิริราช คนที่ 3 ทั่วประเทศมี 7 คน อาจารย์หลายท่านยังไม่จบเลย พอจบปริญญาเอกมาทำงานที่ศิริราช ก็เหมือนทุกขั้ ลาก บางคน เรามี ก ข คง มีหมด คนก็อาจจะชอบ หรืออาจจะหมั่นไส้ แล้วแต่ ก็ต้องเจอ ชีวิตหลายคน อยู่ในสถานะเดียวกัน ก็คงเลี่ยงไม่ได้ต้องเจอ เพราะเราอยู่กับปุถุชนที่มีโลก โกรธ หลง ซึ่งตัวเองก็มีเหมือนกันเพียงแต่ว่ามีมาก มีน้อย แล้วก็หยุดยั้งมองตนในสิ่งไม่สมควรทำ เรียกว่าสัมมาทิฐิ มนุษย์มีโลก โกรธ หลงสิ่งหวัง อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์พูดตลอด ไม่เคยเลย ทำไมเขาเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ กลับบ้าน อาจารย์เกรียงศักดิ์ นื่อง สิ่งที่สำคัญ มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ คือการให้อภัย ให้อภัยไม่จำเป็นต้องซื้อสิ่งของ ซื้อเครื่องสังฆทานซื้อสัตว์มาปล่อย ไม่ใช่แค่นั้น ให้อภัยประเสริฐที่สุด คือให้อภัยทาน ในแง่ที่ใครทำอะไรไม่ดีกับเราก็จงให้อภัยเขาเถอะแล้วก็จบ มีที่ปรึกษาที่ดี อาจารย์หมอเกรียงศักดิ์ว่า ถ้าคิดไม่ได้ก็คิดเสียว่า สิ่งใด อะไรก็แล้วแต่ที่เขาทำไม่ดีกับเรา ไม่ว่าจะกระทำ วาจาที่เขาพูดถ้าเราไม่รับ อาจารย์เกรียงศักดิ์ก็จะถามว่า อยู่ที่ใคร มันก็ไม่อยู่ที่เราใช่ไหม อาจารย์มีวิธีการสอนต่างๆต่างกรรม ต่างเวลา ตามวุฒิภาวะของครู เริ่มเห็นจริงๆว่า การไม่ให้คุณค่ากับสิ่งที่ไม่ใช่สัมมาทิฐิมันดี ทำให้เราโล่งโปร่งสบาย แล้วโชคดีที่เป็นคนใจดี อันนี้เป็นอุปนิสัยที่นอกจากมีคุณชือดี อุปนิสัยเหมือนเป็น programming ตั้งแต่เด็ก ถ้าใครทำอะไรไม่ดีไม่ว่ากับเขากับเรา จะว่าอะไร จำไม่ได้... ฝึกสมาธิ ฝึกดูตัวเอง ไม่ใช่ฝึกพิจารณาคนอื่น ...ครูฝึกมองตัวเองมองว่าฉันช่วยได้ไหม อยู่ในฐานะจะช่วย จะช่วย

อย่างไรจึงจะเหมาะกับเขา ครูจะฝึกมองตัวเอง จิตจะว่าง สบาย.....ฝึกอยู่กับตัวเองให้ดีที่สุด...ความสุขของเราขึ้นกับตัวเองไม่ใช่ขึ้นกับผู้อื่นจนรับว่ายังไง...เดือนเลยคนที่ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งก็จะต้องทำงานใหญ่ ก้าวขึ้นเป็นผู้บริหารที่ดี ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสูง ต้องเป็นคนที่อยู่กับตัวเองให้เป็น มีความสุขอยู่กับการอยู่กับตัวเอง ถึงจะทำงานใหญ่ได้ เพราะว่าจะทำอะไรแล้วขึ้นกับปัจจัยภายนอกที่จะเป็นตัวปัจจัยหรือขับเคลื่อนชีวิต โอกาสที่จะหาความสุขตัวเองยากมาก เพราะจะหวั่นไหวตามแรงลม หรือแรงลมปากอะไรแล้วแต่รอบๆตัว เป็นสิ่งที่ควรระวัง...การที่เราอยู่กับตัวเองจะเห็นว่าตัวเรามี power มี energy ที่มหัศจรรย์ แต่เราทนอยู่กับตัวเองไม่ได้ พอเราอยู่ไม่ได้ พลังงานในตัวมองไม่เห็น มันไม่รู้จะใช้พลังงานในตัวอย่างไรเพราะว่ามันไม่เข้าใจตัวเอง มันก็ใช้พลังงานในตัวไม่เป็น มีคนถามว่าอาจารย์ทำงานทั้งวันไม่เหนื่อยเลยหรือ...จิตอยู่กับภายใน ไม่ได้จะสุข จะทุกข์เพราะภายนอก แต่ถามว่า100เปอร์เซ็นต์ใหม่ ก็ยังไม่100เปอร์เซ็นต์ ยังมีกระทบ เพราะว่ายังไม่ปล่อยวางทุกเรื่อง โคนหนักๆก็ทุกข์ มีความไม่สบายใจเหมือนคนทั่วไป แต่แรงกระแทกน้อยหน่อย ด้วยอุปนิสัย มองที่ตัวเองเป็นหลัก ความสุขไม่ได้อยู่กับคนอื่น งานที่อยากทำได้ทำแล้วไม่เบียดเบียนใคร ...ครุคิดว่าในกระบวนการปัจจัยสำคัญก็คือเรื่องของกรอยู่กับปัจจุบัน เชื่อมั่นว่าการทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ทำให้ต่อเนื่อง ทำให้สม่ำเสมอ รักในสิ่งที่ทำแล้วก็ไม่ต้องกังวลว่าข้างหน้าจะเป็นอย่างไรรู้แต่ว่าทำได้แล้ว ก็ไหวตัวเอง ก็พอใจแล้ว ครุคิดว่า ปัจจัยพื้นฐานสภาพความมั่นคงทางอารมณ์เป็นพื้นฐานที่สำคัญจริงๆ เหมือนกับพอเรารู้ตัวพร้อมโอกาสที่จะท้อแท้ อ่อนแอ คลอนแคลนมันก็จะน้อย เพราะเรารู้ว่าเราทำอะไรแล้วเราก็ไหวตัวเองดีใจว่าทำได้แล้ว...สร้างทัศนคติที่ถูกต้องก็สำคัญ ต้องภูมิใจในสิ่งที่ดีที่เราทำ เข้าใจการมองตัวเองแบบถูกต้องตามความเป็นจริง ...ถ้าเรากำลังทำหน้าที่... วันนี้เราได้ทำ เราก็ได้ก้าวไปหนึ่งก้าว มันขยับ พอขยับต้องรู้สึก ฉันทะ ความพอใจในสิ่งที่ได้ทำและเห็นสิ่งที่ถูกต้อง ถ้ามีวิริยะแต่ไม่มีฉันทะ ก็กั๊กคอดตัวเองทุกวัน...ถ้าคนเราไม่มีความสุขกับความดีที่เราได้ทำ กับเป้าหมายที่ขยับไป มันก็จะเสียพลังงานทุกทีๆ คือคนเราต้องมองตนเอง ต้องมองแบบสัมมาทิฐิหรือconsciousness

### **คำถาม เรียนถามอาจารย์มีวิธีสร้างแรงจูงใจอย่างไร**

#### **ตอบ**

“ครุคิดว่าวิธีสร้างแรงจูงใจในตัวเองก็คือ คนไข้ พยาบาลแล้วก็ปรัชญาชีวิตตัวเอง วิธีการสร้างก็คือคิดถึงประโยชน์ เช่นตอนครูทำเกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นHIV positive แล้วลูก สมัยนั้นต้องรอ 9 เดือนถึงจะรู้ วิธีการสร้างแรงจูงใจเรื่องนั้น ในหน้าที่ครูพานิสิตพยาบาลปริญญาตรีขึ้น ward กุมภาพันธ์ ครูแปลกใจทำไมแม่บางคนยื่นดูลูกในห้องHIV แล้วก็ร้องไห้ ไม่ยอมเข้าไป พอถึงเวลาส่งกลับบางคนทิ้งเลย มาแม่บางคนเข้ามาแล้ว รัก น้ำตาซึม เอากลับไป ทำไมบางคนมา เอากลับไปก็ยังเอาไปทิ้ง ครูเป็นคนช่างสังเกต ก็คิดว่า ต้องมีอะไรซักอย่างในคนพวกนี้ที่มามองๆ แล้วก็มีความผิดกรรมต่างๆ แล้วก็มีความผิดกรรมต่างๆ ในการดูแลลูก คือรับลูกไป หรือไม่รับลูกไป มันต้องมีอะไรซักอย่างในความคิดเค้าเป็น

ปัจจัย คิดว่าวันหนึ่งถ้าว่างจะทำวิจัยเรื่องนี้ เพราะว่ามาก่อนข้างฉีกแนวไปจากวิจัยเชิง biophysiology อันนี้ค่อนข้างสังคมนศาสตร์คือจิตสังคมค่อนข้างไม่เคยทำผ่านไป 2 ปี แรงจูงใจจากแม่ จากทารก ที่อยากให้ทารกมีแม่รับกลับบ้าน แล้วแม่ก็พร้อมที่จะเลี้ยงแรงจูงใจจากคนไข้ อีก2ปีถัดมา องค์การอนามัยโลก ก็บังเอิญเป็นช่วงที่เมืองไทยมีสถิติติด AIDS เยอะ โดยเฉพาะ vertical transmission ครูก็ขอทุน พอขอทุนก็ได้ทุนมา ครูก็เลยมาทำวิจัย นี้แหละคือแรงจูงใจ

อีกงานวิจัย ส่วนหนึ่งแรงจูงใจมาจากพยาบาลประจำการอยากช่วยแก้ปัญหากับพยาบาล พอ staff คนนี้ขึ้นมาให้จัดทำนอนทารกหลัง incubate ใน 48 ชั่วโมงทำนี้ พอ staff คนนี้พยาบาลก็ต้อง เปลี่ยน พยาบาลอาชีพนี้ไม่ต้องใช้หลักเหตุผล ขึ้นกับว่าอาจารย์คนไหนขึ้นมา แล้วใครต้องการอะไรก็ต้องทำให้ถูกใจ ครูค่อนข้างเป็นแบบเหตุผล เป็นนักวิจัย มีคำถามว่าทำไม ...เรื่องการเปรียบเทียบผลของการจัดทำนอนของทารก ทำนอนหงาย นอนคว่ำ ตะแคงขวา ตะแคงซ้าย ในคนไข้ช่วง 48 ชั่วโมงแรกหลัง extubate แล้วครูก็คิดว่า งานวิจัยเรื่องนี้ปัญหามันอยู่ที่พยาบาล เพราะฉะนั้นต้องเอาพยาบาลประจำการมาทำ ชวนมาทำด้วยกัน ช่วยเก็บข้อมูล เริ่ม collaborative research เล็กๆ เวลาครูทำอะไรให้เข้าถึงเป้าหมายในชีวิต บอกว่าจะทำวิจัยปีละเรื่อง ไม่ใช่อยู่อายุคิดหัวข้อวิจัยเลยนะ มันจะมาจาก อยากช่วย ในทุกๆ วิจัยที่ครูทำจะเป็นแบบ สงสารจังเลย ทำไมเป็นอย่างนั้น อยากช่วย เห็นใจ ปัญหาและ keyword ของครูคือ เห็นใจ และอยากช่วย เป็นจุดตั้งต้น แล้วถัดมาคือหาเวลาให้ว่าง

**คำถาม** *เรียนตามอาจารย์บางคนอ้างไม่มีเวลาที่จะทำ อาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไร*

**ตอบ**

รักที่จะช่วยบวกกับความรักปั๊บ มันจะพยายามหาให้มีให้ได้... โดยหลักถ้าเรารักจะทำอะไร มันทำได้ การจะมีเวลาหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าเรารักจะทำ คำว่ารักเป็นนามธรรม รักของครูคือเห็นใจ อยากช่วยให้เขามีความสุข ให้เขาพ้นทุกข์ ในความรู้มนุษย์เราก็จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตัวเองอยู่แล้ว ... ลักษณะงานที่เราต้องมีปฏิสัมพันธ์กันเพราะฉะนั้นครูก็จะเห็นคนที่อยู่ใน field แล้วเราก็อยากช่วย... ลักษณะงาน ชีวิตการทำงานที่เกี่ยวข้องกับประชากรกลุ่มนี้ทำให้เราผลิตผลงานของการวิจัย คำว่าที่มันต้องอยู่ในแวดวงให้เราได้ตำแหน่งศาสตราจารย์นี้มา

ตัวอย่าง ผลงานวิจัยระดับนานาชาติ ทั้งในบทบาทหัวหน้าโครงการฯ และผู้ร่วมโครงการฯ ได้แก่

1. Yuenyong, S., O'Brien, B., & **Jirapaet, V.** (2012). Effects of labor support from close female relative on labor and maternal satisfaction in a Thai setting. Journal of Obstetric and Gynecology Neonatal Nursing 41(1): 45-56.
2. Tepsuriyanont, S, **Jirapaet, V.**, Luangamonlert, S., & Pradditsuwan, R. (2011). Relationship between regimen complexity and medication adherence behavior in Thai elderly with hypertension. Chula Medical Journal 55 (5): 457-472.
3. Jirapaet, K., Jirapaet, **V.** & Sritipsukho, S. (2010). Safety of Initiating Early Enteral Feeding with Slow Volume Advancement in Preterm Infants. Journal of Medical Association of Thailand 93(10): 1177-87.
4. Jirapaet, V. & Jirapaet, K. (2009). The effectiveness of a cereal-grain warming pad on thermal protection of newborns. Proceeding of the International Council of Nurses: 24<sup>th</sup> Quadrennial Congress, South Africa. (**Chulalongkorn University international research presentation fund**)
5. Krethong, P, Jirapaet, **V.**, Jitpanya, C., & Sloan, R. A (2008). Causal model of health-related quality of life in Thai heart failure patients. Journal of Nursing Scholarship 40(3): 254-60.
6. Yuenyong, S., Jirapaet, **V.**, & O'Brien, B. (2008). "A. support from a close female relative in labour: the ideal maternity nursing intervention in Thailand." Journal of Medical Association of Thailand 91(2): 253-260.
7. Orapiriyakul, R., Jirapaet, V. & Rodcumde, B. (2007). "Struggling to get connected : the process of maternal attachment to the preterm infant in the neonatal intensive care unit." Thai Journal of Nursing Research 91(2): 251-264.
8. Jirapaet, V., Jirapaet, K. & Sopajaree, C. (2006). The nurses' experience of barriers to safe practice in the neonatal intensive care unit in Thailand. Journal of Obstetric and Gynecology Neonatal Nursing 35(6): 746-754. (**Thailand Research Fund**)
9. Jirapaet, V., et al. (2006). Improving psychological well-being of PTSD children and families survived from the tsunami in Thailand, WHO Research Report. (**World Health Organization research grant**)
10. Jirapaet, K. & Jirapaet, V. (2006). Human milk for Preterm infants: initiating early enteral feeding. Proceeding of the International Lactation Consultant Association: the 2006

Conference and Annual Meeting, Interdisciplinary Breastfeeding Practice, Integration through Innovation, Philadelphia, USA.

11. Jirapaet, K. & Jirapaet, V. (2005). Assessment of cereal-grain warming pad as a heat source for newborn transport. Journal of the Medical Association of Thailand 88 (suppl 8): s203-s210.

12. Jirapaet, V. (2005) An exploration of the error phenomena in neonatal intensive care. Proceeding of the International Council of Nurses: 23rd Quadrennial Congress, Taiwan. (***Thailand Research Fund***)

13. Jirapaet, V., Mungchom, M. & Valoran, V. (2005) Development of best practice guideline on patient safety in NICU: A collaborative project. Proceeding of the International Council of Nurses: 23rd Quadrennial Congress, Taiwan. (***Thailand Research Fund***)

14. Jirapaet, V. (2004). Risk management behaviors of nurses and the model development of a risk management program for neonatal intensive care unit. TRF Research report (***Thailand Research Fund***)

15. Jirapaet, V. (2001). Effects of an expert system prototype on on access capability and clinical judgment on neonatal critical care for nurses. Computer in Nursing 19(5): 194-203. (***World Health Organization: WHO research grant***)

16. Jirapaet, V. (2001). Factors affecting maternal role attainment among low-income Thai HIV- positive mothers. Journal of Transcultural Nursing 12(1): 25-33. (***WHO research grant***)

17. Jirapaet, V. (2000). Empowerment program on coping, quality of life, and the maternal role adaptation of Thai HIV-infected mothers. Journal of the Association of Nurses in AIDS Care 11(4): 13-24. (***WHO research grant***)

18. Jirapaet, V. & Jirapaet, K. (2000). Comparisons of tympanic membrane, abdominal skin, axillary, and rectal temperature measurements in term and preterm neonates. Journal of Nursing and Health Sciences 2(1): 1-8. (***Rachadapiseksompoj Chulalongkorn University Research Fund***)

19. Jirapaet, V. & Suttachayaanon, S. (1999) Comparisons of the quality of life between infants of mothers with and without HIV infection. Proceeding of the International Council of Nurses

Centennial Conference, London. (*Chulalongkorn University international research presentation fund*)

20. Jirapaet V. Epidemiologic study of the risk factors of SIDS in Thai infants. Proceeding of the European workshop on prevention of sudden infant death. Munster, Germany; May 10-11, 1995. (Partly supported by the Ministry of Public Health, Munster, Germany).



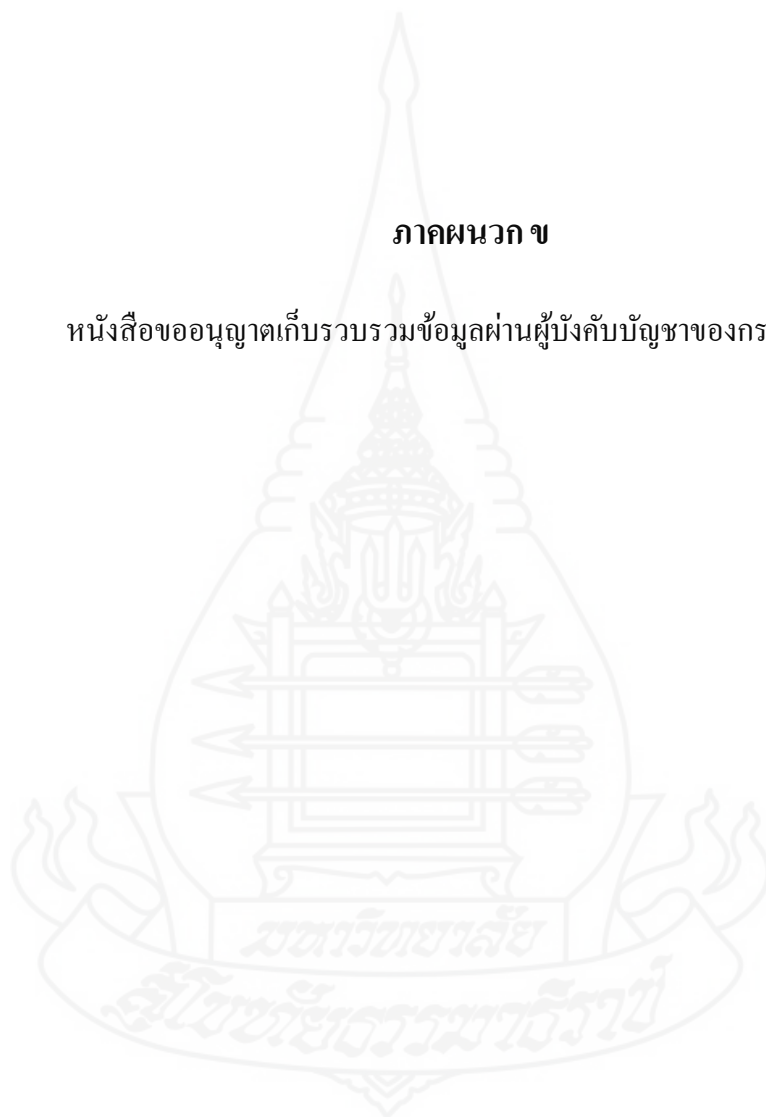


ประวัติงานบริการระดับนานาชาติที่ปฏิบัติประจำ ได้แก่

1. Abstract reviewer ของ International Council of Nursing (ICN) ทำหน้าที่ตัดสินบทความวิจัย เพื่อการนำเสนอในการประชุมนานาชาติ ICN Conference และ ICN Congress
2. Expert Bank ของ International Council of Nursing
3. Chairperson ที่ประชุมวิชาการ “concurrent sessions” จัดโดย International Council of Nursing
4. Expert reviewer ของวารสารทางการแพทย์ Pediatrics Journal ประเทศสหรัฐอเมริกา
5. Expert reviewer ของวารสารทางการแพทย์ Journal of Obstetrics, Gynecologic, & Neonatal Nursing ประเทศสหรัฐอเมริกา
6. International board member ของ The Journal of the Association of Nurses in AIDS Care ประเทศสหรัฐอเมริกา
7. Invited speaker ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติต่าง ๆ เช่น The 23<sup>rd</sup> International Lactation Consultant Association Conference on Interdisciplinary Breastfeeding Practice: Integration through Innovation และ The 14<sup>th</sup> Congress of Federation of Asia and Oceania Perinatal Societies
8. Delegate of Thailand nursing regulatory authority ในการประชุมวาระต่าง ๆ เช่น The 54<sup>th</sup> meeting of the ASEAN Coordinating Committee on Services (CCS), The Regulation and Globalization: The 7<sup>th</sup> International Regulation Conference และการนำเสนอ The Snap Short of the Region และการประชุมระดมสมองเพื่อกำหนดนโยบายและสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพในภูมิภาค ในการประชุม The Regulatory Meeting in Western Pacific and South East Asian Region (WP SER) ณ ประเทศมาเลเซีย

**ภาคผนวก ข**

หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านผู้บังคับบัญชาของกรณีศึกษา





ที่ ศธ๐๕๒๒.๒๖/ว ๕๙๗ ๕

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช  
ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางพูด  
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จพยาบาลวิชาชีพของ  
ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

เรียน คณะคณบดีพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้วย นางสาวจันทรมิพ์ เจียมพงศ์พันธุ์ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการ  
บริหารการพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ  
เรื่อง “แรงจูงใจและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จพยาบาลวิชาชีพ: กรณีศึกษาศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์” โดยมี  
รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริธรรังศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจและ  
กลยุทธ์สู่ความสำเร็จพยาบาลวิชาชีพ จากศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สมควรแก่  
การยกย่องและเผยแพร่สู่สาธารณชนผ่านสารนิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานในรายละเอียดเกี่ยวกับ วัน เวลา และ  
สถานที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลดังกล่าวด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล)  
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์  
โทร 0-2504-8036-7  
โทรสาร : 0-2503-2620



ที่ ศธ๐๕๒๒.๒๖/ว ๕๓๕

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช  
ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางพูด  
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จพยาบาลวิชาชีพ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.วิมา จีระแพทย์

ด้วย นางสาวจันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการพยาบาล สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “แรงจูงใจและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จพยาบาลวิชาชีพ: กรณีศึกษาศาสตราจารย์ ดร.วิมา จีระแพทย์” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริธรรังศรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจและกลยุทธ์สู่ความสำเร็จพยาบาลวิชาชีพ จากท่านเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สมควรแก่การยกย่องและเผยแพร่สู่สาธารณชนผ่านสารนิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานในรายละเอียดเกี่ยวกับ วัน เวลา และสถานที่ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลดังกล่าวด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล)  
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์  
โทร ๐-๒๕๐๔-๘๐๓๖-๗  
โทรสาร : ๐-๒๕๐๓-๒๖๒๐

**ภาคผนวก ค**

เอกสารรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์





สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช  
 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120  
 โทร. 02-5048036, 02-5048037 โทรสาร 02-5048096  
 School of Nursing, Sukhothai Thammathirat Open University Bangpood,  
 Pakkred, Nonthaburi 11120  
 Tel. (662) 5048036, 5048037 Fax : (662) 5048096

เอกสารรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์  
 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เลขที่..... 39 .....

ชื่อโครงการวิจัย                    เส้นทางสู่ความสำเร็จระดับสูงสุดในวิชาชีพการพยาบาลของศาสตราจารย์ ดร.วิมา จีระแพทย์  
 เลขที่โครงการ/รหัส                ID 2545100527  
 ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย        นางสาวจันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์  
 ที่ทำงาน                                หน่วยตรวจโรคอุบัติเหตุ ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขอรับรองว่าโครงการวิจัยดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์  
 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ลงนาม .....  
 (อาจารย์ ดร.ชินจิตร์ โพธิ์ศัพท์สุข)

กรรมการและเลขานุการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ลงนาม .....  
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

วันที่รับรอง..... 31 กรกฎาคม ๒๕๕๖ .....

## ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวจันทร์พิมพ์ เจียมพงศ์พันธุ์
วัน เดือน ปี เกิด	9 สิงหาคม 2499
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล 2523
สถานที่ทำงาน	หน่วยตรวจโรคอุบัติเหตุ งานการพยาบาลผ่าตัด ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

